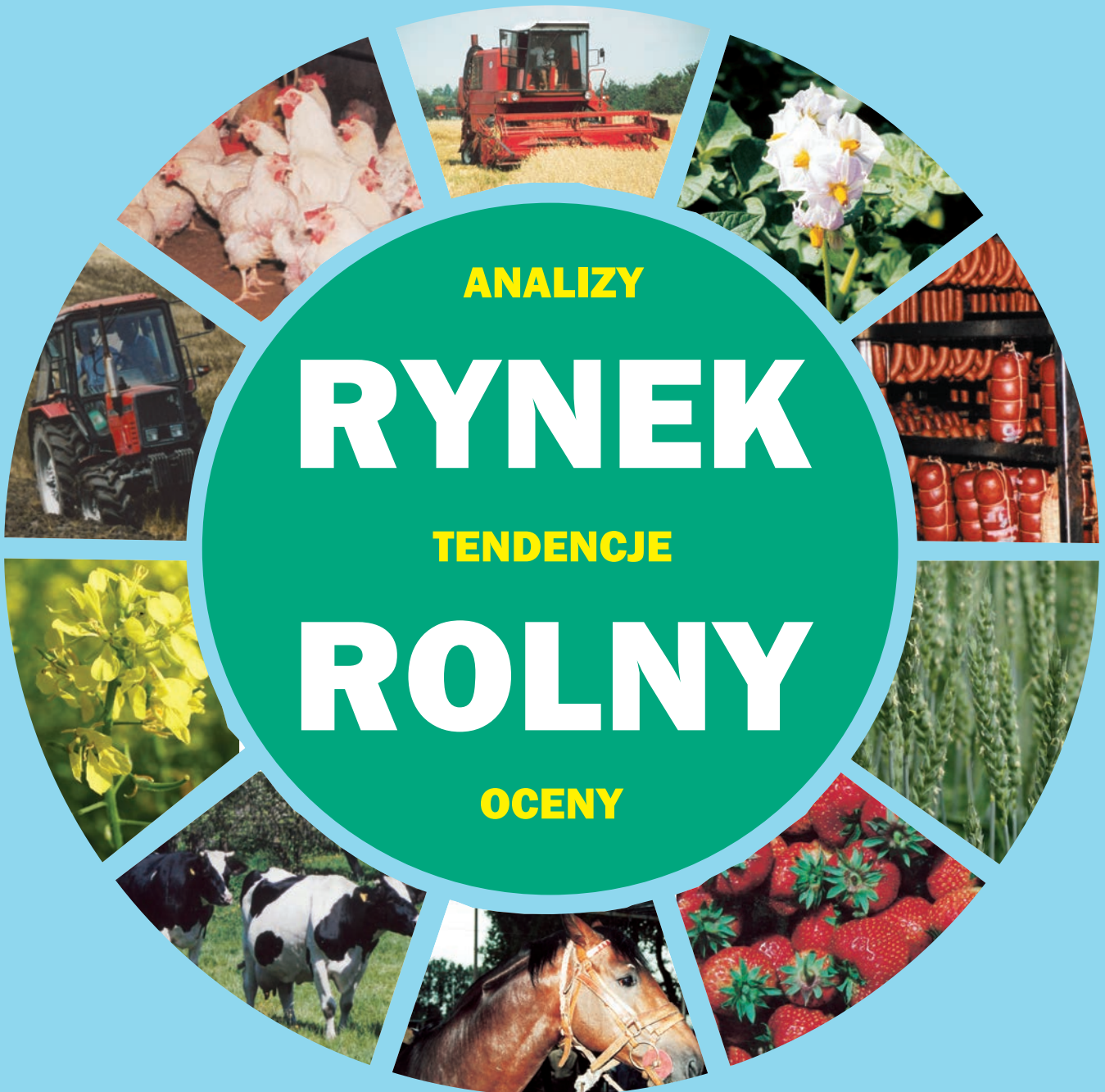

BIULETYN MIESIĘCZNY

NR 11 (333)

ISSN 0867-8545

ANALIZY

RYNEK

TENDENCJE

ROLNY

OCENY

LISTOPAD 2018

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LISTOPAD 2018

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Arkadiusz Zalewski	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalena Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Teresa Zdziarska	43
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Arkadiusz Zalewski	77

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Krzysztof Hryszko (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Bożena Nosecka
Projekt okładki i skład komputerowy: Leszek Ślipski
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: ZAPOL Sobczyk Sp. Jawna
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

W październiku 2018 r. koniunktura w rolnictwie pogorszyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) zmalął o 1,1 pkt. proc. do 100,1 pkt. przede wszystkim pod wpływem zmniejszenia wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu o 2,1 pkt. proc. do 99,8 pkt. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu obniżył się głównie z powodu osłabienia sprzedaży przemysłu spożywczego oraz pogorszenia dynamiki obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi. Pewien wpływ wywarł także relatywny wzrost cen żywności w stosunku do towarów i usług konsumpcyjnych ogółem oraz do wynagrodzeń. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie w październiku br. był jednocześnie o 0,1 pkt. proc. niższy niż rok wcześniej.

Wyrównany wskaźnik nożyc cen w październiku 2018 r. wyniósł 100,4 pkt. i był o 0,2 pkt. proc. niższy niż miesiąc wcześniej. Jednocześnie był on o 0,1 pkt. proc. wyższy niż w październiku 2017 r. Wyrównany wskaźnik nożyc cen pogorszył się w porównaniu z poprzednim miesiącem na skutek spadku ruchomego wskaźnika cen skupu, przy jednoczesnym zwiększeniu ruchomego wskaźnika cen środków produkcji. Na zmniejszenie indeksu cen skupu wpływ wywarły przede wszystkim przeniesione skutki wcześniejszych obniżek cen (m.in. w kwietniu i maju br.). We wrześniu 2018 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosły ceny skupu zbóż podstawowych oraz mleka krowiego, zmalowały natomiast ceny skupu większości pozostałych produktów rolnych monitorowanych przez GUS. Żyto w skupie podrożało o 10,5%, jęczmień o 6,7%, pszenica o 6,5%, a mleko o 2,3%. Niższe ceny odnotowano w przypadku ziemniaków (o 15,1%), kukurydzy (o 18,0%) oraz żywca wieprzowego (o 2,6%). Spadek cen żywca wołowego oraz drobiu był stosunkowo niewielki. W sumie bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł we wrześniu br. 100,1 pkt., a ruchomy indeks cen skupu zmalował w październiku br. do 100,9 pkt. wobec 100,4 pkt. w październiku 2017 r.

Niewielkim podwyżkom średnich cen skupu podstawowych produktów rolnych we wrześniu br. towarzyszył wyraźny wzrost cen środków produkcji dla rolnictwa.

Środki produkcji drożały już 13 miesiąc z rzędu, a średni wzrost ich cen we wrześniu 2018 r. w stosunku do poprzedniego miesiąca wyniósł prawie 0,6%. O wzroście cen we wrześniu br. zdecydowały przede wszystkim podwyżki cen bezpośrednich nośników energii, nawozów mineralnych oraz materiałów budowlanych. Umiarkowanie podrożały również środki ochrony roślin. Wrześniowe podwyżki cen nie wpłynęły jednak na istotną zmianę wyrównanego wskaźnika cen środków produkcji, który we wrześniu br. wyniósł 100,5 pkt., wobec 100,4 pkt. miesiąc wcześniej i 100,1 pkt. rok wcześniej.

Zmiany cen, jakie dokonały się w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2018 r. w porównaniu z grudniem 2017 r. były zdecydowanie niekorzystne dla producentów rolnych. Ceny koszyka skupu wzrosły bowiem w tym okresie o 1,2%, podczas gdy środki produkcji dla rolnictwa podrożały przeciętnie o 3,4%. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł we wrześniu br. 97,9 pkt., podczas gdy przed rokiem o tej porze, tj. we wrześniu 2017 r. wyniósł 103,5 pkt.

W najbliższym czasie spodziewać się można niewielkiej poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. Pod wpływem gorszych zbiorów, ceny skupu większości podstawowych produktów roślinnych, w tym zbóż, raczej powinny wzrosnąć. Podwyżkom cen produktów rolnych sprzedawanych przez producentów rolnych sprzyjać również mogą rosnące, wraz z poprawą sytuacji dochodowej konsumentów, ceny detaliczne żywności. Koniunkturę z pewnością będzie jednak pogarszał dalszy systematyczny wzrost cen środków produkcji dla rolnictwa pod wpływem drożących w ostatnich miesiącach nośników energii oraz możliwych na początku 2019 r. sezonowych podwyżek cen nawozów mineralnych, w tym głównie azotowych oraz środków ochrony roślin.

**Arkadiusz
Zalewski**

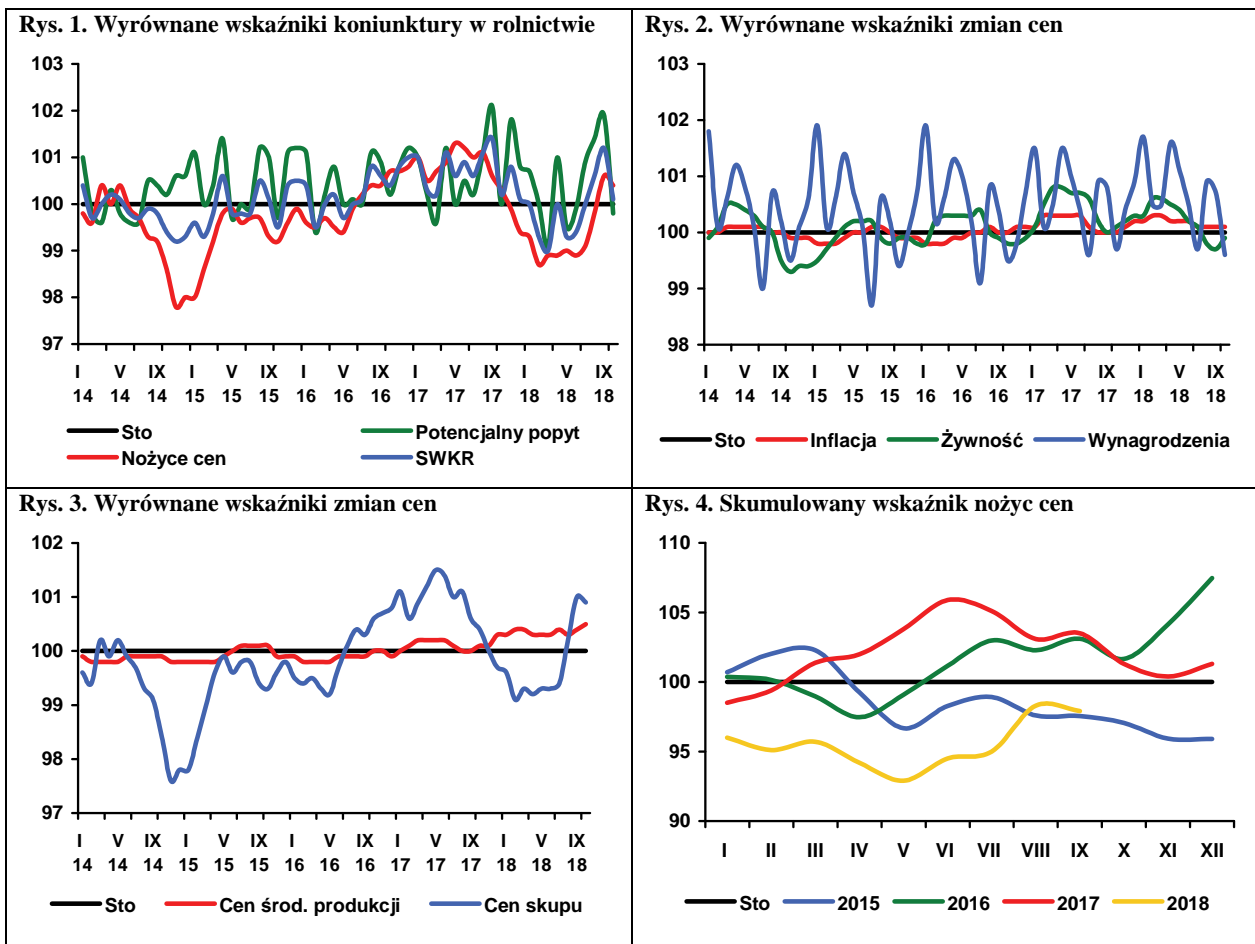
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	X 18	IX 18	VIII 18	VII 18	VI 18	V 18	X 17
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,1	101,2	100,6	100,0	99,4	99,3	100,2
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,8	101,9	101,4	100,9	99,9	99,5	100,0
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,4	100,6	99,8	99,1	98,9	99,0	100,3
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,9	101,0	100,2	99,4	99,3	99,3	100,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,5	100,4	100,3	100,4	100,3	100,3	100,1
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	100,3	100,4	100,3	100,0	99,9	99,8	100,0
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	99,7	101,0	101,1	99,6	100,2	100,6	99,6
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	98,8	102,8	101,6	101,5	100,1	99,1	99,6

^a średnie ruchome 6-miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest, jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym, pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza, ziemniaki, żywica ogółem w tym żywica wołowy, wieprzowy i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

W 2018 r. światowe zbiory zbóż (bez ryżu) są szacowane na 2,081 mld t¹, tj. o 1,1% mniej od zbiorów z 2017 r. Podaż całkowita (zapasy początkowe plus zbiory) zmalała o 1,0% (o 26 mln t) do 2,698 mld t. Zużycie w sezonie 2018/19 może wzrosnąć o 1,5% do 2,138 mld t, a zapasy końcowe po raz drugi z rzędu zmniejszą (spadek o 9,2% do 560 mln t). U głównych eksporterów zapasy będą mniejsze aż o 20,7% i wyniosą 142 mln t.

W październiku 2018 r. indeks cen GOI², w porównaniu z poprzednim miesiącem, nieznacznie się zwiększył (o 0,2 pkt. proc.). Wzrost wartości indeksu pszenicy (o 1,6 pkt. proc.) niemal zrównoważył spadek indeksu cen jęczmienia (o 2,8 pkt. proc.) i kukurydzy (o 1,6 pkt. proc.). W porównaniu z październikiem 2017 r. indeks cen zbóż był większy o 3,1 pkt. proc., w tym pszenicy o 14,3 pkt. proc., kukurydzy o 3,8 pkt. proc., a jęczmienia o 29,5 pkt. proc.

We wrześniu 2018 r., w stosunku do poprzedniego miesiąca, na krajowym rynku podrożała większość zbóż (od 7 do 11%). Potaniała jedynie kukurydza (spadek cen o 18,%). W stosunku do notowań sprzed roku pszenica i żyto były droższe odpowiednio o 24% i 29%, jęczmień o 18%, a kukurydza potaniała o 13%. Na targowiskach we wrześniu 2018 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, wszystkie zboża podrożały o kilka procent.

W sezonie 2018/19 (lipiec-wrzesień), wg danych meldunkowych GUS, do skupu trafiło 3,8 mln t zbóż podstawowych, tj. o 24% mniej niż w poprzednim sezonie. Skupiono 1,9 mln t pszenicy (2,6 mln t w poprzednim sezonie), 371 tys. t jęczmienia (471 tys. t), 323 tys. t pszenżyta (346 tys. t), 254 tys. t żyta (335 tys. t) oraz 387 tys. t kukurydzy (142 tys. t).

W sierpniu 2018 r. z Polski wyeksportowano 459 tys. t ziarna zbóż, wobec 286 tys. t w poprzednim miesiącu, w tym 211 tys. t pszenicy, 85 tys. t żyta, 57 tys. t kukurydzy, 21 tys. t jęczmienia i mniejsze ilości pozostałych zbóż. Import wyniósł 102 tys. t, wobec 103 tys. t w poprzednim miesiącu. Wzrósł przywóz pszenicy i żyta, a pozostałych zbóż zmalał.

W sierpniu 2018 r. zwiększył się eksport produktów młynarstwa, w tym szczególnie kasz i grysików oraz mąk innych niż pszenna. Zwiększył się import mąk pszennych, kasz i grysików oraz minimalnie siodła, a przywóz pozostałych produktów z tej grupy zmalał. Z kraju wywieziono więcej makaronów oraz pieczywa, a eksport wyrobów zbożowych otrzymywanych poprzez spęcznianie i prężenie ziaren (kod CN 1904) zmalał. Po stronie importu nastąpiło znaczne ograniczenie obrotów w przypadku pieczywa oraz niewielki wzrost w przypadku pozostałych produktów wtórnego przerobu zbóż.

Przemysłowe przemiaty zbóż w sierpniu 2018 r., wyraźnie się zwiększyły. W ślad za tym wzrosła produkcja mąk pszennych, makaronów oraz pieczywa. Zmalała produkcja mąk innych niż pszenna. Więcej wyprodukowano pasz dla zwierząt.

We wrześniu 2018 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, znacznie wzrosły ceny producenta mąki poznańskiej (o 4,4%), pieczywa (o ponad 1%) oraz w mniejszym stopniu kaszy jęczmiennej (o 0,5%). Ceny detaliczne większości

ww. produktów były wyższe od 0,8 do 1,3%. Wyjątkiem była mąka poznańska (spadek cen o 0,4%). W stosunku do września 2017 r. poziom cen większości produktów był znacznie wyższy. Tańsza była jedynie kasza jęczmienna (o 10,0%).

Na rynku pasz dla zwierząt gospodarskich, we wrześniu 2018 r. odnotowano wzrost cen, które w porównaniu z poprzednim miesiącem były wyższe od 0,4% do 3,4%. W stosunku do września 2017 r. wszystkie pasze były droższe, w tym najbardziej mieszanki dla bydła dorosłego i loch (odpowiednio o 8,2% i 5,0%).

W październiku 2018 r. na europejskich rynkach drożały pszenica i jęczmień, a kukurydza potaniała. W porównaniu z październikiem 2017 r. zboża w Europie były znacznie droższe, w tym szczególnie jęczmień paszowy we Francji i Niemczech (wzrost odpowiednio o 32,0 i 32,5%) oraz pszenica w Niemczech (wzrost o 24,6%). Najmniej w tym ujęciu podrożała pszenica konsumpcyjna w Czechach (o 15,1%).

Wiesław
Łopaciuk

1. Dane dotyczące rynku światowego pochodzą z Grain Market Report nr 493, IGC, 25.10.2018 r.
2. Grains and Oilseeds Index - indeks dziennych notowań cen zbóż i oleistych składający się z notowań pszenicy, kukurydzy, jęczmienia, ryżu, soi, mączki sojowej i rzepaku/kanoli, za podstawę przyjmuje ceny ze stycznia 2000 r., wagi poszczególnych komponentów składowych są określane na podstawie ich średnich udziałów w handlu w okresie ostatnich pięciu lat, szczegóły na stronie <http://www.igc.int/en/default.aspx>.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy		Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
		skup				targowiska				
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	x
2015	I-XII	668,3	514,2	565,8	610,4	755,9	586,7	707,4	599,2	x
2016	I-XII	620,2	517,3	529,4	582,1	751,1	593,3	695,1	609,7	x
2017	VIII	636,6	531,3	717,4	604,7	794,3	646,4	730,4	658,2	432,6
	IX	645,7	537,3	665,9	620,8	793,8	644,9	719,2	638,3	432,6
	X	648,8	550,4	481,7	635,7	788,9	643,9	723,0	641,6	433,6
	XI	657,6	557,1	492,3	661,5	795,9	642,4	740,4	649,4	428,4
	XII	673,1	568,4	545,9	668,6	806,6	651,6	747,1	696,2	429,4
2018	I	670,3	583,4	596,5	675,9	807,0	652,0	747,1	699,2	421,8
	II	662,1	574,2	604,4	673,3	807,9	655,3	748,1	656,7	422,2
	III	668,5	572,5	618,1	670,8	810,2	655,1	754,5	665,5	426,5
	IV	662,4	573,8	623,5	673,5	813,6	653,4	771,7	674,6	424,9
	V	672,3	579,2	647,8	661,9	811,1	652,1	756,5	664,6	433,8
	VI	686,0	580,5	670,9	654,7	801,5	636,7	750,2	649,9	436,1
	VII	693,2	560,6	679,7	625,7	809,7	648,9	757,5	710,4	438,6
	VIII	751,8	626,5	707,5	688,6	829,0	660,1	769,2	674,1	434,3
	IX	800,4	692,0	580,5	734,8	868,7	698,2	799,2	693,5	435,5
Zmiana w %										
	IX 2018 VIII 2018	6,5	10,5	-18,0	6,7	4,8	5,8	3,9	2,9	0,3
	IX 2018 IX 2017	24,0	28,8	-12,8	18,4	9,4	8,3	11,1	8,6	0,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	w tym paszowa	Żyto	Jęczmień	w tym paszowy	Pszennyto	Zboża podstawowe	w tym paszowe	Kukurydza	
VII 2014-VI 2015	6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1	
VII 2015-VI 2016	5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4	
VII 2016-VI 2017	6135,6	2076,3	556,2	716,9	382,4	644,1	8123,4	3422,5	2049,5	
2017	VIII	1562,6	555,6	219,8	218,4	78,5	2258,6	949,4	42,7	
	IX	853,4	271,4	100,1	58,5	24,6	1129,0	454,6	31,7	
	X	678,3	210,5	60,3	46,1	26,1	853,6	333,1	429,0	
	XI	618,6	202,7	44,1	36,8	17,6	752,6	294,3	690,3	
	XII	395,6	160,0	28,8	24,8	13,9	506,4	245,9	193,8	
2018	I	362,4	156,2	33,0	25,6	11,7	468,7	228,8	86,2	
	II	346,1	156,7	32,2	28,9	16,5	456,5	235,2	69,3	
	III	393,8	169,7	29,0	25,1	16,2	500,8	249,2	110,4	
	IV	337,7	165,1	22,4	28,2	20,8	431,2	238,0	93,8	
	V	441,0	197,0	38,3	30,3	22,5	571,8	301,2	107,7	
	VI	320,3	145,7	34,2	29,8	20,2	448,8	243,9	92,3	
	VII	693,2	300,5	97,3	202,9	93,4	1137,1	569,5	70,6	
	VIII	735,4	295,6	107,4	116,2	53,5	1100,4	522,1	53,8	
	IX	492,0	160,3	49,5	51,6	23,7	672,9	285,9	562,7	
Zmiana w %										
	IX 2018 VIII 2018	-33,1	-45,8	-53,9	-55,6	-55,7	-39,3	-38,8	-45,2	945,6
	IX 2018 IX 2017	-42,4	-40,9	-50,5	-11,8	-3,6	-31,3	-40,4	-37,1	1675,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2015 ^b	I-XII	1996,0	1556,7	144,4	994,7	154,8	7555,0
2016 ^b	I-XII	2060,8	1611,4	149,9	1010,4	152,5	8126,1
2017 ^a	VIII	191,6	150,3	14,0	89,0	11,6	818,8
	IX	190,9	156,2	14,2	86,7	14,8	788,6
	X	207,9	163,7	13,7	90,8	13,4	820,3
	XI	200,6	157,8	13,8	86,3	14,5	809,6
	XII	194,2	153,2	14,4	87,2	11,6	773,5
	2018	I	198,1	152,4	15,3	85,5	12,7
	II	186,2	146,3	13,7	76,8	14,2	760,8
	III	171,1	131,5	13,7	89,6	14,2	861,6
	IV	145,1	113,3	12,5	81,1	11,8	817,7
	V	175,5	133,3	13,8	85,4	12,4	854,0
	VI	191,4	150,1	14,8	85,1	13,5	832,3
	VII	191,1	146,6	16,2	85,9	10,1	722,4
	VIII	201,4	158,1	14,5	88,3	10,6	807,1
Zmiana w %							
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>		5,4	7,9	-10,5	2,8	5,0	11,7
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>		5,1	5,2	3,6	-0,8	-9,0	-1,4

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6145,1	492,6	4,2	121,8	379,4	1210,3
2016	I-XII	4401,7	435,3	99,7	872,0	6397,6	814,1	9,9	165,2	319,5	1523,7
2017	I-XII	2806,2	375,7	72,3	1177,6	4928,5	890,0	18,3	240,4	397,1	1607,7
2017	VIII	89,4	57,9	10,7	6,3	273,9	73,8	1,5	13,3	29,4	121,3
	IX	301,9	63,0	3,6	28,5	470,1	59,1	2,3	13,9	26,2	104,9
	X	276,7	46,0	7,0	100,0	509,3	47,2	3,2	12,8	14,2	86,8
	XI	256,4	56,7	3,6	219,4	582,2	51,7	1,0	14,2	17,3	91,9
	XII	156,4	27,8	1,0	127,1	346,9	47,7	2,1	15,5	22,9	92,6
	2018	I	87,8	24,3	1,8	89,4	242,0	49,4	2,1	25,8	15,9
	II	110,8	24,9	8,0	81,8	253,8	38,6	1,5	29,8	38,9	115,1
	III	102,4	27,9	8,9	90,5	263,3	48,6	2,4	33,5	18,2	108,5
	IV	100,3	28,8	1,5	66,0	228,0	44,7	4,3	23,7	14,8	93,1
	V	225,1	34,8	3,1	65,7	363,5	39,6	3,2	20,4	18,2	86,3
	VI	139,1	37,9	9,6	51,2	277,5	37,3	1,5	22,5	13,6	80,7
	VII	114,2	29,8	40,7	49,6	285,9	54,0	2,0	17,5	25,5	103,3
	VIII	211,1	84,5	21,1	56,5	459,1	71,0	6,4	12,5	8,7	101,8
Zmiana w %											
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>		84,8	183,5	-48,3	14,0	60,6	31,4	216,0	-28,6	-66,1	-1,5
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>		144,4	49,8	96,3	1020,0	69,2	-13,6	321,7	-8,0	-70,5	-28,0

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import						
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód		
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8	
2016	I-XII	129,9	19,4	47,7	27,6	80,2	54,3	18,5	38,0	34,0	219,0	
2017	I-XII	122,9	21,1	44,4	33,9	89,5	61,9	18,5	39,5	40,9	132,9	
2017	VIII	10,9	1,8	3,0	3,2	8,2	5,7	1,5	3,2	2,5	10,9	
	IX	10,0	1,8	3,6	2,8	8,2	4,4	1,3	3,6	3,1	10,0	
	X	10,7	1,8	3,7	4,3	6,6	6,5	1,4	3,7	3,6	8,8	
	XI	9,4	1,5	3,5	2,9	8,2	5,0	1,6	3,4	4,5	8,8	
	XII	7,1	1,2	3,2	2,7	6,6	7,2	1,4	4,0	3,7	8,7	
	2018	I	8,4	2,1	7,9	2,8	7,9	5,2	1,3	3,2	3,1	9,9
	II	7,8	2,0	6,5	2,8	12,5	4,7	1,8	3,2	4,0	10,4	
	III	9,5	2,4	8,0	2,8	9,9	7,5	1,3	3,3	4,4	11,6	
	IV	7,3	2,6	8,0	2,9	7,4	5,4	1,6	3,6	4,6	13,3	
	V	7,5	2,1	6,4	2,6	11,3	6,0	1,1	3,4	5,2	15,7	
	VI	7,9	2,1	9,1	2,6	7,4	6,0	1,9	3,2	4,6	17,8	
	VII	7,6	2,4	6,1	2,7	7,6	5,6	1,2	3,2	5,0	15,8	
VIII	8,0	3,3	7,6	2,7	7,6	6,1	0,8	3,4	4,0	15,9		
Zmiana w %												
	<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	4,9	35,4	23,1	1,1	0,7	10,1	-35,0	3,6	-19,9	0,7	
	<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	-34,0	86,8	121,9	-12,9	-6,7	-0,5	-50,8	5,0	57,0	45,8	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import						
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych		
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7	
2016	I-XII	35,4	119,7	510,9	.	.	74,7	24,7	142,1	.	.	
2017	I-XII	40,8	130,6	578,1	.	.	82,0	29,4	165,3	.	.	
2017	VIII	3,5	11,6	51,0	.	.	5,4	3,0	13,9	.	.	
	IX	3,7	11,4	51,7	.	.	7,6	2,4	16,1	.	.	
	X	4,1	11,7	55,4	.	.	8,4	2,5	16,2	.	.	
	XI	3,5	12,1	54,3	.	.	7,2	2,8	14,5	.	.	
	XII	3,3	8,5	42,6	.	.	6,8	2,2	12,6	.	.	
	2018	I	3,4	11,9	46,0	.	.	7,1	2,2	13,2	.	.
	II	3,6	11,6	44,7	.	.	7,4	2,3	12,7	.	.	
	III	3,8	13,4	52,5	.	.	6,9	2,9	15,5	.	.	
	VI	3,2	12,4	46,6	.	.	5,7	2,6	13,9	.	.	
	V	3,0	11,9	44,7	.	.	5,5	2,6	13,4	.	.	
	VI	3,0	12,0	47,5	.	.	7,4	3,1	13,1	.	.	
	VII	3,3	11,5	47,8	.	.	6,0	2,9	13,7	.	.	
VIII	3,8	9,4	52,0	.	.	6,0	3,0	12,1	.	.		
Zmiana w %												
	<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	15,8	-18,5	8,9	x	x	0,3	4,1	-11,8	x	x	
	<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	7,0	-19,3	1,7	x	x	8,3	2,1	-12,6	x	x	

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2016	I-XII	0,97	2,47	2,26	4,42	3,96	4,42	4,92	5,91
2017	I-XII	1,04	2,49	2,08	4,48	4,01	4,52	5,10	6,08
2017	IX	1,06	2,52	2,06	4,48	4,02	4,56	5,13	6,15
	X	1,05	2,46	2,06	4,54	4,02	4,58	5,15	6,17
	XI	1,05	2,49	2,10	4,58	4,02	4,60	5,14	6,18
	XII	1,06	2,43	2,10	4,56	4,03	4,62	5,17	6,20
2018	I	1,06	2,53	1,84	4,54	4,05	4,66	5,17	6,17
	II	1,06	2,49	1,79	4,56	4,07	4,68	5,16	6,20
	III	1,05	2,44	1,79	4,60	4,08	4,70	5,19	6,21
	IV	1,05	2,46	1,80	4,60	4,07	4,70	5,18	6,25
	V	1,05	2,47	1,79	4,62	4,08	4,68	5,20	6,25
	VI	1,05	2,47	1,79	4,60	4,08	4,70	5,20	6,27
	VII	1,07	2,52	1,81	4,60	4,10	4,74	5,22	6,30
	VIII	1,14	2,53	1,84	4,58	4,10	4,76	5,22	6,32
	IX	1,19	2,52	1,85	4,62	4,15	4,82	5,29	6,37
Zmiana w %									
	<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	4,4	-0,4	0,5	0,9	1,2	1,3	1,3	0,8
	<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	12,3	0,0	-10,2	3,1	3,2	5,7	3,1	3,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2016	I-XII	1449,1	1791,7	2288,3	1370,7	1811,1	1600,3	2543,7
2017	I-XII	1626,3	1722,2	2317,5	1383,1	1801,2	1608,3	2519,0
2017	VIII	1655,9	1726,4	2329,9	1379,4	1810,2	1615,4	2524,8
	IX	1641,9	1739,3	2327,2	1391,4	1812,9	1610,0	2514,5
	X	1620,5	1695,0	2298,0	1370,2	1798,7	1608,5	2510,4
	XI	1613,2	1696,3	2315,3	1383,7	1787,6	1607,2	2508,0
	XII	1624,9	1722,4	2321,4	1388,0	1786,7	1606,6	2502,4
2018	I	1641,1	1730,1	2321,9	1390,2	1788,8	1607,1	2515,3
	II	1655,4	1783,7	2333,9	1394,7	1792,6	1612,4	2514,8
	III	1698,5	1778,1	2337,8	1396,3	1799,5	1618,6	2524,7
	IV	1703,5	1776,9	2334,2	1391,0	1801,6	1620,2	2529,8
	V	1719,4	1785,1	2337,0	1394,1	1804,9	1622,3	2539,3
	VI	1728,4	1801,8	2339,8	1416,4	1811,3	1626,2	2547,0
	VII	1723,1	1808,4	2343,8	1418,1	1820,5	1633,3	2555,4
	VIII	1749,0	1805,3	2338,1	1403,5	1825,9	1633,9	2557,3
	IX	1777,2	1826,3	2358,9	1451,7	1836,0	1658,6	2568,3
Zmiana w %								
	<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	1,6	1,2	0,9	3,4	0,6	1,5	0,4
	<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	8,2	5,0	1,4	4,3	1,3	3,0	2,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter	
2017	V	2,158	2,272	3,980	0,811	2,192	4,035	1,981
	VI	2,121	2,233	3,903	0,817	2,224	4,082	2,060
	VII	2,085	2,176	3,819	0,820	2,092	3,832	2,130
	VIII	2,134	2,279	3,906	0,844	2,095	3,835	2,138
	IX	2,158	2,284	3,899	0,883	2,100	3,795	2,129
	X	2,128	2,280	3,899	0,913	1,928	3,532	2,129
	XI	2,154	2,246	3,904	0,936	1,854	3,361	2,047
	XII	2,130	2,215	3,840	0,938	1,822	3,285	2,054
2018	I	2,132	2,217	3,858	0,866	1,694	3,064	1,990
	II	2,128	2,219	3,838	0,817	1,762	3,176	2,019
	III	2,131	2,221	3,854	0,790	1,834	3,316	2,006
	IV	2,129	2,214	3,872	0,776	1,783	3,242	1,976
	V	2,138	2,225	3,894	0,000	1,749	3,185	1,983
	VI	2,225	2,260	4,000	0,744	1,822	3,276	2,087
	VII	2,185	2,248	3,938	0,751	1,831	3,300	2,159
	VIII	2,126	2,203	3,874	0,742	1,881	3,427	2,229
	IX	2,079	2,114	3,678	0,747	1,826	3,231	2,206

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

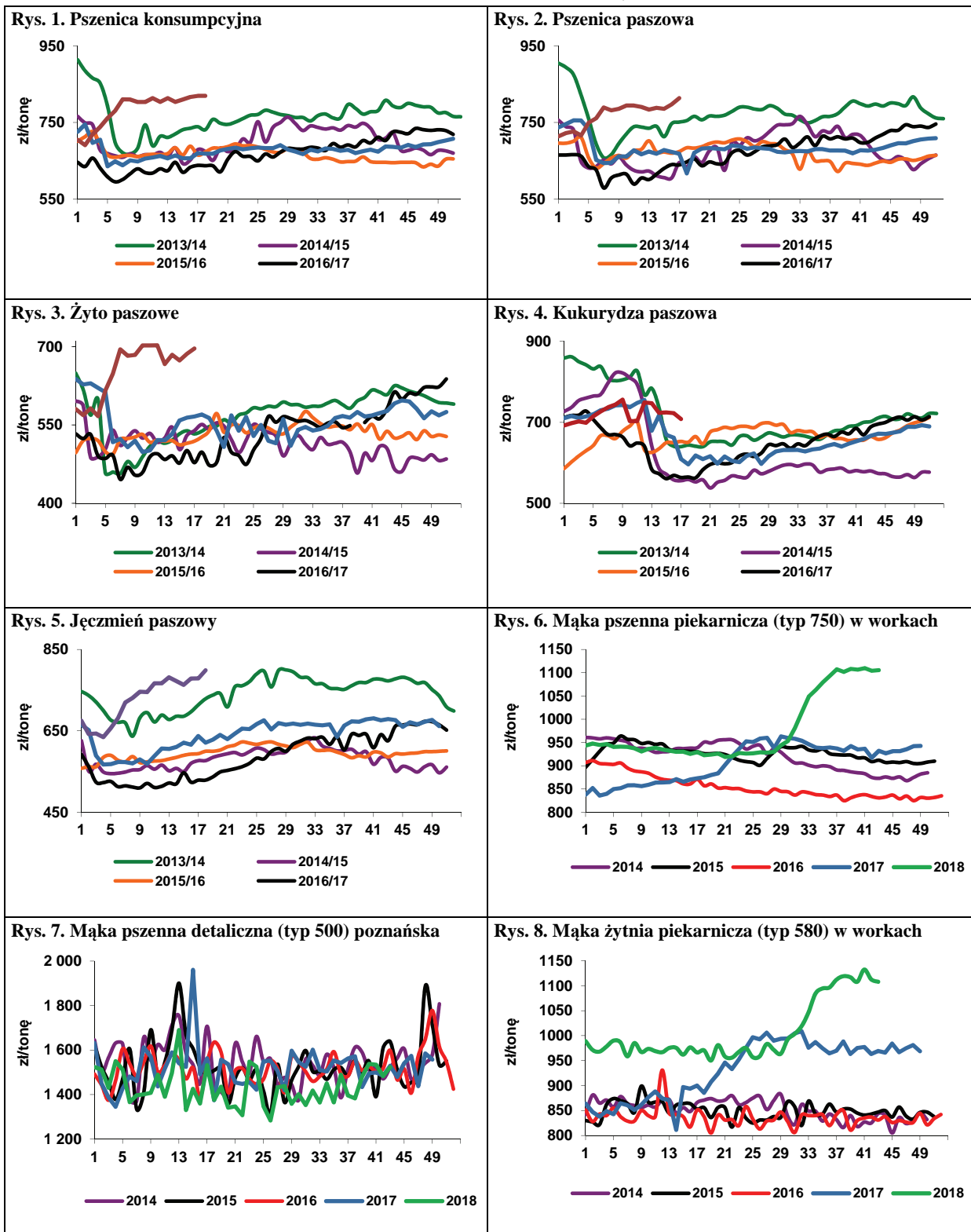
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Francja	
2017	VII	176	155	.	.	153	.	136	144	.
	VIII	163	159	.	139	150	122	147	147	.
	IX	164	163	.	146	155	127	.	146	149
	X	165	164	.	154	156	134	134	146	147
	XI	163	152	.	154	157	136	142	147	150
	XII	163	152	.	154	157	.	142	147	150
2018	I	162	162	.	154	156	.	150	153	150
	II	166	165	.	161	163	.	148	152	153
	III	168	162	.	168	169	.	148	154	156
	IV	170	169	.	172	173	.	145	154	163
	V	173	162	.	168	171	.	151	155	165
	VI	179	161	.	165	170	.	152	152	164
	VII	199	157	.	177	187	136	141	153	167
	VIII	212	169	.	209	209	148	151	154	194
	IX	205	174	.	202	205	168	145	.	179
	X	205	183	.	204	206	.	142	.	173
Zmiana w %										
<u>X 2018</u> IX 2018	0,3	5,5	x	1,2	0,6	x	-2,1	x	-3,6	
<u>X 2018</u> X 2017	24,6	15,1	x	32,5	32,0	x	5,7	x	17,6	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

Kampania cukrownicza 2018/2019 przebiega w korzystnych warunkach pogodowych. Powierzchnia uprawy buraków cukrowych wynosi ok. 235 tys. ha. Plony buraków cukrowych są zróżnicowane regionalnie w związku z niekorzystnymi warunkami pogodowymi (susza) w niektórych regionach plantacyjnych. Przewiduje się, że średni plon wyniesie ok. 630 dt/ha, a technologiczny plon cukru 9,5-10,0 t/ha. Ze względu na przewidywaną dużą produkcję cukru zbiory i przerób

buraków cukrowych rozpoczęto już w drugiej połowie sierpnia. W okresie sierpień-wrzesień br. produkcja cukru wyniosła 285 tys. t, wobec 343 tys. t w analogicznym okresie 2017 r. Jeżeli w dalszej części kampanii nie wystąpią trudności ze zbiorem i przerobem surowca, to produkcja cukru wyniesie 2,1-2,3 mln t. Produkcja będzie większa od zapotrzebowania na rynku wewnętrznym (1,72 mln t) i konieczny będzie duży eksport.

Ceny cukru na krajowym rynku utrzymują się na niskim poziomie, a decydowały o tym relatywnie niskie ceny cukru białego na świecie oraz duża podaż z kampanii 2018/2019. We wrześniu 2018 r. średnia cena zbytu cukru w workach spadła o 1,2% do 1,60 zł/kg w porównaniu z sierpniem oraz była o 27,2% niższa niż przed rokiem. Ceny zbytu cukru paczkowanego spadły w porównaniu z sierpniem br. o 2,4% do 1,65 zł/kg i było 21,2% niższe niż przed rokiem. Niskie ceny zbytu negatywnie wpływają na wyniki finansowe przemysłu cukrowniczego. W pierwszym półroczu br. zysk netto branży wyniósł tylko 80,5 mln zł, wobec 472,4 mln zł w pierwszej połowie 2017 r. We wrześniu średnia cena detaliczna wyniosła 2,07 zł/kg i była o 1,5% wyższa niż przed miesiącem oraz o 30,5% niższa niż we wrześniu 2017 r. Niskie ceny są korzystne dla konsumentów, w tym dla przedsiębiorstw wtórnego

przetwórstwa żywności, gdyż umożliwiają redukcję kosztów. W kolejnych miesiącach oczekiwany jest wzrost cen cukru w kraju, gdyż na rynku światowym zarysowała się wzrostowa tendencja.

W okresie styczeń-sierpień 2018 r. eksportowano z Polski 557,3 tys. t cukru ze względu na dużą produkcję w kampaniach 2017/2018 i 2018/2019. Na rynku UE sprzedano 202,5 tys. t po średniej cenie 400 EUR/t. Największymi odbiorcami w UE były: Rumunia (74 tys. t) i Niemcy (60 tys. t). Duża podaż cukru w UE powoduje, że krajowi producenci duże ilości eksportowali do krajów trzecich: Sri Lanka (57 tys. t), Egipt (53 tys. t), Izrael (51 tys. t) oraz Gruzja (42 tys. t). Średnia cena eksportowa w sierpniu wyniosła 335 EUR/t, a na rynku UE 382 EUR/t. Duża podaż i niskie ceny były barierą dla importu, który wyniósł ok. 108,0 tys. t, w tym 102,8 tys. t z UE. Średnia cena importowa wyniosła 340 EUR/t, w tym z UE 320 EUR/t. Największe ilości cukru importowano z Niemiec (49 tys. t), Czech (17 tys. t) i Rumunii (13 tys. t).

W październiku znacząco wzrosły światowe ceny cukru, a zdecydowały o tym niekorzystne warunki pogodowe w Brazylii i Europie Zachodniej, które spowodowały mniejszą produkcję cukru. Według danych ERS USDA w październiku 2018 r. średnia cena cukru białego wzrosła do 362 USD/t, wobec 330 USD/t przed miesiącem. Ceny cukru surowego wzrosły do 290 USD/t, podczas gdy we wrześniu wynosiły ok. 235 USD/t. W październiku br. indeks światowych cen cukru FAO wyniósł 175,4 pkt., wobec 161,4 pkt. przed miesiącem oraz 203,9 pkt. w październiku 2017 r. Według danych International Sugar Organisation w listopadzie br. ceny cukru białego wynoszą 365 USD/t, a cukru surowego 290 USD/t. Wzrost światowych cen jest korzystny dla krajowej branży cukrowniczej, gdyż produkcja w kampanii 2018/2019 będzie duża i konieczny będzie duży eksport.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie	
2016	VIII	466,96	511,46	434,42	411,61	520,90	388,35
	IX	478,47	537,78	418,40	623,78	623,28	624,91
	X	528,36	556,28	425,05	599,95	586,00	697,56
	XI	526,47	557,85	464,07	513,44	497,36	831,74
	XII	511,75	550,44	480,29	556,81	551,00	662,87
2017	I	531,35	543,03	494,62	569,51	561,97	591,05
	II	533,65	538,79	518,88	571,84	567,02	590,80
	III	500,87	507,86	466,04	568,10	545,87	850,20
	IV	473,47	489,43	445,79	548,87	524,68	675,36
	V	490,04	524,07	453,23	539,45	646,83	584,49
	VI	474,72	543,12	410,07	666,83	660,24	702,46
	VII	479,03	538,26	395,20	612,03	607,88	641,75
	VIII	468,21	541,54	395,81	656,77	656,83	656,55
	IX	502,98	533,30	408,26	535,09	514,14	739,43
	X	395,74	471,96	358,35	557,48	533,67	762,42
	XI	381,57	426,35	352,35	479,06	463,12	792,07
	XII	367,17	430,49	343,81	480,09	462,89	711,03
2018	I	371,16	415,27	339,70	463,14	431,69	779,84
	II	363,84	415,25	334,37	432,47	416,94	676,22
	III	348,86	402,43	325,86	397,74	382,04	888,41
	IV	339,64	391,53	318,86	460,52	432,79	897,44
	V	336,20	410,38	299,69	470,26	440,45	764,88
	VI	338,30	395,13	305,06	382,69	363,93	891,14
	VII	341,79	376,26	313,35	351,46	339,74	798,66
	VIII	335,48	381,96	305,95	340,24	320,13	778,25

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

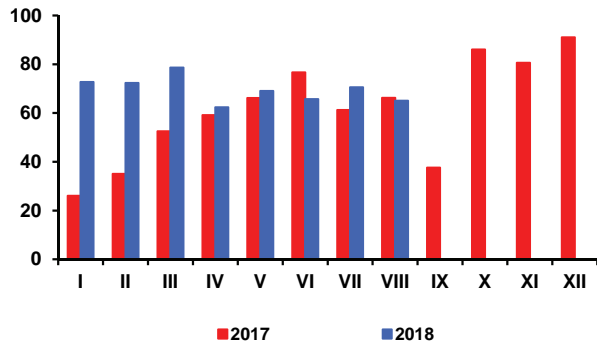
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2016	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12
	X	2,54	2,71	1,75	3,17
	XI	2,55	2,74	1,75	3,16
	XII	2,55	2,75	1,76	3,17
2017	I	2,61	2,79	1,77	3,17
	II	2,61	2,74	1,76	3,18
	III	2,61	2,68	1,75	3,19
	IV	2,60	2,64	1,73	3,17
	V	2,61	2,64	1,72	3,17
	VI	2,51	2,61	1,72	3,15
	VII	2,48	2,33	1,73	3,13
	VIII	2,33	2,15	1,73	3,07
	IX	2,20	2,09	1,74	2,98
	X	1,88	1,80	1,73	2,92
	XI	1,80	1,69	1,70	2,76
	XII	1,71	1,68	1,70	2,62
2018	I	1,68	1,62	1,71	2,52
	II	1,66	1,58	1,72	2,28
	III	1,67	1,54	1,71	2,21
	IV	1,67	1,45	1,72	2,15
	V	1,66	1,40	1,73	2,08
	VI	1,65	1,37	1,73	2,03
	VII	1,64	1,48	1,74	1,97
	VIII	1,62	1,69	1,74	2,04
	IX	1,60	1,65	1,75	2,07

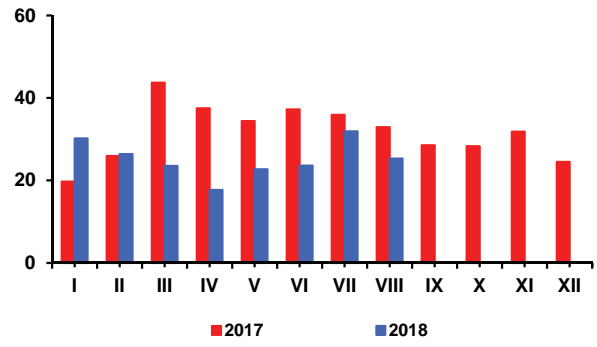
^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

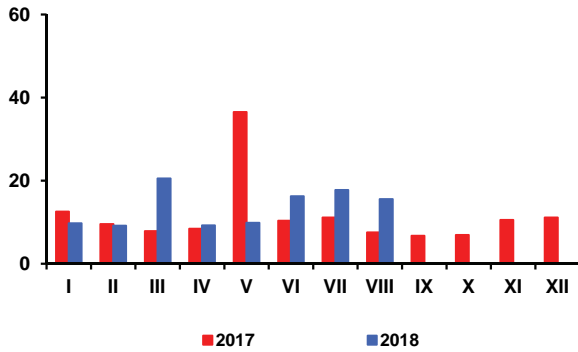
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

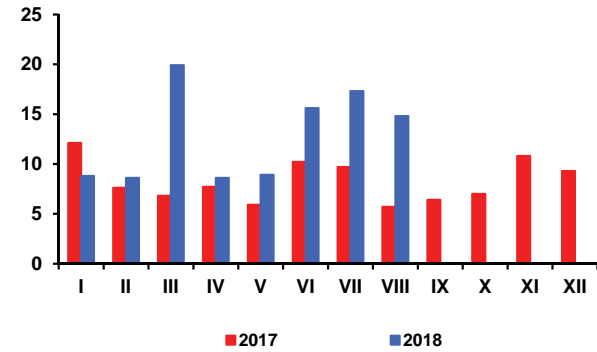
Rys. 2. Eksport do UE-28 (tys. ton)

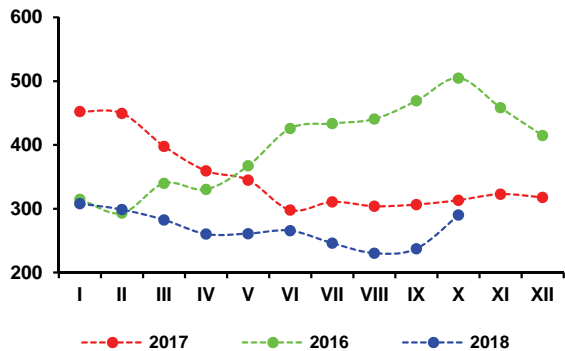
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

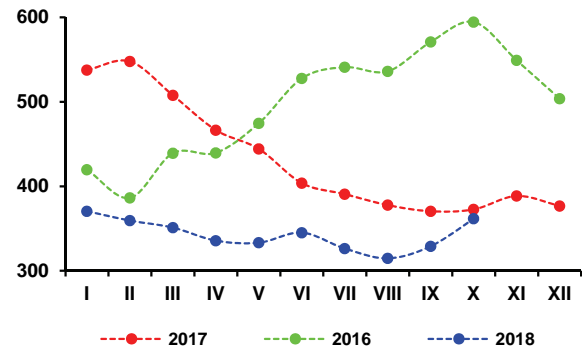
Rys. 4. Import z UE-28 (tys. ton)

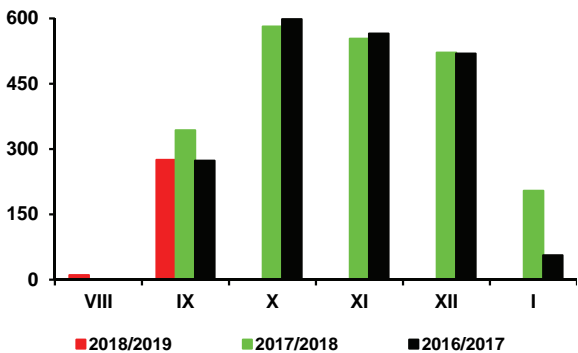
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 7. Produkcja cukru w okresie kampanii (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS.

Według prognozy Oil World opublikowanej 26 października br., światowe zbiory nasion 7 najważniejszych roślin oleistych w sezonie 2018/19 będą rekordowe, zwiększą się do 579,3 mln t (o 25,4 mln t w porównaniu z sezonem poprzednim), głównie w wyniku dużego wzrostu zbiorów soi (o 28,9 mln t do 368,7 mln t), ale też większych zbiorów nasion słonecznika (o 1,9 mln t do 51,5 mln t) oraz ziaren palmowych łącznie z koprą (o 0,5 mln t do 22,4 mln t), przy spadku zbiorów rzepaku (o 2,4 mln t do 64,0 mln t), bawełny (o 1,6 mln t do 43,1 mln t) i orzeszków ziemnych (o 2,1 mln t do 29,5 mln t). Przewiduje się, że wzrost globalnych zasobów (o 24,0 mln t do 685,7 mln t) będzie większy niż wzrost zużycia (o 7,4 mln t do 562,7 mln t), w wyniku czego zapasy nasion oleistych na koniec sezonu będą jeszcze większe niż przed rokiem (wzrost o 16,6 mln t do 123,0 mln t), a ceny większości nasion oleistych i produktów ich przerobu obniżą się.

Niemieccy analitycy oceniają, że w sezonie 2018/19 w wyniku poprawy światowego bilansu nasion oleistych, w tym rekordowych zbiorów soi (najważniejszej rośliny oleistej na świecie), ceny nasion oleistych, z wyjątkiem rzepaku, będą niższe niż w sezonie poprzednim. Ceny soi zmniejszą się o 12% do 360 USD/t (cif Rotterdam), a ceny rzepaku zwiększą się o 2% do 434 USD/t (cif Hamburg). Niższe będą ceny olejów roślinnych: sojowego o 10% do 759 USD/t (fob ex-mill Holandia), rzepakowego o 2% do 833 USD/t (fob-ex-mill Holandia), słonecznikowego o 7% do 438 USD/T (fob-N.W. Europa porty) i palmowego o 15% do 578 USD/t. Ceny śruty sojowej zmniejszą się o 12% do 350 USD/t (Argentyna, cif Rotterdam), przy wzroście cen śruty rzepakowej o 8% do 264 USD/t.

Według szacunku IERiGŻ-PIB, w 2018 r. zbiory rzepaku w Polsce zmniejszyły się do 2,2 mln t (o 19,3%), w wyniku zmniejszenia areálu uprawy (o 7,6% do 845,0 tys. ha) i plonów (o 12,6% do 25,7 dt/ha). Mimo dużego spadku zbiorów, ceny skupu rzepaku wzrosły niewiele (w III kwartale 2018 r. w porównaniu z III kwartałem poprzedniego roku średnio o 0,9% do 1578 zł/t), z uwagi na niewielkie wzrosty jego cen na europejskim i światowym rynku. Niewielki wzrost cen i niekorzystne warunki pogodowe w sierpniu br. (susza w wielu regionach kraju), przełożyły się na spadek zasiewów rzepaku ozimego pod zbiory 2019 r., według szacunku IERiGŻ-PIB o ok. 5% do ok. 740 tys. ha.

W 2018 r., przy dużym spadku zbiorów rzepaku, krajowy przerób i produkcja oleju rzepakowego będą mniejsze niż w roku poprzednim, ale skala spadku nie powinna być znacząca. Można się bowiem spodziewać, że w drugiej połowie roku niedobory krajowej podaży rzepaku będą uzupełnione zwiększonym importem, głównie z Ukrainy i Czech, gdzie nastąpił duży wzrost zbiorów rzepaku. Produkcja margaryn może być również niższa, na co wskazują wyniki produkcyjne uzyskane w br. w dużych i średnich zakładach produkcyjnych. Przy spodziewanej stabilizacji zapotrzebowania wewnętrznego rynku na margaryny, skala spadku ich produkcji uzależniona będzie głównie od możliwości eksportu. W okresie ośmiu miesięcy 2018 r. duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego (zatrudniające 50 i więcej osób) wyprodukowały 733,9 tys. t surowego oleju rzepakowego, tj. o 7,6% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego wyniosła 490,8 tys. t i była o 6,3% mniejsza, bowiem przy wzroście produkcji oleju rzepakowego na cele jadalne o 21,1% do 349,1 tys. t, jego produkcja na cele techniczne zmniejszyła się o 39,9% do 141,7 tys. t. Produkcja margaryn wyniosła 199,7 tys. t i była o 3,5% mniejsza niż w analogicznym okresie 2017 roku.

Ewa Rosiak

Magdalena Bodyt

W sierpniu br. wzrosły obroty handlu zagranicznego produktami oleistymi, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Wyjątkiem był mniejszy niż w poprzednim miesiącu przywóz nasion oleistych. Od stycznia do sierpnia 2018 r. wywieziono: 222,9 tys. t nasion oleistych (o 28,3% mniej niż w tym samym okresie 2017 r.), w tym 137,9 tys. t rzepaku (o 44,2% mniej), 81,2 tys. t oleju (o 35,1% mniej), w tym 53,5 tys. t oleju rzepakowego (o 47,2% mniej), 454,9 tys. t śrut oleistych (o 8,5% więcej), w tym 424,9 tys. t śruty rzepakowej (o 15,2% więcej) i 89,7 tys. t margaryn (o 15,0% więcej). Przywieziono: 1960,0 tys. t śrut oleistych (o 0,4% mniej niż w pierwszych ośmiu miesiącach 2017 r.), 488,2 tys. t olejów roślinnych (o 0,6% więcej), 801,7 tys. t nasion oleistych (o 34,2% więcej), w tym 535,0 tys. t rzepaku (o 51,0% więcej) oraz 64,3 tys. t margaryn (o 1,2% więcej). Przewiduje się, że przy niższych tegorocznych zbiorach rzepaku, w 2018 r. deficyt handlu zagranicznego produktami oleistymi pogłębi się o ok. 14% do 1,7 mld EUR.

W okresie styczeń-wrzesień 2018 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych, zarówno olejów jak i margaryn, a także tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych (śloniny, smalcu) podlegały wahanom. Ceny masła po trzech miesiącach spadków, od kwietnia do sierpnia systematycznie rosły, a we wrześniu ponownie spadły. Średniomiesięczna dynamika wzrostu cen wszystkich rodzajów tłuszczów, podobnie jak wielu innych grup produktów żywnościowych była niższa niż w analogicznym okresie 2017 r. Średni poziom cen tłuszczów roślinnych w okresie dziewięciu miesięcy br. był o 1,3% wyższy niż w analogicznym okresie 2017 r. Wzrost cen tłuszczów roślinnych był mniejszy niż cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi, który w relacji rok do roku wyniósł 3,1%, w tym znacznie mniejszy niż cen tłuszczów zwierzęcych, który wyniósł średnio 17,4%. Margaryny podrożały średnio o 1,8% w relacji rok do roku, oleje roślinne o 0,3%, a oliwa z oliwek o 4,0%, przy wzroście cen masła o 18,5% i tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych (śloniny, smalcu) o 3,8%. Tłuszcze roślinne istotnie potaniały względem tłuszczów zwierzęcych, jaki i wielu innych grup produktów żywnościowych.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2016 I-XII	1 119 490	635 422	473 364	1 281 548	33,28	42,3	87,4
2017 I-XII	1 148 694	751 669	178 657	1 721 706	44,72	15,6	66,7
2017 VIII	114 262	61 847	18 365	157 744	4,09	16,1	72,4
IX	105 523	62 772	9 886	158 409	4,11	9,4	66,6
X	111 378	71 278	14 558	168 098	4,36	13,1	66,3
XI	95 273	67 008	19 717	142 564	3,70	20,7	66,8
XII	101 060	65 214	9 252	157 023	4,08	9,2	64,4
2018 I	89 974	65 565	7 835	147 704	3,84	8,7	60,9
II	89 268	55 893	8 408	136 754	3,56	9,4	65,3
III	87 752	65 671	8 828	144 595	3,76	10,1	60,7
IV	88 719	61 533	8 453	141 799	3,69	9,5	62,6
V	86 462	60 260	11 128	135 594	3,53	12,9	63,8
VI	79 679	60 849	12 341	128 187	3,34	15,5	62,2
VII	108 346	50 163	10 706	147 804	3,85	9,9	73,3
VIII	103 742	68 302	13 545	158 499	4,12	13,1	65,5
Zmiany w %							
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	-4,2	36,2	26,5	7,2	7,0	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	-9,2	10,4	-26,2	0,5	0,5	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>XII 2017</u>	2,7	4,7	46,4	0,9	0,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2016 I-XII	1 119 490	147 174	449 746	816 918	21,22	40,2	137,0
2017 I-XII	1 148 694	163 213	140 988	1 170 920	30,41	12,3	98,1
2017 VIII	114 262	13 163	15 314	112 112	2,91	13,4	101,9
IX	105 523	14 104	7 385	112 243	2,91	7,0	94,0
X	111 378	10 895	10 768	111 504	2,89	9,7	99,9
XI	95 273	10 575	15 466	90 382	2,35	16,2	105,4
XII	101 060	10 864	6 096	105 827	2,75	6,0	95,5
2018 I	89 974	12 860	5379	97 455	2,54	6,0	92,3
II	89 268	10 723	4891	95 100	2,47	5,5	93,9
III	87 752	12 294	4912	95 133	2,48	5,6	92,2
IV	88 719	14 438	5234	97 923	2,55	5,9	90,6
V	86 462	13 233	5801	93 893	2,44	6,7	92,1
VI	79 679	15 164	7970	86 873	2,26	10,0	91,7
VII	108 346	6 846	7886	107 306	2,79	7,3	101,0
VIII	103 742	21 209	11383	113 568	2,95	11,0	91,3
Zmiany w %							
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	-4,2	209,8	44,4	5,8	5,7	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	-9,2	61,1	-25,7	1,3	1,0	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>XII 2017</u>	2,7	95,2	86,7	7,3	7,3	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych^a (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^b	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2016 I-XII	1 610 973	2 795 801	714 913	3 691 861	44,4	43,6
2017 I-XII	1 652 999	2 921 930	675 154	3 899 774	40,8	42,4
2017 VIII	171 393	279 570	65 645	385 240	38,3	44,5
IX	158 285	229 715	54 716	332 979	34,8	47,5
X	167 067	133 735	80 168	220 924	47,8	75,6
XI	142 910	342 242	58 102	426 841	40,8	33,5
XII	151 590	248 467	63 057	332 225	44,7	45,6
2018 I	134 961	116 426	59 643	191 744	44,2	70,4
II	133 902	263 728	66 664	330 966	49,8	40,5
III	131 628	346 445	55 205	422 869	41,9	31,1
IV	133 079	214 390	47 821	299 647	35,9	44,4
V	129 693	255 783	49 666	335 810	38,3	38,6
VI	119 519	321 262	49 010	391 771	41,0	30,5
VII	162 519	181 631	59 543	284 607	36,6	57,1
	155 613	260 281	67 380	348 514	43,3	44,7
Zmiany w %						
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	-4,2	43,3	13,2	22,5	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	-9,2	-6,9	2,6	-9,6	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>XII 2017</u>	2,7	4,8	6,9	3,4	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2016 I-XII	1 610 973	37 786	672 713	976 047	41,8	165,1
2017 I-XII	1 652 999	35 778	605 312	1 083 465	36,6	152,6
2017 VIII	171 393	2 284	59 582	114 095	34,8	150,2
IX	158 285	3 811	47 102	114 994	29,8	137,6
X	167 067	3 636	76 703	94 000	45,9	177,7
XI	142 910	1 837	53 933	90 813	37,7	157,4
XII	151 590	1 386	58 906	94 070	38,9	161,1
2018 I	134 961	2 213	54 921	82 254	40,7	164,1
II	133 902	1 459	62 115	73 246	46,4	182,8
III	131 628	2 186	51 022	82 791	38,8	159,0
IV	133 079	1 489	44 674	89 893	33,6	148,0
V	129 693	1 691	47 003	84 381	36,2	153,7
VI	119 519	1 154	46 011	74 662	38,5	160,1
VII	162 519	1 231	56 358	107 392	34,7	151,3
VIII	155 613	5 683	62 782	98 514	40,3	158,0
Zmiany w %						
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	-4,2	361,8	11,4	-8,3	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	-9,2	148,8	5,4	-13,7	x	x
<u>VIII 2018</u> <u>XII 2017</u>	2,7	310,1	6,6	4,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2016 I-XII	359 092	84 456	128 545	315 003	8,18	35,8	114,0
2017 I-XII	335 124	100 483	129 468	306 139	7,95	38,6	109,5
2017 VIII	30 828	8 498	11 515	27 811	0,72	37,4	110,8
IX	33 375	8 337	11 713	29 999	0,78	35,1	111,3
X	34 746	10 324	15 476	29 594	0,77	44,5	117,4
XI	36 842	10 818	14 229	33 430	0,87	38,6	110,2
XII	25 625	7 423	10 059	22 989	0,60	39,3	111,5
2018 I	23 076	9 034	11 102	21 009	0,55	48,1	109,8
II	25 648	8 009	11 287	22 370	0,58	44,0	114,7
III	28 455	9 554	12 999	25 009	0,65	45,7	113,8
VI	24 645	7 378	10 797	21 226	0,55	43,8	116,1
V	22 192	8 164	10 983	19 374	0,50	49,5	114,5
VI	25 477	7 116	10 187	22 406	0,58	40,0	113,7
VII	23 540	6 761	10 671	19 630	0,51	45,3	119,9
VIII	26 662	8 310	11 635	23 337	0,61	43,6	114,2
Zmiany w %							
<u>VIII 2018</u> VII 2018	13,3	22,9	9,0	18,9	19,6	x	x
<u>VIII 2018</u> VIII 2017	-13,5	-2,2	1,0	-16,1	-15,3	x	x
<u>VIII 2018</u> XII 2017	4,0	11,9	15,7	1,5	1,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu^a (zł/tonę)

Okres	Rzepak przemysłowy	Pszenica konsumpcyjna i paszowa	Relacja cen rzepak : pszenica
2016 I-XII	1616	620	2,61
2017 I-XII	1576	664	2,37
2017 IX	1543	646	2,39
X	1567	649	2,42
XI	1609	658	2,45
XII	1631	673	2,42
2018 I	1577	670	2,35
II	1554	662	2,35
III	1550	669	2,32
IV	1487	662	2,24
V	1503	672	2,24
VI	1520	686	2,22
VII	1538	693	2,22
VIII	1573	752	2,09
IX	1597	800	2,00
Zmiany w %			
<u>IX 2018</u> VIII 2018	1,5	6,5	x
<u>IX 2018</u> IX 2017	3,5	24,0	x
<u>IX 2018</u> XII 2017	-2,1	18,9	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX, X i XI dane GUS, pozostałe miesiące – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

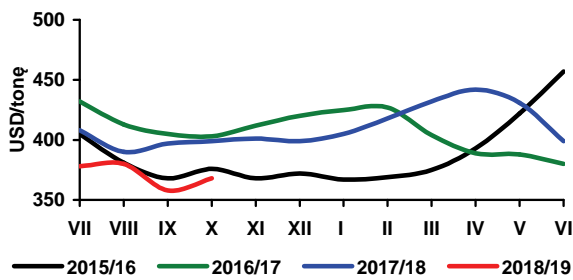
Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	margaryny do smarowania pieczywa za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	margaryny do smarowania pieczywa w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	9,85	20,65	6,88
2016 I-XII	4,84	6,33	16,19	5,56	5,84	9,75	20,65	6,60
IX	5,00	6,87	27,60	6,15	6,07	9,73	34,00	6,68
X	4,73	6,92	27,23	6,21	6,10	9,75	35,40	6,76
XI	4,62	6,86	25,87	6,23	6,14	9,85	35,00	6,80
XII	4,65	6,76	24,52	6,23	6,03	9,75	33,75	7,00
2018 I	4,56	6,81	21,32	6,18	6,06	9,50	31,75	7,04
II	4,51	6,82	20,98	6,12	6,06	9,28	29,75	6,80
III	4,60	6,93	22,00	6,08	6,10	9,33	29,55	6,96
IV	4,61	6,99	22,39	6,04	6,13	9,43	29,55	6,92
V	4,52	6,98	24,11	6,05	6,1	9,55	29,95	6,88
VI	4,51	6,96	25,70	6,08	6,11	9,38	32,35	6,88
VII	4,48	6,98	25,78	6,04	6,04	9,65	33,20	6,84
VIII	4,50	6,97	25,72	6,11	6,04	9,55	33,30	6,88
IX	4,53	6,91	26,00	6,13	6,01	9,45	33,15	6,84
Zmiany w %								
<u>IX 2018</u> VIII 2018	0,7	-0,9	1,1	0,3	-0,5	-1,0	-0,5	-0,6
<u>IX 2018</u> IX 2017	-9,4	0,6	-5,8	-0,3	-1,0	-2,8	-2,5	2,4
<u>IX 2018</u> XII 2017	-2,6	2,2	6,0	-1,6	-0,3	-3,1	-1,8	-2,3

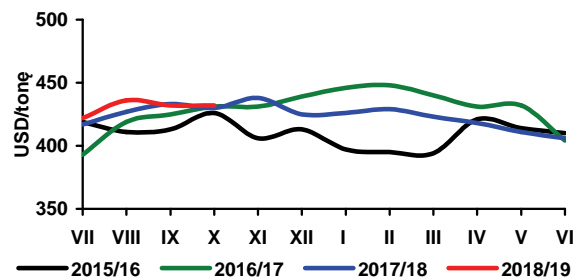
^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy, ^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

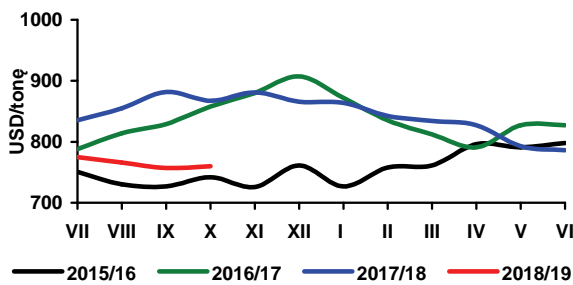
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (miesięczne - cif Rotterdam)

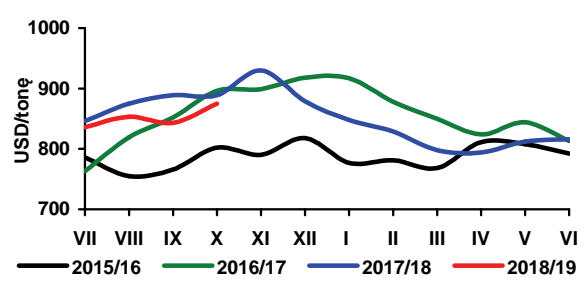
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (miesięczne - cif Hamburg)

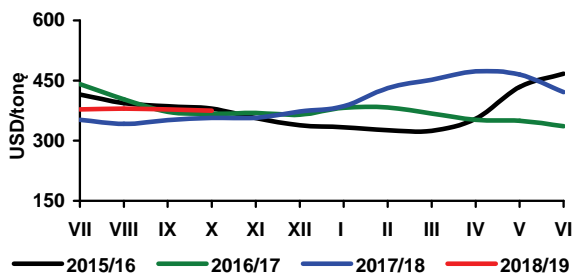
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (miesięczne - fob ex-mill)

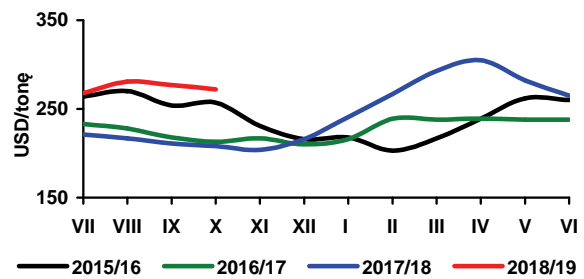
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (miesięczne - fob ex-mill)

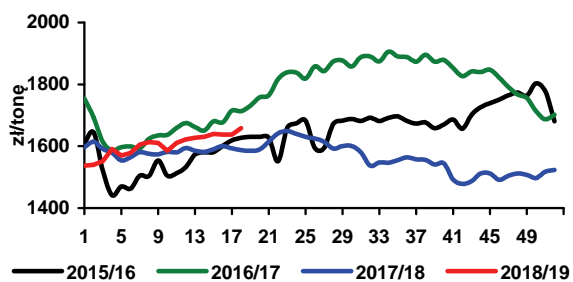
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śruty sojowej 49% białka (miesięczne - cif Rotterdam)

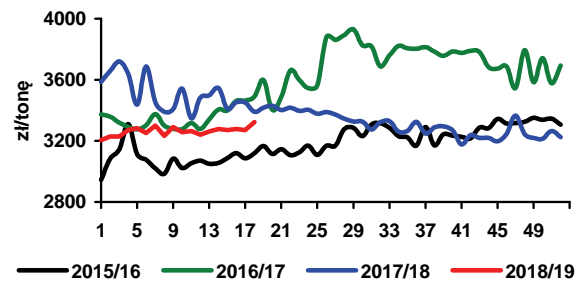
Rys. 6. Ceny niemieckiej śruty rzepakowej 34% białka (miesięczne - fob ex-mill Hamburg)

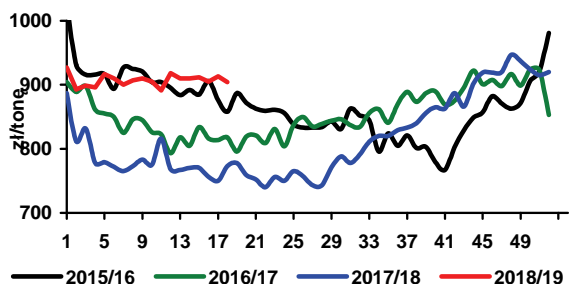
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (tygodniowe - wg notowań MRiRW)

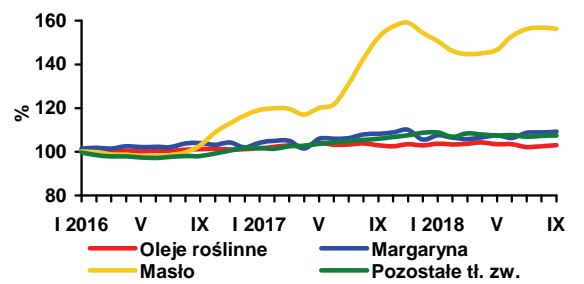
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śruty rzepakowej (tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 10. Zmiany cen detalicznych tłuszczów (XII 2015 = 100%)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Według wstępnych szacunków Eurostatu areal uprawy ziemniaków ogółem w UE-28 w 2018 r. wynosi 1,74 mln ha, tj. o 1,1% poniżej poziomu z roku poprzedniego. W krajach UE-5 (Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Wielka Brytania) powierzchnia ich uprawy wyniosła ok. 841 tys. ha i była mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim zaledwie o 0,2%. Czynnikiem stabilizującym areal uprawy ziemniaków w tych krajach, jest systematycznie rosnący popyt na ziemniaki z przeznaczeniem do przetwórstwa spożywczego na frytki i chipsy, stymulowany wysoką dynamiką produkcji i eksportu przetworów ziemniaczanych. Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej areal uprawianych ziemniaków wzrósł jedynie w Rumunii i na Słowacji.

Warunki agrometeorologiczne w trakcie wegetacji w 2018 r. były wyjątkowo niesprzyjające (susza i bardzo wysokie temperatury w okresie wzrostu bulw i akumulacji plonu), zarówno w Europie Zachodniej, jak i Środkowo-Wschodniej. W rezultacie plony we Francji, Belgii i Holandii spadły o 10-12%, a w Niemczech aż o 25%. Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej kilkuprocentowy spadek plonów miał miejsce w Polsce, Litwie, Łotwie i na Słowacji. Natomiast w Rumunii, która jest istotnym kontrahentem dla polskich eksporterów ziemniaków, plony wzrosły w porównaniu z 2017 r. o ok. 5% do 191 dt/ha.

Konsekwencją tak znaczącego spadku zbiorów jest rekordowy wzrost cen w Europie Zachodniej. Dotyczy to zwłaszcza bulw do przetwórstwa, ale również ziemniaków z przeznaczeniem do bezpośredniej konsumpcji. Ceny ziemniaków jadalnych na rynku niemieckim w końcu października 2018 r. wzrosły powyżej 250 EUR/t, wobec 105 EUR/t w roku ubiegłym i 170-190 EUR/t w analogicznym okresie w latach 2015-2016. Ceny ziemniaków z przeznaczeniem na frytki i chipsy, w zależności od regionu, wynosiły 230-280 EUR/t, wobec 40-60 EUR/t w sezonie poprzednim i 160-185 EUR/t w końcu października 2016 r.

We Francji ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania, na początku listopada kosztowały od 300 do 410 EUR/t i były przynajmniej 2-krotnie droższe niż przed rokiem. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg kosztowały od 580 do 730 EUR/t, podczas gdy w roku ubiegłym ich ceny kształtowały się w przedziale 330-460 EUR/t. Ceny ziemniaków do przetwórstwa, w zależności od odmiany, wahały się w przedziale 190-260 EUR/t, wobec 30-50 EUR/t w roku poprzednim i 195-205 EUR/t w analogicznym okresie 2016 r.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w obrocie wolnorynkowym w Belgii na przełomie października i listopada wynosiły 200-240 EUR/t, wobec zaledwie 30-35 EUR/t przed rokiem. W Holandii poziom tych cen był wyższy o ok. 10-15%. W Wielkiej Brytanii,

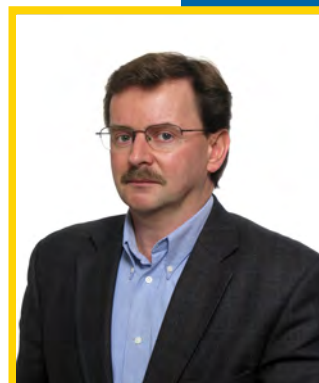
w ostatnim okresie, miał miejsce nieznaczny spadek cen, które w końcu października w transakcjach wolnorynkowych wynosiły ok. 288 EUR/t i były prawie 3-krotnie wyższe niż w analogicznym okresie 2017 r., a w porównaniu z 2016 r. był to wzrost o ok. 39%.

W drugiej połowie października na polskim rynku doszło do pewnych wahań cen ziemniaków w dużym hurcie. Było to szczególnie widoczne w centrum kraju. Najpierw wykazywały one skłonność do korekty w dół. Wynikało to z faktu, że duża część rolników skończyła prace w polu, miała więcej czasu na zajęcie się sprzedażą ziemniaków, a więc na rynek trafiać zaczęło więcej ofert. Pod koniec października ceny wróciły na swój poprzedni poziom. Popyt na ziemniaki jest relatywnie wysoki i po chwilowym wahnięciu rynek wraca do równowagi, przy pułapach cenowych sprzed miesiąca.

Chociaż przez krótki okres bieżąca podaż może być wyższa, to w perspektywie całego sezonu sytuacja pozostaje niezmienna. Ziemniaków jest znacząco mniej niż w poprzednim sezonie, a przy stabilnym popycie na rynku krajowym, można oczekiwać większego zainteresowania z zagranicy. Trzeba mieć również na uwadze fakt, że na nasz rynek w bieżącym sezonie trafi również mniej ziemniaków importowanych.

Obecnie bulwy większego kalibru i odmian poszukiwanych przez kupujących (Belana, Gala) sprzedawane są w cenach na poziomie 0,60 zł/kg, a nawet 0,70 zł/kg, jeśli przygotowane są w standardzie żądanym przez klienta. Za to bardziej powszechne odmiany, których bieżąca podaż ostatnio zauważalnie się zwiększyła, są nieco tańsze niż na początku października i osiągają cenę 0,45-0,55 zł/kg.

Średnie ceny na rynkach hurtowych ziemniaków w pierwszym tygodniu listopada wynosiły 0,77 zł/kg i były o 40-45% wyższe w porównaniu z analogicznym okresem w dwóch poprzednich latach, a w odniesieniu do początku listopada 2015 r. ich poziom był wyższy jedynie o 5-7%. Krajowe ziemniaki w Broniszach osiągały cenę 0,53-1,50 zł/kg, w Łodzi 0,60-0,87 zł/kg, w Poznaniu 0,67-0,93 zł/kg, w Lublinie 0,70-0,80 zł/kg, w Rzeszowie i we Wrocławiu 0,60-0,80 zł/kg. Zdecydowanie najtańsze były ziemniaki w Kaliszu, gdzie oferowane je w cenie 0,38-0,43 zł/kg.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
I	64 000	62 500	63 700	75 700	184	221	1 230	2 630
II	59 400	69 800	60 600	59 300	182	274	185	101
III	75 600	69 500	76 600	69 300	270	248	267	110
IV	74 800	71 800	62 100	69 000	257	143	198	136
V	62 600	45 500	28 000	52 400	160	168	117	127
VI	58 300	58 800	54 100	52 600	187	233	154	127
VII	54 900	48 700	44 000	50 500	100	52	182	183
VIII	86 100	138 800	130 100	139 200	2 673	10 030	13 946	10 514
IX	289 000	349 800	332 800	346 400	36 562	48 727	48 502	
X	328 100	356 000	350 700		52 406	55 531	52 185	
XI	238 400	321 200	326 600		38 997	51 152	50 369	
XII	83 800	178 900	185 200		3 636	23 291	26 495	
RAZEM	1 475 000	1 771 300	1 714 500	914 400	135 614	190 070	193 830	13 928

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2016 I-XII	2 804	1 065	22 815	104 854	18 857	53 935	10 449	168 016	38 838	20 093
2017 I-XII	4 100	3 179	28 605	140 173	37 446	74 377	12 101	191 585	52 071	18 346
2017 I	221	1	2 954	14 363	1 615	7 143	661	12 856	2 818	2 078
II	228	67	2 810	13 330	2 428	6 340	889	13 865	3 371	1 802
III	556	1 024	3 456	13 018	3 083	5 756	1 075	16 706	3 984	1 949
IV	814	677	4 204	9 934	2 249	5 262	846	14 129	4 019	1 704
V	341	297	4 278	11 130	2 333	6 535	1 009	18 136	4 782	2 020
VI	359	21	1 518	8 098	2 995	4 314	945	18 795	5 019	1 792
VII	61	-	1 284	7 104	3 054	4 676	1 199	18 726	4 684	1 162
VIII	50	2	514	7 319	3 814	5 951	1 254	19 633	5 229	944
IX	62	220	1 500	11 881	3 345	7 432	1 254	15 004	4 583	1 109
X	127	-	1 907	15 960	3 708	8 004	1 280	14 535	5 445	1 448
XI	37	624	2 344	14 744	3 040	7 623	903	14 438	5 107	1 205
XII	30	247	1 847	13 130	5 781	5 422	898	14 755	2 885	1 095
2018 I	297	682	1 172	12 801	3 744	7 788	1 030	15 424	4 692	1 204
II	283	466	1 645	11 352	3 529	5 652	1 084	13 812	5 085	829
III	306	461	3 807	10 014	3 736	5 773	1 102	14 431	3 949	977
IV	210	844	2 739	8 918	3 633	6 257	1 019	15 082	3 556	840
V	243	152	2 787	8 303	4 144	5 961	787	17 450	4 017	1004
VI	152	1 156	555	8 984	3 510	6 115	960	19 792	3 862	995
VII	99	181	399	9 842	3 684	5 697	841	19 506	4 358	808
VIII	571	0	1 343	9 182	1 645	6 191	1 066	21 389	3 547	977

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2014 I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015 I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2016 I-XII	39 746	21 440	90 084	13 714	151 354	201 447	79 793	74 705	8 390	16 237
2017 I-XII	44 197	14 813	58 019	15 861	140 317	197 696	87 721	91 014	14 151	20 491
2017 I	125	742	5 041	1 277	12 137	15 097	7 234	7 023	467	1 981
II	658	391	3 026	1 148	13 583	14 811	6 806	6 240	368	1 019
III	3 739	3 960	3 106	1 178	12 798	19 164	8 818	7 824	710	1 838
IV	6 321	7 348	6 459	1 078	11 092	17 473	6 481	9 122	1 301	1 241
V	21 178	1 252	12 284	1 125	10 989	18 803	7 481	10 125	1 309	1 961
VI	6 206	41	7 561	1 431	11 802	18 604	7 714	7 767	1 409	2 013
VII	332	0	5 392	1 639	11 947	18 500	7 242	6 061	1 246	2 304
VIII	11	0	682	1 597	12 364	17 482	7 198	9 501	1 070	1 980
IX	19	0	1 590	1 473	10 876	16 083	7 067	9 585	1 383	1 849
X	69	0	2 082	1 307	11 822	14 630	7 914	5 023	1 506	2 106
XI	45	346	6 589	951	11 487	14 124	7 044	6 039	1 616	1 906
XII	77	733	4 156	1 106	9 389	12 833	6 721	6 703	1 686	295
2018 I	500	548	8 099	1 513	9 592	12 618	7 895	7 301	1 941	1 585
II	793	662	4 067	1 427	9 527	14 120	7 730	7 579	1 630	1 778
III	2 411	2 727	11 077	1 579	9 793	14 642	8 647	8 280	1 483	1 607
IV	9 272	11 916	13 503	1 330	7 423	12 974	7 286	8 318	1 742	1232
V	18 702	2 280	19 774	1 092	12 151	13 747	7 995	8 342	1 169	264
VI	1 393	0	8 532	1 381	10 517	16 488	8 075	12 163	1 416	141
VII	318	4	6 361	1 565	9 969	17 070	9 855	8 317	1 420	287
VIII	13	0	296	1 227	9 326	15 385	7 273	8 799	1 224	127

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj	IX	VII	VIII	IX	wskaźnik zmian cen	
	Ceny	2017	2018	2018	2018	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	22,7	54,9	39,2	33,1	119,5	84,4
	targowiskowa	88,4	100,4	106,2	107,1	121,2	100,8
	detaliczna (zł/kg)	1,13	1,44	1,38	1,37	121,2	99,3
	importowa	90,6	85,2	203,2	.	126,9	267,1
	eksportowa	147,3	188,2	99,9	.	112,1	59,8
Relacje cen	skup / targowisko	0,31	0,55	0,37	0,31	98,6	83,7
	targowisko / detal	0,78	0,70	0,77	0,78	99,9	101,6
	skup / detal	0,25	0,38	0,28	0,24	98,6	85,1
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,58	2,57	2,61	2,62	101,6	100,4
	detaliczna (zł/kg)	5,05	4,96	4,97	4,96	98,2	99,8
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,30	8,40	8,46	8,32	100,2	98,3
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,00	34,80	35,10	34,60	98,9	98,6
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	10,00	10,50	10,50	10,50	105,0	100,0

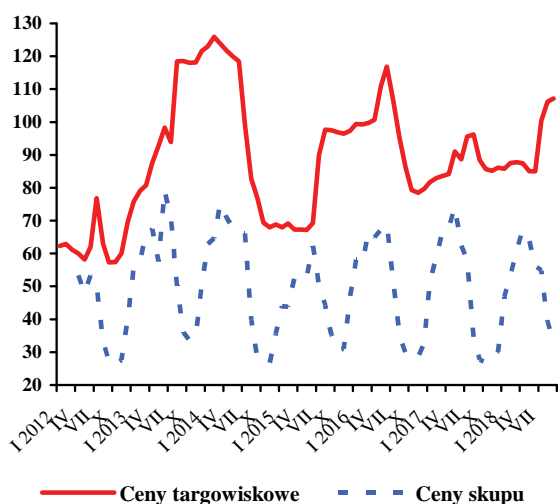
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

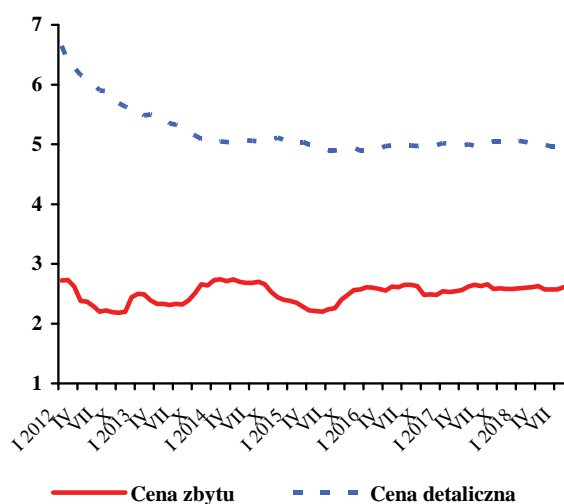
Wyszczególnienie		2017		2018		wsk. zmian cen	
		sierpień zł/dt	lipiec zł/dt	sierpień zł/dt	wrzesień zł/dt	roczny %	miesięczny %
1	Dolnośląskie	101,8	113,3	122,7	129,5	127,3	105,5
2	Kujawsko-pomorskie	86,4	80,0	111,7	107,8	124,7	96,5
3	Lubelskie	84,6	104,2	114,1	101,2	119,7	88,7
4	Lubuskie	110,0	137,5	132,1	135,4	123,1	102,5
5	Łódzkie	78,0	107,6	89,1	89,0	114,1	100,0
6	Małopolskie	77,9	75,3	101,4	98,8	126,8	97,4
7	Mazowieckie	79,6	102,3	104,9	106,1	133,3	101,2
8	Opolskie	100,3	90,0	.	122,1	121,8	.
9	Podkarpackie	88,6	109,7	105,6	100,9	113,9	95,6
10	Podlaskie	88,3	61,3	132,9	109,1	123,5	82,0
11	Pomorskie	96,7	116,4	118,3	115,7	119,7	97,8
12	Śląskie	90,4	105,0	104,4	102,1	112,9	97,8
13	Świętokrzyskie	71,8	81,6	82,0	82,4	114,7	100,4
14	Warmińsko-mazurskie	99,8	131,7	.	120,5	120,8	.
15	Wielkopolskie	95,7	102,0	98,6	113,7	118,7	115,3
16	Zachodniopomorskie	106,6	111,1	.	125,9	118,1	.
maksimum		110,0	137,5	132,9	135,4	X	
minimum		71,8	61,3	82,0	82,4		
różnica w %		53,2	124,5	62,0	64,4		

Źródło: Dane GUS.

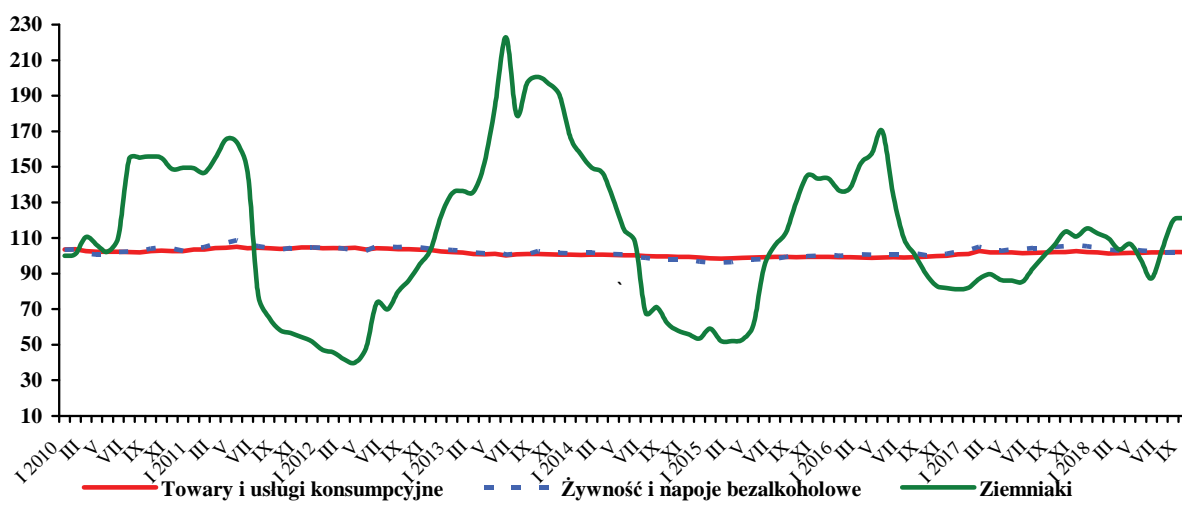
Rys. 1. Ceny ziemniaków (w zł/dt)

Rys. 2. Ceny mączki ziemniaczanej (w zł/kg)

Rys. 3. Dynamika cen detalicznych (analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100)

Źródło: Dane GUS.

W październiku br., w porównaniu z wrześniem br., w skupie z przeznaczeniem do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny skupu pomidorów szklarniowych (o 37%), cebuli w spółdzielniach ogrodniczych (o 16%), pieczarek (o 2%) i kalafiorów gruntowych (o 1%). Obniżyły się ceny skupu kapusty białej (o 10%), buraków ćwikłowych (o 4%), cebuli na targowiskach (o 2%) oraz marchwi i pietruszki (po 1%). W porównaniu z wrześniem br. w zakładach przetwórczych wzrosły ceny skupu cebuli obieranej (o 15%), pomidorów do mrożenia (o 8%), kalafiorów różyczkowanych (o 4%) i brokułów różyczkowanych (o 1%), a obniżyły się ceny skupu marchwi na kostkę (o 10%). W firmach skupujących warzywa na eksport wzrosły ceny pomidorów spod osłon (o 19%), marchwi (o 12%) i cebuli (o 5%). Obniżyły się ceny skupu kapusty pekińskiej (o 39%), kapusty białej (o 15%) i buraków ćwikłowych (o 5%). Nie zmieniły się ceny selerów i kapusty czerwonej. W porównaniu z wrześniem br. w handlu hurtowym wzrosły ceny pomidorów gruntowych (o 65%), ogórków spod osłon (o 49%), cebuli (o 17%), pomidorów spod osłon (o 10%), kapusty białej (o 7%) i buraków ćwikłowych (o 5%). Obniżyły się ceny kalafiorów gruntowych (o 40%) i marchwi (o 23%).

W październiku 2018 r., w porównaniu z październikiem 2017 r., w skupie do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny skupu pietruszki (o 145%), kapusty białej (o 132%), cebuli w spółdzielniach ogrodniczych (o 111%), marchwi (o 88%), cebuli na targowiskach (o 25%), buraków ćwikłowych (o 19%), pomidorów szklarniowych (o 7%) oraz kalafiorów gruntowych i pieczarek (po 5%). W zakładach przetwórczych w październiku br., w porównaniu z analogicznym miesiącem ub.r., wzrosły ceny cebuli obieranej (o 160%), kapusty białej (o 100%), buraków (o 20%), brokułów różyczkowanych (o 18%), marchwi na kostkę (o 8%), pomidorów do mrożenia (o 5%) i kalafiorów różyczkowanych (o 4%).

We wrześniu br., w porównaniu z sierpniem br., obniżyły się ceny detaliczne cebuli (o 9%), selerów (o 8%), marchwi (o 6%), buraków ćwikłowych (o 5%), papryki (o 4%) i porów (o 2%). Wzrosły ceny detaliczne pomidorów (o 35%), kalafiorów (o 17%), ogórków gruntowych (o 13%) i pieczarek (o 2%). W relacji do cen detalicznych z września ub.r. wzrosły ceny marchwi (o 37%), kalafiorów (o 24%), cebuli (o 18%), ogórków gruntowych i pomidorów (po 10%), porów (o 7%), selerów (o 6%), buraków ćwikłowych (o 5%) a obniżyły się ceny papryki (o 6%).

W sierpniu br., w porównaniu z sierpniem ub.r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych obniżyła się produkcja marynat (o 42%) i warzyw mrożonych (o 20%), a wzrosła produkcja konserw warzywnych (o 71%) i soku pomidorowego (o 32%).

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

Eksport warzyw świeżych w sierpniu 2018 r. wyniósł 44,3 tys. t, a jego wartość 26,7 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2017 r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych obniżył się o 18%, a jego wartość wzrosła o 9%. Do spadku wolumenu eksportu przyczyniło się obniżenie sprzedaży kalafiorów (o 50%), ogórków (o 31%) i pomidorów (o 30%). W tym samym czasie wyeksportowano 53,4 tys. t przetworów warzywnych o wartości 43,0 mln EUR. W porównaniu z sierpniem 2017 r. wolumen eksportu przetworów warzywnych obniżył się o 2%, a jego wartość wzrosła o 1%. Obniżył się wolumen eksportu suszy (o 31%) oraz konserw (o 2%).

W sierpniu 2018 r. zaimportowano 10,8 tys. t warzyw świeżych tj. o 30% mniej niż w sierpniu ub.r. Wartość ich importu wyniosła 11,5 mln EUR, tj. o 28% mniej niż w sierpniu ub.r. Spadek wolumenu importu spowodowany był zmniejszeniem przywozu papryki (o 60%), marchwi (o 52%), kapusty (o 48%), czosnku (o 46%), cebuli (o 31%), pomidorów (o 28%) i ogórków (o 18%). Wolumen importu przetworów warzywnych wyniósł 21,6 tys. t, tj. 4% mniej niż w sierpniu ub.r. Wartość importu przetworów warzywnych wyniosła 21,4 mln EUR i zmniejszyła się w porównaniu z sierpniem ub.r. o 3%. Obniżył się import mrożonek (o 10%), suszy (o 3%) i koncentratu pomidorowego (o 2%).

W sierpniu 2018 r. dodatnie saldo w handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 36,8 mln EUR wobec dodatniego (35,6 mln EUR) w sierpniu 2017 r. W okresie styczeń-sierpień br. saldo handlu warzywami i ich przetworami było ujemne i wyniosło 96,7 mln EUR. W porównaniu z analogicznym okresem ub.r. (-112,1 mln EUR) deficyt w handlu zagranicznym obniżył się o 15,4 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pietruszka	Pomidory szklarniowe	Kalafioły gruntowe (szt.)	Pieczarki
2017 X	0,62	1,63	0,34	0,66	0,58	-	-	2,03	3,80	2,58	5,02
XI	0,68	1,61	0,38	0,65	0,61	-	-	2,02	3,92	1,87	4,88
XII	0,67	1,66	0,36	0,64	0,59	-	-	1,99	4,98	-	5,03
2017 I-XII	0,67	1,60	0,48	0,68	0,65	1,74	1,19	2,23	3,87	2,06	5,05
2018 I	0,68	1,61	0,30	0,72	0,65	-	-	2,16	-	-	5,08
II	0,66	1,61	0,31	0,77	0,67	-	-	2,37	-	-	4,93
III	0,68	1,61	0,32	0,98	0,71	-	-	3,29	-	-	4,73
IV	0,71	1,62	0,31	1,37	0,78	-	-	4,92	6,72	-	4,85
V	0,83	1,65	0,54	2,07	0,91	-	-	5,95	4,01	-	4,81
VI	1,04	2,03	1,11	2,65	1,18	-	-	6,68	2,56	-	4,89
VII	1,18	2,41	1,46 ^c	2,30	0,89	2,13	1,33	9,43	2,36	1,93	4,94
VIII	1,22	2,28	1,94 ^c	1,32	0,73	2,15	1,42	7,52	1,75	2,07	4,99
IX	1,13	2,07	0,88	1,25	0,72	2,04	-	5,00	2,98	2,69	5,21
X	1,31	2,03	0,79	1,24	0,69	-	-	4,97	4,08	2,72	5,29
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	116	98	90	99	96	x	x	99	137	101	102
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	211	125	232	188	119	x	x	245	107	105	105

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, ^c za główkę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg, loco zakład)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparagowa	Brokuly różyczk.	Kalafioły różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2017 X	0,63	0,20	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
XI	0,75	0,25	0,25	0,25	-	-	2,34	1,46	-	-	-
XII	0,79	0,29	0,25	0,27	-	-	-	-	-	-	-
2017 I-XII	0,68	0,25	0,26	0,26	1,20	0,77	1,89	1,32	1,84	0,59	0,39
2018 I	0,89	0,34	0,27	0,27	-	-	-	-	-	-	-
II	0,93	0,35	0,27	0,27	-	-	-	-	-	-	-
III	0,95	0,37	0,26	0,26	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,90	0,39	0,25	0,26	-	-	-	-	-	-	-
V	0,85	0,30	0,26	0,26	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,82	-	-	-	1,12	-	1,99	1,60	2,00	-	-
VII	-	-	-	-	1,10	0,80	1,97	-	2,25	-	-
VIII	1,22	-	-	-	-	0,79	1,99	1,20	2,43	0,60	0,35
IX	1,42	0,38	0,30	0,29	-	0,80	1,96	1,22	-	0,59	0,38
X	1,64	0,40	0,27	0,30	-	-	1,98	1,27	-	0,64	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	115	105	90	103	x	x	101	104	x	108	x
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	260	200	108	120	x	x	118	104	x	105	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2017 IX	2,66	1,05	1,06	0,55	0,60	2,93	-	-	1,20	0,53	1,00	-	-
X	3,47	-	1,04	0,38	0,60	3,16	0,50	1,20	1,12	0,52	1,00	0,40	-
XI	3,85	-	0,97	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
XII	-	-	0,96	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
2017 I-XII	2,78	1,14	1,43	0,54	0,76	4,13	0,56	1,12	1,13	0,49	1,70	0,41	0,41
2018 I	-	-	0,99	0,34	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
II	-	-	1,01	0,33	0,60	-	0,55	1,30	1,10	0,52	-	0,46	0,40
III	-	-	1,03	0,30	0,60	-	0,59	-	1,15	0,54	-	0,50	0,40
IV	4,83	-	1,18	0,31	0,60	-	1,20	-	1,29	0,57	-	0,63	0,40
V	3,49	-	1,85	0,32	0,57	-	1,35	-	1,33	0,56	-	0,65	-
VI	2,00	1,25	1,89	1,00	0,53	-	1,65	-	1,33	0,57	-	0,71	-
VII	1,99	1,31	2,04	0,78	-	4,00	1,55	-	-	0,62	-	0,70	-
VIII	1,25	1,27	1,68	0,70	-	3,00	1,30	-	1,35	0,82	-	0,68	-
IX	3,10	1,47	1,83	0,81	0,90	2,37	1,00	-	1,50	0,92	-	0,56	-
X	3,68	-	1,12	0,69	0,90	-	1,12	-	1,50	1,01	-	0,53	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>X 2018</u> IX 2018	119	x	61	85	100	x	112	x	100	110	x	95	x
<u>X 2018</u> X 2017	106	x	108	182	150	x	224	x	134	194	x	133	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne ^a	Marynaty
2017 VII	2 967	69 836	21 576	8 650
VIII	3 664	79 445	21 562	12 031
IX	3 839	86 322	44 975	5 753
X	3 287	90 834	33 505	4 354
XI	3 232	71 042	32 336	3 605
XII	3 224	58 565	25 940	2 883
2017 I-XII	42 024	704 765	307 923	51 925
2018 I	2 495	46 480	25 279	2 584
II	3 733	45 005	21 157	2 657
III	4 308	42 923	24 432	2 111
IV	3 384	33 247	22 134	2 604
V	3 646	33 416	22 837	1 756
VI	2 973	35 129	29 462	2 080
VII	3 658	47 775	30 906	7 309
VIII	4 852	63 809	36 944	7 017
Wskaźnik zmian w %				
<u>VIII 2018</u> VIII 2017	132	80	171	58

^a w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017											2018								VIII 2018 VIII 2017 (%)	
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
Warzywa ogółem	45107	54383	48475	42133	29181	27425	491610	31049	34329	41817	25593	36562	45575	42340	44334	82					
Cebula	7648	7471	9117	9108	10389	9539	132593	12397	16155	16876	11080	13154	11950	8687	8440	113					
Kapusta	1510	2065	3109	4445	3443	3368	52053	3115	3376	4806	3031	2790	1783	1483	2413	117					
Marchew	1493	1319	1761	1881	2711	2823	33050	3401	1901	2423	1448	1471	950	2025	2152	163					
Ogórki	2993	4128	1484	590	375	779	15556	501	445	720	537	1309	2412	4090	2856	69					
Pomidory	16498	18907	12904	10656	2702	424	92278	847	717	787	1432	9472	15056	11870	13300	70					
Kalafior	5323	5052	3412	2824	1849	234	24281	418	386	415	372	286	4484	3380	2536	50					
Przetwory ogółem	51737	54581	60423	66703	66564	53921	712445	65515	64642	67400	60443	55362	55506	53394	53422	98					
Susze	2606	2645	2978	3176	3449	2676	36093	2527	2062	2450	1790	2001	1966	2126	1832	69					
Marynaty	3488	3828	4879	5650	5346	4591	51629	3868	3631	5201	4213	4206	3997	3996	4357	114					
Konserwy	4217	4673	5719	5967	5618	5239	63532	5517	5285	6812	5146	4461	4639	3681	4559	98					
-kapusta kwasz.	547	501	632	788	1091	1138	12491	1118	763	1148	810	753	773	586	517	103					
Mrożonki	32037	34718	38834	43563	43966	33352	454435	45570	43977	43806	40927	34964	34975	34711	35171	101					
Pieczarki i ich przetwory	23721	21824	24772	25996	29228	27875	316271	27808	27706	30845	27984	27495	24791	25038	23771	109					
Warzywa ogółem	27904	31183	30426	24674	13977	14341	259109	13754	14357	17189	12911	23833	26521	25852	26694	86					
Cebula	2980	2848	3253	3528	4030	4688	45767	4634	5902	5458	3770	5008	4429	3884	3937	138					
Kapusta	552	554	702	934	695	683	12565	630	660	870	632	1123	687	472	851	154					
Marchew	433	389	427	430	694	797	8165	954	551	848	602	778	543	810	779	200					
Ogórki	1773	2277	949	635	434	1000	12567	637	725	878	657	1367	1489	2404	1705	75					
Pomidory	11661	11166	10878	10160	2519	458	70970	576	564	714	1462	7703	9154	7821	7683	69					
Kalafior	3444	2863	2442	1946	1188	277	15781	320	265	331	286	240	2836	2362	1692	59					
Przetwory ogółem	39510	42389	44976	49161	48407	41789	521200	48505	49639	53515	46496	46139	45693	42266	42983	101					
Susze	4874	5266	5139	5140	6050	4440	64129	5600	4884	5562	4262	4737	4566	4690	4155	79					
Marynaty	3061	3342	4494	5444	5048	4334	46550	3847	3605	5022	3840	3817	3603	3641	3934	118					
Konserwy	5096	4944	6195	6651	6044	5580	65136	5905	6476	7175	5767	5201	5261	4461	5129	104					
-kapusta kwasz.	373	378	473	581	844	868	7159	733	558	785	528	506	553	409	349	92					
Mrożonki	17520	20169	20950	23702	23291	19422	240140	25297	24639	25633	23559	21432	21307	19969	21682	108					
Pieczarki i ich przetwory	34254	32084	35888	36508	40983	39037	450234	39610	38679	43546	39908	40434	35171	36110	34548	108					

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017												2018								VIII 2018 VIII 2017 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
	28087	15 456	14163	25008	44218	57604	556854	70685	66512	84321	81608	54058	39572	23588	10848						
Warzywa ogółem	6494	1 272	4352	2798	974	2982	50761	2880	2432	4463	3218	4630	7518	6113	875	70					
Cebula	48	8	9	29	57	16	14261	149	506	1633	8589	1913	240	111	4	52					
Kapusta	3383	239	137	204	709	1415	37207	1968	4911	6357	7187	7515	9669	2993	115	48					
Marchew	2390	1 996	1889	4304	8586	9128	58866	10713	7179	7799	4652	1163	721	1929	640	82					
Ogórki	6804	5 587	2826	5313	10298	18881	144689	24010	20056	23978	17323	14033	8057	5027	4041	72					
Pomidory	4449	2 282	446	2101	6336	6516	62125	7379	6800	10063	10194	7797	5382	3243	904	40					
Papryka	1007	1 040	920	424	600	514	9983	363	603	1046	1936	566	589	828	560	54					
Przetwory ogółem	20670	22 541	21650	24306	22749	21938	276471	22970	27266	25683	26201	25529	22862	19341	21 563	96					
Mrożonki	3341	4 632	4017	4383	4433	3646	50742	4894	4851	4456	6331	4212	4531	4023	4158	90					
Susze	1335	1 326	1271	1413	1480	1320	20148	1293	1242	1105	1382	1206	1086	789	1287	97					
Marynaty	1341	1 329	1532	1859	1750	1751	18385	1760	1680	2087	1965	1884	1498	1128	1377	104					
Konserwy	3296	4 064	3555	4898	5013	4146	46600	3078	5021	5501	4027	4092	3767	3461	4164	102					
-kukurydza konserw.	887	1 234	1624	2274	1953	1394	16364	773	1928	1635	957	1051	1239	906	1236	100					
Koncentrat pomid.	6940	6 730	6362	6529	5381	6639	82809	7224	9537	7183	7016	9204	6610	6329	6579	98					
Warzywa ogółem	23304	15 883	11970	26753	47927	68053	59250	81694	70494	90661	78658	58144	34359	17106	11 503	72					
Cebula	1170	359	710	825	503	623	11782	677	861	1779	1063	959	1355	1086	469	131					
Kapusta	13	6	5	7	10	13	6152	66	209	718	3748	781	70	28	3	47					
Marchew	985	216	227	259	416	605	11268	788	1627	2652	3132	4230	5179	1415	139	65					
Ogórki	1225	1 051	973	3033	7538	9735	59521	11680	9481	8673	4425	1271	544	1080	877	83					
Pomidory	6542	5 557	3635	8025	13973	26642	195549	32742	24809	32533	24511	18868	8248	3808	3 900	70					
Papryka	7010	3 556	517	2613	7412	9363	101544	11320	10264	14607	12517	12873	9873	5007	1 195	34					
Czosnek	1443	1 349	1385	709	1130	609	16824	660	988	1501	1928	827	710	922	870	64					
Przetwory ogółem	21228	21 993	21170	22956	22658	20601	276644	21611	26097	25908	25421	26185	22558	20869	21 395	97					
Mrożonki	2711	3 042	3011	3142	3304	2722	38438	3508	3599	3534	4506	3385	3336	3033	2 591	85					
Susze	3316	3 256	3007	3336	3478	2425	46617	3020	3467	3108	3519	3051	2488	2192	2 991	92					
Marynaty	1790	1 573	1767	1754	1864	1900	20920	1913	1878	2314	2123	2301	2043	1706	1 345	85					
Konserwy	4382	4 866	4449	5979	6020	5192	58538	3989	6228	7471	5511	5263	5196	5815	5 909	121					
-kukurydza konserw.	915	1 244	1588	2157	1981	1319	16166	833	1979	1677	997	964	1185	896	1 185	95					
Koncentrat pomid.	5212	5 460	4920	4777	3925	4759	63810	5458	7023	5004	5001	6515	4837	4689	4 646	85					

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2017 VII	0,39	0,37	0,29	0,59	0,71	0,65	1,44	0,78	0,68	0,47
VIII	0,38	0,27	0,29	0,55	0,59	0,57	1,47	0,80	0,75	0,51
IX	0,36	0,23	0,24	0,64	0,84	0,72	1,45	0,81	0,75	0,49
X	0,39	0,21	0,23	1,08	0,95	0,69	1,40	0,86	0,74	0,47
XI	0,39	0,20	0,26	1,16	0,93	0,64	1,40	0,81	0,77	0,48
XII	0,49	0,20	0,28	1,28	1,08	1,18	1,40	0,85	0,76	0,47
2017 I-XII	0,36	0,25	0,25	1,09	0,86	0,73	1,43	0,81	0,65	0,45
2018 I	0,37	0,20	0,28	1,27	0,68	0,76	1,42	0,90	0,66	0,51
II	0,37	0,20	0,29	1,63	0,79	0,69	1,40	0,87	0,73	0,53
III	0,32	0,18	0,35	1,22	0,91	0,80	1,41	0,83	0,68	0,56
IV	0,34	0,21	0,42	1,22	1,02	0,77	1,43	0,81	0,65	0,55
V	0,38	0,40	0,53	1,04	0,81	0,84	1,47	0,84	0,67	0,57
VI	0,37	0,39	0,57	0,62	0,61	0,63	1,42	0,85	0,72	0,53
VII	0,45	0,32	0,40	0,59	0,66	0,70	1,44	0,84	0,70	0,55
VIII	0,47	0,35	0,36	0,60	0,58	0,67	1,45	0,84	0,67	0,54
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	104	111	91	102	88	95	101	101	97	98
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	122	131	123	108	98	118	99	106	89	105

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntowe ^a	
2017 IV	0,71	0,51	0,86	0,75	-	-	4,56	9,13	-	
V	0,83	0,94	0,93	0,85	-	-	4,35	4,14	-	
VI	0,91	1,18	1,00	1,13	3,14	-	2,73	3,07	2,93	
VII	1,23	1,05	1,12	1,14	2,14	-	2,14	2,78	3,00	
VIII	1,24	0,89	0,92	0,93	1,96	1,39	1,60	1,69	2,46	
IX	0,96	0,69	0,85	0,85	-	1,35	2,63	2,73	3,06	
X	0,94	0,54	0,86	0,85	-	1,92	4,60	3,46	2,97	
XI	0,97	0,49	0,87	0,87	-	-	7,25	4,72	2,86	
XII	0,96	0,47	0,92	0,90	-	-	7,38	6,62	-	
2017 I-XII	0,92	0,68	0,91	0,88	2,41	1,55	5,01	4,26	2,88	
2018 I	0,90	0,45	1,09	0,94	-	-	-	-	-	
II	0,90	0,49	1,08	0,95	-	-	-	-	-	
III	0,97	0,49	1,40	1,02	-	-	6,02	-	-	
IV	0,97	0,52	1,72	1,03	-	-	4,70	7,85	-	
V	1,06	0,69	2,26	1,05	-	-	-	4,11	-	
VI	1,16	1,04	2,88	1,17	2,47	-	2,31	2,68	-	
VII	1,35	1,24	2,07	1,11	2,51	2,43	2,21	2,71	3,31	
VIII	1,29	1,02	2,08	1,11	2,54	1,40	3,04	1,95	2,98	
IX	1,26	0,98	1,60	1,04	3,00	1,44	3,61	3,87	4,18	
X	1,48	1,05	1,58	1,09	-	2,37	5,38	4,27	3,77	
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	117	107	99	105	x	165	149	110	90	
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	157	194	184	128	x	123	117	123	127	

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2017 VIII	3,40	9,10	3,21	3,18	3,30	4,69	1,86
IX	3,43	9,24	3,35	3,30	3,31	4,76	1,86
X	3,39	9,05	3,21	3,09	3,37	4,94	1,81
XI	3,36	9,08	3,07	3,04	3,38	4,92	1,81
XII	3,39	9,03	3,06	3,12	3,37	4,89	1,91
2017 I-XII	3,41	9,27	3,25	3,16	3,40	4,78	1,91
2018 I	3,40	9,07	3,05	3,17	3,40	4,92	2,11
II	3,29	9,09	3,11	3,18	3,56	5,02	2,11
III	3,32	9,23	3,10	3,19	3,61	5,04	2,08
IV	3,32	9,26	3,11	3,20	3,64	5,07	2,05
V	3,37	9,15	3,07	3,09	3,55	5,05	2,03
VI	3,39	9,18	3,00	3,05	3,57	5,08	2,08
VII	3,34	9,21	3,01	3,08	3,62	5,06	2,12
VIII	3,43	9,22	3,01	3,13	3,69	5,09	2,09
IX	3,43	9,44	3,08	3,09	3,74	5,04	2,09
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2017</u>	100	102	102	99	101	99	100
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	100	102	92	94	113	106	112

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły ^a	Pieczarki
2017 V	1,82	1,48	1,75	1,74	4,40	6,63	12,26	7,07	7,03	7,17	7,57
VI	2,08	1,72	2,07	2,20	4,83	6,73	10,71	4,78	4,96	4,30	7,61
VII	2,62	2,23	2,40	2,62	5,33	6,55	11,41	4,24	3,73	4,24	7,58
VIII	2,36	1,92	2,10	2,05	4,77	6,46	6,68	3,62	3,07	3,52	7,62
IX	2,11	1,66	1,99	1,87	4,35	6,15	5,71	4,09	3,84	3,92	7,56
X	1,99	1,53	1,94	1,77	4,11	5,67	6,41	5,65	-	4,36	7,54
XI	2,04	1,43	1,96	1,79	4,05	5,55	7,92	6,40	-	4,22	7,61
XII	2,01	1,47	1,94	1,75	4,00	5,51	9,01	8,14	-	5,80	7,75
2017 I-XII	2,02	1,53	1,90	1,87	4,25	6,49	10,21	6,86	4,94	5,47	7,62
2018 I	2,02	1,42	2,07	1,78	3,98	5,97	10,26	9,05	-	6,71	7,75
II	2,00	1,44	2,14	1,79	4,02	5,70	10,14	8,15	-	6,48	7,54
III	1,99	1,40	2,24	1,83	3,97	6,19	10,16	8,16	-	7,31	7,54
IV	2,04	1,41	2,61	1,86	4,18	6,55	9,23	8,88	-	7,63	7,59
V	2,06	1,48	3,10	1,93	4,39	6,39	11,76	6,87	7,71	6,68	7,49
VI	2,51	1,68	4,04	2,47	4,61	7,09	14,15	4,78	4,52	4,68	7,60
VII	2,95	3,57*	3,66	2,35	5,15	7,58	9,88	4,37	3,81	4,10	7,60
VIII	2,75	3,67*	2,88	2,08	4,99	6,68	5,58	3,62	3,72	4,15	7,62
IX	2,50	2,08	2,72	1,97	4,59	6,56	5,35	4,89	4,21	4,86	7,79
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	91	x	94	95	92	98	96	135	113	117	102
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	118	125	137	105	106	107	94	120	110	124	103

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

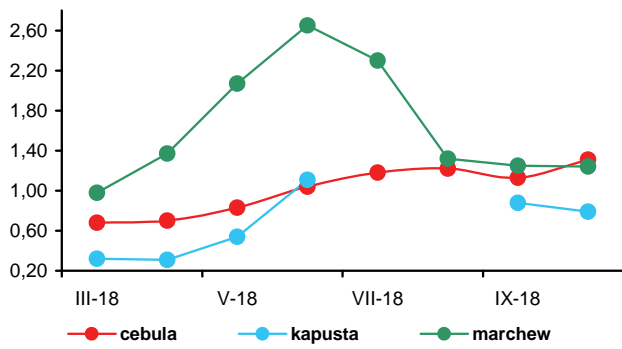
Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafiori mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Ketchup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2017 V	6,07	15,40	8,42	9,64	8,52	10,50	3,72	6,25	8,89	4,08
VI	6,09	15,50	8,42	9,64	8,50	10,55	3,73	6,23	8,86	4,08
VII	6,18	15,60	8,46	9,64	8,50	10,60	3,75	6,28	8,91	4,07
VIII	6,19	15,45	8,38	9,72	8,48	10,55	3,74	6,28	8,94	4,05
IX	6,13	15,45	8,44	9,76	8,58	10,60	3,67	6,25	8,89	3,93
X	6,19	15,50	8,42	9,68	8,60	10,60	3,72	6,23	8,91	4,00
XI	6,21	15,45	8,46	9,68	8,66	10,98	3,67	6,25	8,80	3,96
XII	6,13	15,25	8,54	9,80	8,62	10,60	3,67	6,13	8,46	4,06
2017 I-XII	6,09	15,40	8,41	9,68	8,53	10,63	3,71	6,25	8,83	4,01
2018 I	6,29	15,45	8,52	9,90	8,78	10,60	3,73	6,30	8,71	4,05
II	6,19	15,50	8,56	9,82	8,78	10,70	3,73	6,30	8,69	4,12
III	6,24	15,35	8,44	9,88	8,78	10,70	3,74	6,23	8,63	4,03
IV	6,31	15,30	8,62	9,88	8,76	10,65	3,72	6,28	8,69	4,01
V	6,12	15,40	8,66	9,94	8,80	10,60	3,75	6,33	8,69	4,00
VI	6,14	15,55	8,52	9,96	8,82	10,65	3,74	6,38	8,66	3,93
VII	6,28	15,65	8,62	9,88	8,84	10,65	3,71	6,43	8,63	3,94
VIII	6,24	15,55	8,64	9,84	8,82	10,65	3,77	6,43	8,74	3,99
IX	6,20	15,40	8,64	10,06	8,92	10,80	3,79	6,48	8,74	3,97
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	99	99	100	102	101	101	101	101	100	99
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	101	100	102	103	104	102	103	104	98	101

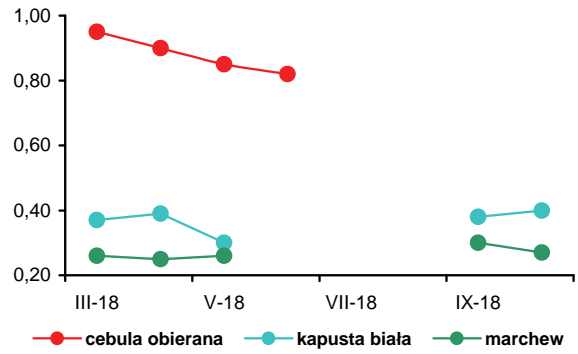
^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

Źródło: Dane GUS.

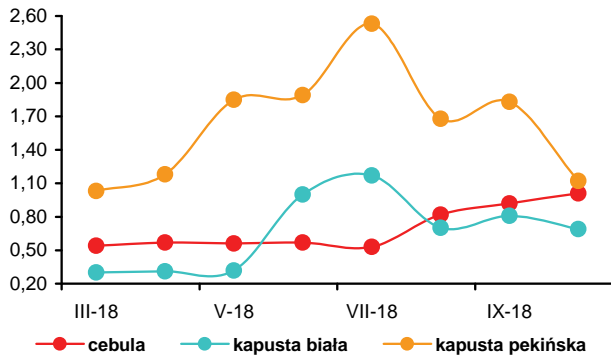
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

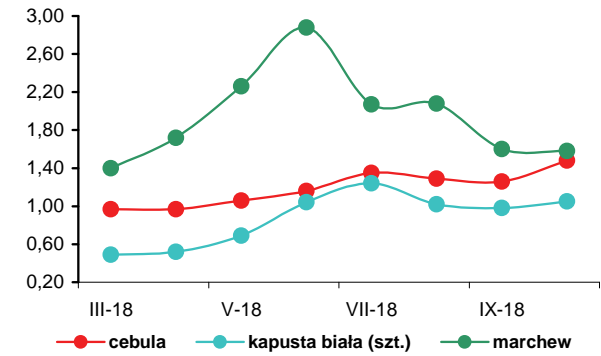
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

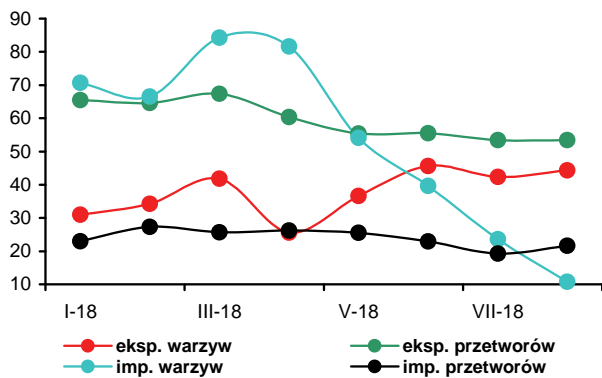
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

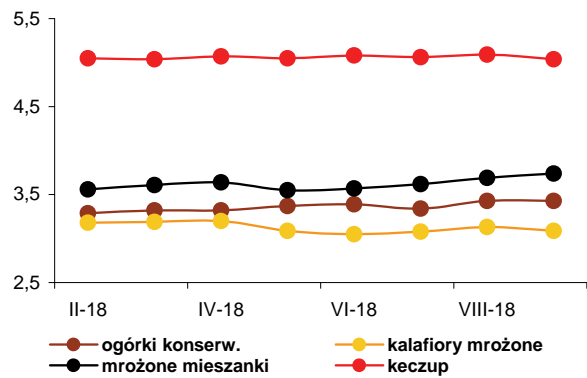
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

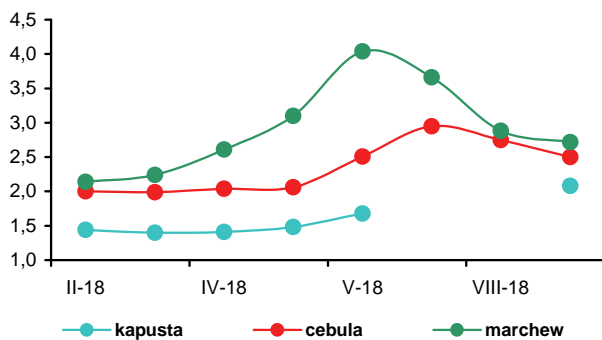
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

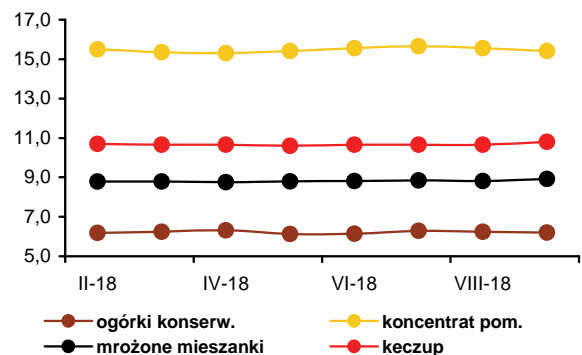
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

Ceny oferowane za jabłka w październiku 2018 r., w porównaniu z październikiem 2017 r., na rynkach hurtowych były średnio niższe o 52%, w spółdzielniach ogrodniczych o 61%, a w firmach eksportujących o 69%. Gruszki potaniały o 36% w hurcie, o 48% w spółdzielniach ogrodniczych i o 50% w firmach eksportujących. Ceny śliwek na rynkach hurtowych spadły przeciętnie o 68%, a w firmach eksportujących o 77%. Podrożały, natomiast w hurcie mandarynki (o 8%), winogrona (o 4%)

oraz nieznacznie cytryny (o 3%). Tańsze były natomiast truskawki (o 8%), pomarańcze (o 4%) i banany (o 2%). Zakłady przetwórcze, z powodu nadpodaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaciły 0,15 zł/kg (mniej o 84% niż w październiku poprzedniego roku). W październiku 2018 r., w porównaniu z wrześniem br., przeciętne ceny jabłek oferowane na rynkach hurtowych zmniejszyły się o 15%, przez firmy eksportujące o 18%, a przez spółdzielnie ogrodnicze o 22%. W zakładach przetwórczych ceny skupu oferowane za jabłka do tłoczenia obniżyły się o 32%. Gruszki potaniały jedynie w skupie na eksport (o 15%), a podrożały w hurcie (o 2%) i w spółdzielniach ogrodniczych (o 15%). W hurcie tańsze były cytryny importowane głównie z Turcji i Hiszpanii (o 30%), a także pomarańcze (o 11%), mandarynki (o 10%) i banany (o 2%). Podrożały natomiast śliwki (o 37%), truskawki (o 25%) oraz winogrona (o 11%).

Ceny detaliczne owoców i ich przetworów we wrześniu 2018 r., w relacji do września 2017 r., spadły średnio o 5,9%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 2,3%. Decydujący był spadek cen jabłek (o 24,7%), a także owoców pestkowych (o 23,9%). Spośród owoców świeżych podrożały owoce cytrusowe (o 1,4%), banany (o 2,9%) oraz owoce jagodowe (o 8,0%). Wzrosły ceny owoców mrożonych (o 6,3%), owoców suszonych i orzechów (o 2,2%), a potaniały przetwory owocowe (o 1,5%).

W średnich i dużych firmach w sierpniu 2018 r. w relacji do sierpnia 2017 r., produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 175%, a pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych o 19%. Wzrosła produkcja pozostałych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 26%), produkcja soków pitnych wyciskanych z owoców cytrusowych (o 11%) oraz tłoczonych z jabłek (o 8%). Większa była produkcja owoców mrożonych (o 25%) oraz kompotów i owoców pasteryzowanych

(o 17%). Spadła natomiast produkcja dżemów (o 7%). Produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych w sierpniu 2018 r., w relacji do lipca, była o 11% mniejsza. Obniżyła się produkcja pozostałych soków warzywnych i owocowo-warzywnych (o 29%), a zwiększyła się soków wyciskanych z owoców cytrusowych (o 2%) i soków wytwarzanych z jabłek (o 80%). Wzrosła też ponad 2,5-krotnie produkcja soków zagęszczonych. Zmniejszyła się produkcja mrożonek owocowych (o 64%), kompotów i owoców pasteryzowanych (o 29%), a także dżemów (o 5%). W okresie styczeń-sierpień br. produkcja soków owocowych i owocowo-warzywnych zwiększyła się w relacji do analogicznego okresu 2017 r. o 7% do 489,6 tys. t. Większa była produkcja soków wyciskanych z owoców cytrusowych (o 35%), a także pozostałych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 7%), a obniżyła się jedynie produkcja soków tłoczonych z jabłek (o 9%). Produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 32%, dżemów o 18%, owoców mrożonych o 12%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 8%.

Średnie ceny zbytu soków pomarańczowych we wrześniu 2018 r., wobec września w 2017 r., zmniejszyły się o 5%, a soków jabłkowych zwiększyły się o 12%. Ceny dżemów produkowanych z czarnych porzeczek i z truskawek wzrosły o 2%.

Wolumen eksportu owoców świeżych w sierpniu 2018 r. wobec sierpnia 2017 r. był mniejszy o 3%, a przetworów owocowych zwiększył się o 6%. Eksport owoców świeżych obniżył się z powodu mniejszej sprzedaży owoców jagodowych, głównie truskawek (o 69%) i malin (o 11%). Wartość eksportu owoców świeżych, w wyniku spadku cen, obniżyła się o 24% (do 43,5 mln EUR), a wartość zagranicznej sprzedaży przetworów w wyniku niskich cen surowca była mniejsza o 6% (116,8 mln EUR).

Import owoców świeżych był niższy o 18% i wyniósł 156,5 tys. t, przy mniejszych zakupach głównie brzoskwiń i nektarynek (o 38%). Przywóz przetworów obniżył się o 7% (do 35,7 tys. t), w wyniku mniejszego importu mrożonek (o 20%) i owoców puszkowanych (o 17%). W sierpniu 2018 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 35,7 mln EUR, wobec ujemnego 25,2 mln EUR w sierpniu poprzedniego roku. W okresie styczeń-sierpień 2018 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 220,1 mln EUR, wobec ujemnego 168,9 mln EUR w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wartość eksportu zwiększyła się o 2% i wyniosła 1,29 mld EUR, a importu wzrosła o 6% do 1,51 mld EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2017 VIII	1,98	-	10,00	-	3,08	3,68	3,85
IX	1,88	2,99	12,00	-	3,08	3,21	3,42
X	1,74	2,86	12,00	-	-	-	4,14
XI	1,74	2,91	-	-	-	-	-
XII	1,70	2,85	-	-	-	-	-
2017 I-XII	1,54	3,39	9,61	5,36	3,57	3,45	3,80
2018 I	1,73	3,15	-	-	-	-	-
II	1,84	3,18	-	-	-	-	-
III	1,92	3,29	-	-	-	-	-
IV	2,13	3,33	-	-	-	-	-
V	2,20	3,32	6,00	-	-	-	-
VI	2,06	3,53	5,66	-	-	-	-
VII	1,81	2,86	-	2,50	2,99	2,07	1,48
VIII	1,08	1,85	7,00	-	2,97	1,43	0,82
IX	0,87	1,29	7,00	-	-	-	-
X	0,68	1,48	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>X 2018</u> IX 2018	78	115	x	x	x	x	x
<u>X 2018</u> X 2017	39	52	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg loco zakład)^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2017 VIII	0,76	-	-	-	-	4,47	0,72	6,13	2,50	2,50
IX	0,79	-	-	-	-	4,70	0,75	-	-	2,30
X	0,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2017 I-XII	0,58	5,40	3,74	3,49	1,00	4,40	0,74	5,60	2,35	2,40
2018 I	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,77	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,81	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,58	4,05	2,94	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,46	4,92	3,24	2,79	0,86	2,66	-	1,93	1,50	-
VII	0,19	-	-	1,61	0,48	2,04	-	1,36	0,65	-
VIII	0,22	-	-	-	-	2,33	0,50	1,18	0,52	0,69
IX	0,22	-	-	-	-	2,58	-	-	-	0,65
X	0,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>X 2018</u> IX 2018	68	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>X 2018</u> X 2017	16	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czereśnie	Śliwki
2017 VIII	1,50	-	-	1,61	-	1,51	-	-	-	-	-	4,00
IX	1,70	1,89	1,90	-	1,60	1,65	1,73	2,70	-	-	-	3,38
X	1,61	1,79	1,90	1,59	1,58	1,59	1,59	2,70	2,70	-	-	3,00
XI	1,55	1,76	1,90	1,42	1,47	1,50	1,51	2,68	2,70	-	-	-
XII	1,53	1,77	1,90	1,37	1,45	1,48	1,48	2,60	-	-	-	-
2017 I-XII	1,39	1,73	1,69	1,30	1,31	1,37	1,38	2,58	2,53	5,15	x	3,46
2018 I	1,57	1,83	1,86	1,37	1,62	1,64	1,67	2,60	-	-	-	-
II	1,69	2,07	1,97	1,63	1,75	1,79	1,87	-	-	-	-	-
III ^a	1,79	2,07	1,98	1,70	1,80	1,82	1,96	-	-	-	-	-
IV ^a	1,95	2,07	2,06	1,86	1,93	1,96	2,01	-	-	-	-	-
V ^a	1,91	2,15	2,12	1,67	1,89	1,92	2,05	-	-	5,00	-	-
VI ^a	1,83	2,24	2,14	1,44	1,83	1,87	2,04	-	-	5,67	4,00	-
VII	1,46	-	2,25	1,43	-	1,66	-	-	-	7,50	4,75	1,20
VIII	0,74	0,95	-	1,00	-	-	-	1,72	-	7,38	-	0,77
IX	0,61	0,77	0,90	-	-	-	0,55	1,57	-	7,00	-	0,61
X	0,50	0,73	0,85	0,35	0,41	0,45	0,44	1,34	1,40	-	-	0,70
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	82	95	94	x	x	x	80	85	x	x	x	115
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	31	41	45	22	26	28	28	50	52	x	x	23

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2017 VII	10 464	9 952	39 193	4 405	81 818	3 464	3 916
VIII	16 515	12 382	33 981	9 686	31 869	3 781	4 121
IX	25 342	9 967	37 271	23 166	26 105	4 282	4 303
X	26 806	12 254	33 747	52 726	15 714	4 882	4 319
XI	34 790	12 836	32 428	12 822	15 305	5 383	4 520
XII	27 518	16 439	29 661	3 446	11 106	3 855	3 692
2017 I-XII	236 835	143 810	385 499	133 445	342 034	53 054	51 893
2018 I	9 436	13 001	24 579	3 034	12 940	5 041	4 583
II	12 671	9 983	25 026	3 906	11 910	4 739	3 634
III	18 976	18 639	30 853	3 083	12 059	5 079	4 243
IV	13 815	14 463	25 534	3 689	11 409	5 016	4 490
V	14 308	13 073	29 908	1 984	19 951	3 738	4 989
VI	13 225	13 669	29 855	2 103	85 983	4 209	4 418
VII	10 221	13 184	60 600	10 235	112 296	3 696	6 784
VIII	18 408	13 433	42 781	26 630	39 963	3 526	4 805
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	180	102	71	260	36	95	71
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	111	108	126	275	125	93	117

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego)

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017											2018 ^a								VIII 2018	VIII 2017
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	(%)				
Owoce świeże	113 601	58 894	43 422	37 732	72 305	89 200	91 956	1 291 403	94 644	90 679	112 138	82 680	86 525	84 406	60 558	42 299	97				
Jablka	91 710	34 463	18 414	19 999	56 125	65 644	60 656	1 037 455	71 931	73 917	94 280	68 976	71 694	61 763	28 247	19 937	108				
Gruszki	1 048	96	634	1 314	3 644	4 465	6 451	41 979	6 346	4 820	5 055	2 484	1 607	981	269	1 082	171				
Truskawki	4 648	684	808	173	109	73	74	9 086	48	47	104	90	1 048	3 405	62	252	31				
Śliwki	62	277	1 271	1 171	303	23	44	3 304	4	9	7	13	7	19	615	2 345	184				
Maliny	292	2 469	2 918	2 317	1 096	239	303	10 808	299	300	238	383	668	1 361	2 183	2 599	89				
Wiśnie	231	662	279	110	192	20	27	1 854	46	65	25	61	38	631	4 126	531	190				
Przetwory owocowe	83 765	87 221	88 470	78 382	81 703	85 144	69 185	981 289	73 808	68 816	73 937	75 857	74 142	77 960	93 188	93 366	106				
Zagęszczony sok jabłkowy	19 983	17 246	19 644	15 983	17 878	15 970	15 317	223 929	12 677	12 356	13 400	16 234	14 145	13 647	15 945	12 758	65				
Truskawki w puszkach	903	1 135	1 170	933	856	929	638	10 621	627	652	804	725	860	814	1 033	707	60				
Wiśnie w puszkach	455	466	468	421	467	344	188	5 306	211	288	364	377	331	345	644	754	161				
Dzemy	3 663	3 514	3 791	2 853	3 252	4 058	3 069	39 037	3 672	3 797	5 033	4 088	4 027	3 261	3 552	3 412	90				
Mrożonki	31 842	34 769	33 279	29 961	27 196	26 022	21 036	360 577	25 540	24 055	24 298	25 483	22 478	28 606	36 118	35 587	107				
Owoce świeże	54 912	47 776	56 919	43 757	38 808	46 121	49 098	624 479	48 351	48 169	59 259	47 014	50 894	49 911	58 391	43 513	76				
Jablka	33 862	14 009	7 633	8 697	21 900	27 576	26 341	351 557	32 624	34 747	44 079	34 932	36 433	29 537	14 239	7 734	101				
Gruszki	305	92	542	743	1 851	1 920	2 098	18 598	2 070	1 569	1 418	805	791	592	209	606	112				
Truskawki	6 608	1 278	1 433	546	392	190	156	11 839	120	38	104	162	1 955	3 824	203	849	59				
Śliwki	55	229	1 131	1 114	383	38	66	3 224	6	15	9	21	10	20	333	1 222	108				
Maliny	809	3 253	3 971	4 108	2 339	574	444	18 437	611	612	617	734	987	1 570	2 318	3 439	87				
Wiśnie	203	949	474	190	335	16	34	2 509	84	138	55	130	45	338	2 488	406	86				
Przetwory owocowe	105 114	120 363	124 194	107 598	113 864	111 756	95 833	1 241 427	103 927	94 273	107 167	108 527	106 908	119 739	125 372	116 777	94				
Zagęszczony sok jabłkowy	19 428	17 310	20 800	18 442	22 745	22 665	24 203	241 744	21 779	21 166	24 444	25 948	25 451	22 327	25 219	20 164	97				
Truskawki w puszkach	1 341	2 468	1 937	1 378	1 476	1 605	979	17 278	1 042	1 061	1 543	1 390	1 548	1 290	2 400	1 228	63				
Wiśnie w puszkach	607	585	637	627	635	545	350	6 991	420	511	676	647	640	591	833	1 001	157				
Dzemy	5 464	4 949	5 590	4 491	5 565	5 799	4 286	57 407	5 099	5 582	6 440	5 832	5 524	5 442	5 573	5 333	95				
Mrożonki	39 234	46 312	49 489	42 602	40 549	40 870	31 914	477 769	40 596	36 019	36 910	39 155	34 818	40 685	45 849	42 838	87				

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwo Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017												2018 ^a								VIII 2018	VIII 2017
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII 2018 VIII 2017 (%)					
	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.						
Owoce świeże	144 700	184 129	190 319	150 186	143 188	148 420	165 066	1 760 453	134 044	108 209	140 305	112 459	134 554	131 056	152 140	156 485	82					
Banany	34 578	35 251	33 585	45 410	43 921	40 020	34 120	481 842	36 975	30 252	49 289	40 492	50 126	42 427	40 719	38 931	116					
Owoce cytrusowe	18 378	16 135	16 214	19 005	33 578	61 486	98 292	502 217	66 782	51 366	59 599	35 025	24 584	16 380	13 988	17 363	107					
Brzoskwinie i nekt.	26 489	43 256	43 855	22 590	2 783	44	255	147 880	154	99	256	214	3 818	16 347	26 747	27 078	62					
Winożrona	2 781	9 488	20 205	19 338	16 810	10 865	4 512	108 771	3 544	4 308	5 162	5 010	6 199	3 075	8 340	17 944	89					
Arbuzy	33 848	44 896	42 861	5 684	1 380	913	516	150 665	581	573	908	3 793	18 699	29 314	40 341	33 469	78					
Jabłka	915	1 333	1 180	4 889	10 439	3 136	799	26 897	997	930	738	696	691	678	777	394	33					
Przetwory razem	32 185	34 379	38 430	44 733	48 588	51 278	40 794	451 480	41 963	31 797	38 595	34 524	35 029	37 352	37 703	35 653	93					
Soki zagęszczone	12 474	11 503	13 516	17 151	22 148	25 048	20 508	185 809	22 280	10 213	12 650	13 492	13 792	15 683	13 383	14 193	105					
-sok pomarańczowy	2 522	1 678	2 627	2 198	1 970	3 144	2 892	28 214	2 363	2 408	3 232	2 342	3 097	3 219	2 512	2 422	92					
Mrożonki	7 853	10 333	11 621	13 132	9 151	7 543	5 760	95 992	5 864	7 460	8 066	7 962	8 624	9 563	10 274	9 340	80					
Susze	880	1 349	1 443	1 568	2 545	2 601	2 244	18 629	1 791	1 682	1 436	799	745	988	1 644	1 606	111					
Dżemy	1 462	1 121	901	1 311	1 405	1 061	1 197	14 578	833	995	1 362	1 421	1 352	1 466	1 053	1 400	155					
Przetwory puszkow.	9 347	9 932	10 854	11 399	13 054	14 791	10 844	134 253	10 933	11 293	14 977	10 760	10 415	9 481	11 180	9 002	83					
-ananasy	1 588	1 474	1 772	1 321	1 375	1 699	1 827	21 284	1 507	1 097	2 278	1 462	1 020	875	1 083	933	53					
-brzoskwinie	1 493	1 242	1 330	2 114	2 356	4 302	2 925	25 688	1 779	1 819	3 729	1 549	1 557	1 450	1 381	1 830	138					
Owoce świeże	137 775	142 719	145 231	127 799	129 661	139 937	147 994	1 567 357	127 695	113 020	147 895	117 120	149 554	122 984	127 758	136 851	94					
Banany	22 640	18 950	16 950	20 910	22 459	21 825	21 379	280 994	24 475	21 627	35 322	24 808	26 726	19 456	20 574	20 388	120					
Owoce cytrusowe	22 695	19 736	17 408	18 121	29 022	45 532	67 729	396 337	49 672	39 213	47 686	28 182	25 752	18 305	16 377	20 000	115					
Brzoskwinie i nekt.	23 186	30 306	31 760	14 918	1 967	72	384	111 807	334	264	615	441	6 504	17 848	23 196	23 145	73					
Winożrona	4 685	11 686	19 944	19 117	20 066	15 990	8 871	139 220	8 023	8 867	9 869	9 371	11 854	5 203	11 387	17 684	89					
Arbuzy	12 503	10 423	10 826	1 330	618	727	402	48 229	407	636	1 011	3 507	12 789	13 687	10 477	11 977	111					
Jabłka	881	1 129	966	1 762	3 053	1 594	820	14 064	898	849	682	732	1 001	931	1 082	548	57					
Przetwory razem	50 822	56 717	61 078	63 233	74 488	82 779	66 012	692 494	62 931	50 923	61 048	52 360	58 044	58 450	62 559	59 137	97					
Soki zagęszczone	16 031	18 063	18 307	19 032	29 345	37 338	28 773	243 175	29 151	14 260	19 068	17 590	20 511	22 179	19 718	20 592	112					
-sok pomarańczowy	4 561	3 077	4 653	3 992	3 606	5 962	5 556	52 929	4 442	4 316	6 026	4 092	5 866	6 172	4 695	4 928	106					
Mrożonki	11 151	16 403	20 018	18 697	14 783	12 662	9 069	149 812	9 724	12 238	12 889	12 351	13 276	14 215	19 251	15 777	79					
Susze	3 163	3 964	3 704	4 318	6 449	7 573	6 300	55 049	5 171	5 234	4 877	2 897	3 354	3 214	4 613	5 173	140					
Dżemy	3 125	2 404	1 856	2 616	2 879	2 119	2 631	28 251	1 703	2 077	2 514	2 646	2 589	2 859	2 285	2 307	124					
Przetwory puszkow.	16 982	15 649	16 882	18 220	20 485	22 651	18 820	211 628	16 692	16 832	21 442	16 653	18 033	15 643	16 351	15 012	89					
-ananasy	1 833	1 671	2 009	1 593	1 447	1 915	1 835	24 649	1 414	1 133	2 256	1 333	847	836	951	840	42					
-brzoskwinie	1 242	969	1 092	1 650	1 857	3 448	2 263	20 388	1 379	1 452	3 080	1 327	1 276	1 116	1 048	1 466	134					

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2017 VII	0,41	0,95	1,87	0,37	1,32	1,43	1,66	0,89	1,00	2,18	1,26
VIII	0,41	0,85	1,77	0,50	1,36	1,70	1,77	1,37	1,06	1,66	1,36
IX	0,43	0,57	3,16	0,46	1,77	1,72	1,79	1,39	1,15	1,48	1,49
X	0,39	0,51	3,60	0,44	2,13	1,74	1,76	1,54	1,27	1,72	1,36
XI	0,42	0,43	2,61	0,48	2,40	0,79	1,82	1,81	1,42	1,73	1,58
XII	0,43	0,33	2,10	0,39	1,46	1,30	1,83	1,64	1,58	1,54	1,87
2017 I-XII	0,34	0,44	1,30	0,43	1,71	1,35	1,54	0,95	1,08	1,63	1,32
2018 I	0,45	0,33	2,50	0,79	2,04	1,81	0,79	1,73	1,72	1,66	2,00
II	0,47	0,33	0,80	0,47	2,04	2,11	0,47	1,37	1,71	1,63	1,77
III	0,47	0,28	1,00	0,43	2,59	2,23	0,43	1,39	1,82	1,92	1,86
IV	0,51	0,32	1,80	0,69	1,92	2,12	0,69	1,61	1,60	1,92	1,72
V	0,51	0,49	1,87	0,61	1,48	1,18	0,61	1,56	1,80	1,80	1,93
VI	0,48	0,60	1,12	0,48	1,15	0,54	0,48	1,24	1,64	1,58	1,71
VII	0,50	0,77	3,25	0,41	1,06	0,60	0,41	0,88	1,58	2,32	1,29
VIII	0,39	0,56	3,37	0,35	1,32	0,77	0,35	0,94	1,58	1,74	1,33
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	78	73	104	85	125	128	85	107	100	75	103
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	95	66	190	70	97	45	20	69	149	105	98

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2017 VIII	2,15	-	-	-	-	4,93	10,94	9,77	-	4,34	3,14	6,56	6,99	5,19	6,18
IX	2,32	-	2,35	2,35	2,32	4,27	9,90	-	-	4,39	3,23	6,23	6,95	5,05	5,78
X	2,32	-	2,36	2,35	2,33	3,87	15,17	-	-	6,37	3,67	5,81	6,15	5,23	6,62
XI	2,33	-	2,36	2,36	2,32	4,00	13,63	-	-	6,50	3,86	5,90	4,97	4,92	9,80
XII	2,27	-	2,29	2,28	2,27	3,67	-	-	-	-	4,19	5,76	4,60	4,44	11,74
2017 I-XII	1,95	1,46	1,92	1,95	1,91	3,94	11,68	8,41	11,77	5,35	4,14	6,01	5,84	4,83	10,20
2018 I	2,60	-	2,60	2,63	2,60	3,98	-	-	-	-	4,48	5,43	5,34	4,32	14,66
II	2,75	-	2,77	2,78	2,75	3,78	-	-	-	-	5,42	5,43	5,67	4,09	13,88
III	2,97	-	2,98	2,99	2,97	4,08	-	-	-	-	5,66	5,68	6,34	4,35	13,40
IV	3,10	-	3,10	3,12	3,10	4,22	-	-	-	-	5,08	5,41	6,43	4,54	11,85
V	2,92	-	2,95	2,90	2,90	4,23	12,56	-	-	-	3,91	8,53	6,55	4,35	11,47
VI	2,76	-	2,78	2,77	2,75	4,37	6,31	4,45	6,49	4,50	3,80	9,54	6,16	4,49	12,33
VII	2,52	-	-	-	-	3,96	9,94	3,24	8,69	2,97	3,51	7,89	6,65	4,42	9,42
VIII	1,67	-	-	-	-	2,76	8,41	2,94	18,33	1,55	3,42	8,75	6,87	4,41	7,82
IX	1,31	-	1,33	1,32	1,30	2,41	11,21	-	-	1,47	3,67	8,57	7,38	5,62	6,22
X	1,11	-	1,13	1,13	1,10	2,47	14,00	-	-	2,02	3,58	5,96	6,66	5,01	6,91
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	85	x	85	86	85	102	125	x	x	137	98	70	90	89	111
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	48	x	48	48	47	64	92	x	x	32	98	103	108	96	104

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jablkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2017 VII	7,27	7,83	2,23	2,92
VIII	7,43	7,93	2,23	2,89
IX	7,73	8,17	2,21	2,82
X	7,60	8,10	2,31	2,87
XI	7,63	8,30	2,48	2,82
XII	7,67	8,33	2,59	2,79
2017 I-XII	7,41	7,91	2,29	2,81
2018 I	7,97	8,40	2,42	2,71
II	7,73	8,56	2,43	2,69
III	7,93	8,53	2,42	2,63
IV	7,93	8,50	2,40	2,66
V	7,63	8,43	2,43	2,64
VI	7,80	8,43	2,43	2,64
VII	7,63	8,27	2,43	2,66
VIII	7,70	8,27	2,46	2,68
IX	7,90	8,30	2,47	2,68
Wskaźniki zmian cen (%)				
<u>IX 2018</u> VIII 2018	103	100	100	100
<u>IX 2018</u> IX 2017	102	102	112	95

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2017 VII	3,47	6,98	7,87	16,58	11,65	25,80	11,71	4,86	6,27	9,07	9,04
VIII	3,55	6,56	6,43	-	15,13	23,98	8,15	4,32	6,69	8,77	8,53
IX	3,56	6,06	6,30	-	-	24,04	7,30	4,25	6,69	8,33	8,48
X	3,53	5,92	7,55	-	-	-	8,26	4,41	6,67	7,70	7,93
XI	3,58	5,92	-	-	-	-	10,43	4,59	6,14	7,71	6,25
XII	3,59	5,91	-	-	-	-	12,80	4,69	5,39	7,52	5,26
2017 I-XII	3,08	6,07	7,04	17,70	13,11	30,26	11,94	4,81	5,80	7,68	7,21
2018 I	3,61	6,00	-	-	-	-	16,56	4,93	5,43	7,33	5,70
II	3,71	6,00	-	-	-	-	16,21	5,64	5,41	7,32	6,25
III	3,81	6,05	-	-	-	-	14,89	5,80	5,47	7,21	6,54
IV	3,91	6,17	-	-	-	-	13,88	5,72	5,30	7,35	6,77
V	4,01	6,39	-	-	14,73	-	13,79	4,99	5,54	8,68	7,03
VI	4,03	8,42	-	10,78	8,26	33,82	14,03	4,63	5,56	10,52	7,13
VII	3,99	6,62	5,48	11,57	13,68	23,06	11,58	4,35	5,78	10,18	7,83
VIII	3,27	5,50	3,45	-	13,83	24,36	8,22	4,17	6,21	10,53	8,29
IX	2,31	4,45	2,89	-	-	26,86	7,11	4,37	6,26	10,68	8,90
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2018</u> VIII 2018	71	81	84	x	x	110	86	105	101	101	107
<u>IX 2018</u> IX 2017	65	73	46	x	x	112	97	103	94	128	105

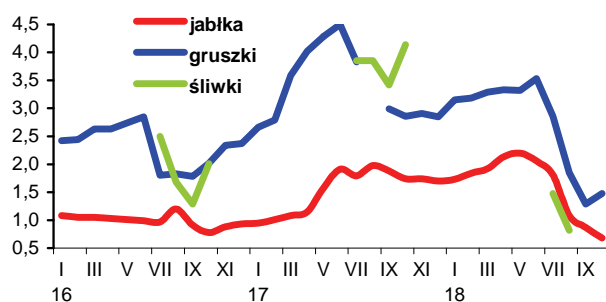
Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

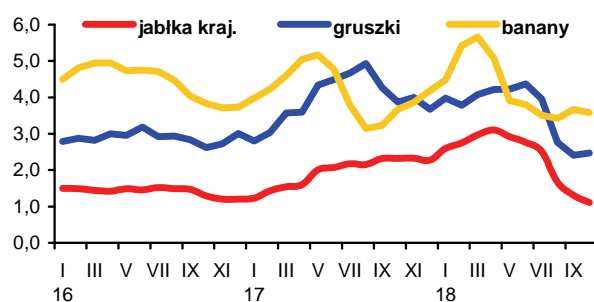
Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2017 VII	13,67	3,65	4,27	15,62	9,18	6,54
VIII	13,78	3,60	4,28	15,64	9,16	6,56
IX	13,64	3,58	4,26	15,64	9,22	6,58
X	13,81	3,62	4,26	16,22	9,12	6,56
XI	13,61	3,62	4,24	16,22	9,06	6,48
XII	13,64	3,60	4,15	16,46	8,88	6,25
2017 I-XII	13,52	3,60	4,25	15,64	9,07	6,48
2018 I	13,61	3,67	4,25	16,80	8,96	6,36
II	13,78	3,73	4,36	16,58	9,02	6,35
III	13,75	3,73	4,32	16,70	8,92	6,36
IV	13,81	3,75	4,30	16,86	8,96	6,42
V	13,89	3,85	4,40	16,72	8,90	6,45
VI	13,92	3,84	4,42	16,72	8,84	6,39
VII	13,89	3,85	4,44	16,78	8,84	6,46
VIII	13,89	3,87	4,45	16,92	8,64	6,35
IX	13,86	3,82	4,31	17,20	8,90	6,40
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	100	99	97	102	103	101
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	102	107	101	110	97	97

Źródło: Dane GUS.

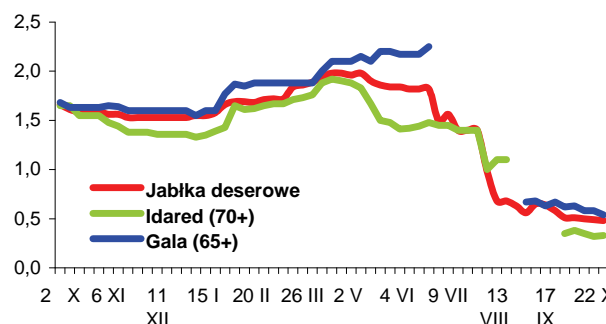
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2016-2018 (zł/kg)

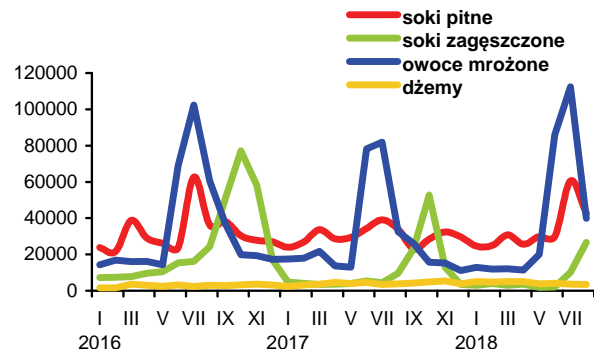
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2016-2018 (zł/kg)

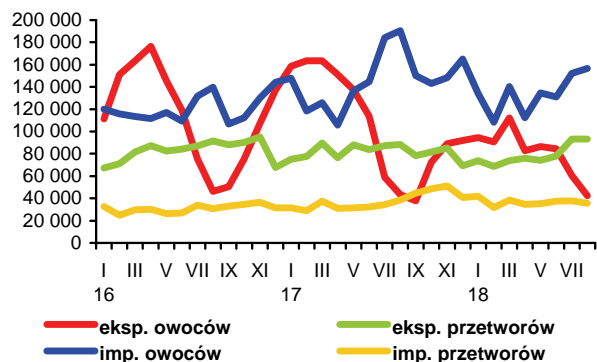
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od X 2017 r. do X 2018 r. (zł/kg)

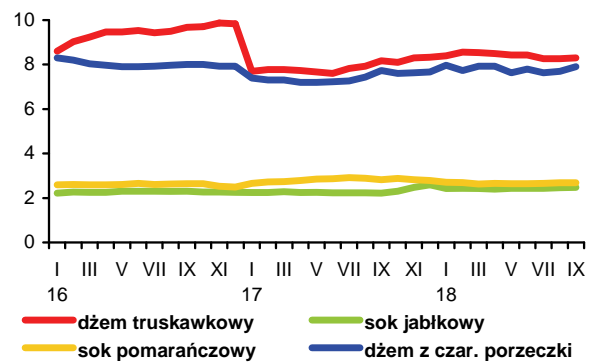
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2018 (tony)

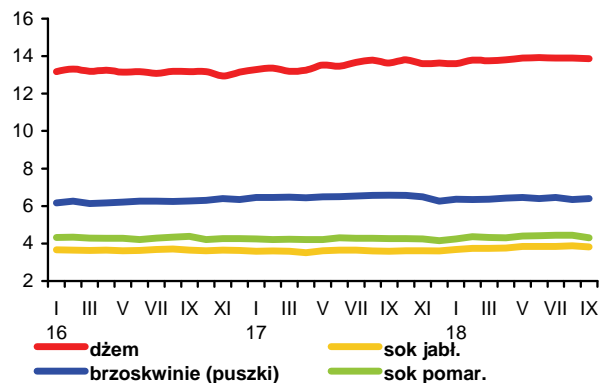
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w latach 2016-2018 (tony)

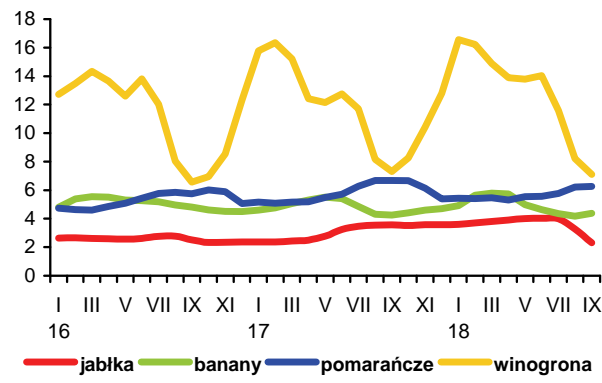
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2018 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2018 (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w latach 2016-2018 (zł/kg)

Pogarsza się koniunktura na światowym rynku mleka, o czym świadczy spadek cen podstawowych artykułów mleczarskich zarówno w skali miesięcznej, jak i rocznej. Wynika to z rosnącej produkcji mleka i jego przetworów w UE, Nowej Zelandii i USA oraz utrzymujących się dużych zapasów chudego mleka w proszku w krajach unijnych. W październiku potaniały wszystkie najważniejsze dla światowego eksportu produkty, głównie masło. Na giełdach Europy Zachodniej ceny masła spadły do 4822 EUR/t, tj. o 12,2% w porównaniu z wrześniem. Mleko w proszku potaniało o 4,1% do 1588 EUR/t (chude) i o 4,7% do 2784 EUR/t (pełne). Najmniejszy był spadek cen sera Cheddar. W krajach Unii Europejskiej ceny zbytu tego gatunku sera obniżyły się średnio o 0,7% do 3343 EUR/t. W porównaniu z październikiem 2017 r. ceny masła spadły o 19,2% (na giełdzie w Oceanii o 26,5%), pełnego mleka w proszku o 4,4%, a ceny zbytu sera Cheddar o 4,1%. Jedynie ceny chudego mleka w proszku wzrosły o 2,7%, ale pozostały na relatywnie niskim poziomie¹.

Na rynku krajowym we wrześniu rozpoczął się sezonowy spadek dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego, skutkujący wzrostem cen. Przeciętna cena skupu mleka wzrosła do 132,77 zł/hl, tj. o 2,3% w porównaniu z sierpniem, przy zmniejszeniu skupu o 4,3% do 935,4 mln l. W okresie trzech kwartałów br. mleczarnie zakupiły łącznie 8,79 mld l mleka, tj. o 2,3% więcej niż w takim samym okresie 2017 r. i w konsekwencji przeciętny poziom cen skupu obniżył się o 1,5% do 132,49 zł/hl. Towarzyszył temu spadek średniego poziomu targowiskowych cen jałówek 1-rocznych o 2,7% do 2187 zł/szt. Krowy dojne podrożały w tym okresie o 0,9% do 3049 zł/szt.

Spadek cen skupu mleka oraz wzrost cen większości zbóż i pasz przemysłowych dla bydła w okresie dziewięciu miesięcy br., w porównaniu z analogicznym okresem ub.r., przyczyniły się do pogorszenia opłacalności produkcji mleka. Relacje cen mleka do cen mieszanki B2, pszenicy i żyta, będące miernikiem tej opłacalności, wyniosły odpowiednio 1:0,77, 1:1,88 i 1:2,21, wobec 1:0,83, 1:2,03 i 1:2,44 przed rokiem.

Wzrost cen skupu mleka we wrześniu przełożył się na wzrost cen zbytu prawie wszystkich przetworów mlecznych. Najbardziej wzrosły ceny serów dojrzewających typu Gouda i Edam (o 2,9-3,4% w porównaniu z sierpniem), a także masła konfekcjonowanego, masła z dodatkiem oleju i pełnego mleka w proszku (o 1,1-1,9%). Ceny odtuszczonego mleka w proszku wzrosły o 0,9%. Spośród trwałych przetworów mlecznych najmniej, bo o 0,4% podrożało kierowane głównie na eksport masło w blokach, którego ceny na światowych giełdach od lipca br. systematycznie spadają. Potaniały natomiast serki homogenizowane (o 0,7-1,4%) i jogurt owocowy (o 1,0%). Zmiany cen innych przetworów świeżych wynosiły od -0,2 do +0,6%. W okresie styczeń-wrzesień br. przeciętny poziom cen zbytu większości produktów mlecznych był wyższy niż w takim samym okresie ub.r. Wyższe były głównie ceny śmietany (o 10,8-13,4%), masła (o 5,1-8,9%) oraz jogurtu naturalnego (o 7,3%), przy wyraźnie niższych cenach chudego mleka w proszku (o 23,6%) i serów dojrzewających (o 7,7-9,7%).

Ceny detaliczne artykułów mleczarskich (bez masła) wzrosły średnio o 0,3% w porównaniu z sierpniem. Najbardziej podrożały twarogi (o 1,3%) oraz mleko zagęszczone i w proszku (o 1,0%). Podrożała również śmietana, sery dojrzewające i topione oraz świeże mleko pitne (o 0,4-0,6%). Natomiast jogurty, napoje i inne produkty mleczne potaniały o 0,5-0,6%. Ceny masła, po pięciu miesiącach wzrostów, spadły o 0,3%. W okresie trzech kwartałów br. przeciętny poziom cen detalicznych przetworów mlecznych i masła był odpowiednio o 3,8 i 18,5% wyższy niż przed rokiem.

W okresie styczeń-sierpień 2018 r., w porównaniu z takim samym okresem 2017 r., w efekcie wzrostu skupu surowca i pod wpływem rosnącego eksportu przemysł mleczarski zwiększył produkcję wielu grup wyrobów. Wyraźnie wzrosła produkcja napojów mlecznych innych niż jogurty (o 8,5%), a także masła i tłuszczów mlecznych (o 7,0%), co skutkowało zwiększeniem produkcji chudego mleka w proszku (o 13,7%). Wzrosła również produkcja mleka zagęszczonego (o 6,0%), serów dojrzewających (o 4,9%) oraz twarogów i śmietany (odpowiednio o 2,3 i 3,4%). W wyniku większej produkcji serów i twarogów uzyskano o 15,5% więcej suszonej serwatki. Produkcja pozostałych przetworów była mniejsza niż przed rokiem, w tym pełnego mleka w proszku o 13,8%, serów pleśniowych, tartych i proszkowanych o 4,9%, serów topionych o 2,0%, mleka płynnego o 1,1%, a jogurtów o 0,8%.

Eksport przetworów mlecznych w okresie ośmiu miesięcy 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, zwiększył się o 7,3% do 3,06 mld l w ekwiwalencie mleka surowego, a nadwyżka eksportu nad importem, mimo wzrostu wolumenu przywozu o 8,2% do 1,29 mld l, zwiększyła się o 6,6% do 1,77 mld l. W ujęciu wartościowym dodatnie saldo wymiany handlowej nie zmieniło się i wyniosło 0,87 mld EUR, na co złożył się wzrost wpływów z eksportu o 0,5% do 1,53 mld EUR i wzrost wydatków na import o 1,2% do 0,66 mld EUR. Znacznie mniejsza dynamika wzrostu wartości niż wolumenu eksportu wynikała ze spadku cen transakcyjnych większości przetworów, głównie suszonej serwatki i mleka w proszku (o 23,5-26,5%), a także mleka płynnego i śmietany (o 3,1%), kazeiny (o 1,8%) oraz serów i twarogów (o 0,5%). Wzrosły natomiast ceny uzyskiwane w eksporcie masła (o 6,7%), lodów (o 4,6%) oraz jogurtów i innych napojów mlecznych (o 1,9%).

1. Dairy Economic Consulting, CLAL, www.clal.it (odczyt: 05.11.2018).

Teresa Zdziarska

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln l	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 l)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2016 I-XII	10 809,6	110,76	.
2017 I-XII	11 312,9	139,05	.
2017 VII	998,8	134,96	133,83
VIII	972,1	139,70	138,97
IX	915,9	144,95	143,80
X	913,6	148,42	146,97
XI	872,0	151,24	151,40
XII	931,5	152,49	151,58
2018 I	960,1	142,12	141,67
II	883,0	135,24	137,26
III	984,0	134,20	136,38
IV	981,2	132,17	134,00
V	1 048,7	129,20	131,33
VI	1 002,6	128,52	130,77
VII	1 008,2	129,30	131,53
VIII	977,2	129,83	131,63
IX	935,4	132,77	135,85
Wskaźnik zmian w %			
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	95,7	102,3	103,2
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	102,1	91,6	94,5

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mlecznych^a (tys. ton i mln litrów)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2016 I-XII	3 143,2	153,9	35,3	378,2	343,8	202,5	441,0	321,2
2017 I-XII	3 239,2	145,2	34,4	359,7	367,1	209,9	451,0	330,8
2017 VII	271,2	13,0	2,3	30,2	32,3	18,5	35,9	27,7
VIII	273,3	10,7	2,6	32,0	31,6	17,3	37,9	30,0
IX	266,5	10,2	2,4	27,4	29,8	16,4	36,2	27,6
X	268,7	8,1	2,2	29,4	30,6	17,6	38,4	27,5
XI	250,8	8,9	1,9	27,5	27,6	17,3	39,1	27,9
XII	282,2	13,9	2,6	23,0	28,6	18,8	35,7	28,3
2018 I	273,9	14,1	3,1	29,9	30,7	21,1	38,3	28,0
II	248,7	12,9	3,2	27,6	28,8	19,5	37,6	27,0
III	273,9	14,3	3,1	31,9	33,5	19,4	44,2	29,0
IV	272,2	14,9	2,2	29,7	31,1	18,5	36,0	29,2
V	281,9	17,3	4,3	34,5	35,0	18,7	40,4	30,6
VI	255,5	16,8	2,2	33,1	35,8	17,8	36,3	27,8
VII	270,1	15,7	2,0	30,0	33,3	17,4	37,1	28,9
VIII	271,9	12,5	1,6	33,6	30,9	17,3	38,8	29,8
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	100,7	79,6	79,2	112,1	92,7	99,0	104,7	102,9
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	99,5	116,4	62,4	105,2	97,8	99,9	102,4	99,3

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mlecznych (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2017 VII	1,88	2,05	8,20	13,71	23,23	23,64	1,01	5,97	10,15	15,20
VIII	1,93	2,06	8,12	13,97	25,03	25,89	1,01	6,16	10,19	15,36
IX	1,94	2,09	8,02	14,19	26,80	27,60	1,01	6,43	10,20	15,47
X	1,96	2,11	7,69	14,27	25,55	27,23	1,03	6,60	10,31	15,36
XI	1,96	2,11	7,47	13,84	23,88	25,87	1,05	6,59	10,31	14,96
XII	1,95	2,10	7,05	13,26	22,11	24,52	1,03	6,56	10,23	14,41
2018 I	1,94	2,09	6,58	12,99	18,73	21,32	1,04	6,52	10,22	13,48
II	1,94	2,07	6,45	12,56	19,09	20,98	1,02	6,45	10,27	13,55
III	1,94	2,05	6,22	12,58	19,89	22,00	1,03	6,45	10,26	13,37
IV	1,94	2,02	6,17	12,52	20,81	22,39	1,00	6,46	10,32	12,89
V	1,93	2,01	6,23	12,53	23,43	24,11	1,01	6,49	10,35	13,12
VI	1,93	2,01	6,43	12,65	24,53	25,70	0,99	6,63	10,36	13,41
VII	1,94	2,05	6,56	12,77	24,52	25,78	1,00	6,66	10,30	13,78
VIII	1,94	2,06	6,53	13,16	24,28	25,72	1,01	6,73	10,30	14,02
IX	1,95	2,06	6,59	13,41	24,37	26,00	1,00	6,76	10,31	14,43
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	100,5	100,0	100,9	101,9	100,4	101,1	99,0	100,4	100,1	102,9
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	100,5	98,6	82,2	94,5	90,9	94,2	99,0	105,1	101,1	93,3

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mlecznych (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku „Bebiko 2” (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (400 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2017 VII	2,55	2,76	16,46	3,49	5,78	2,00	1,27	1,68	13,90	20,93
VIII	2,57	2,76	16,21	3,50	6,37	2,03	1,28	1,71	14,07	21,32
IX	2,59	2,80	16,30	3,51	6,80	2,03	1,29	1,77	14,09	21,36
X	2,60	2,80	16,36	3,45	7,08	2,05	1,28	1,81	14,04	21,38
XI	2,63	2,77	16,14	3,52	7,00	2,08	1,31	1,83	14,17	21,49
XII	2,64	2,78	16,22	3,52	6,75	2,08	1,33	1,83	14,08	21,52
2018 I	2,65	2,78	16,22	3,52	6,35	1,98	1,33	1,82	14,20	21,21
II	2,62	2,77	16,31	3,54	5,95	1,97	1,35	1,81	14,01	20,75
III	2,61	2,76	16,43	3,53	5,91	1,99	1,35	1,82	14,06	20,69
IV	2,63	2,75	16,33	3,49	5,91	1,99	1,35	1,81	14,10	20,65
V	2,64	2,75	16,59	3,51	5,99	1,97	1,35	1,82	14,11	20,48
VI	2,63	2,74	16,66	3,53	6,47	1,97	1,34	1,82	14,07	20,42
VII	2,65	2,74	16,63	3,55	6,64	1,97	1,36	1,83	14,04	20,39
VIII	2,64	2,72	16,48	3,54	6,66	1,98	1,35	1,85	14,07	20,22
IX	2,66	2,72	16,45	3,57	6,63	1,99	1,34	1,85	14,23	20,51
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2018</u> <u>VIII 2018</u>	100,8	100,0	99,8	100,8	99,5	100,5	99,3	100,0	101,1	101,4
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	102,7	97,1	100,9	101,7	97,5	98,0	103,9	104,5	101,0	96,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mlecznych (tys. ton)

Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2016 I-XII	107,9	234,8	45,2	607,1	92,6	222,3	116,6	88,4	16,7	254,0	63,3	61,1
2017 I-XII	125,0	246,4	61,2	662,2	99,3	218,2	98,5	95,1	20,7	205,8	73,0	89,7
2017 VII	11,9	22,5	5,8	60,2	8,5	17,7	6,0	8,1	1,3	18,8	5,6	9,5
VIII	6,9	22,4	6,4	56,6	8,5	16,9	8,1	6,8	1,9	18,6	6,4	9,5
IX	7,5	21,0	4,8	54,6	8,2	16,7	6,0	7,5	2,0	17,8	6,5	5,5
X	8,3	20,0	5,0	54,7	8,0	18,0	6,1	8,9	1,8	15,1	6,2	4,5
XI	9,4	20,2	4,6	52,4	7,8	18,0	8,5	9,2	2,1	19,5	6,8	3,7
XII	7,4	18,2	3,8	52,8	6,4	15,9	12,1	8,1	1,8	13,7	4,9	4,4
2018 I	11,2	21,7	7,4	56,8	8,2	21,0	8,4	8,2	1,4	14,2	6,3	7,9
II	9,2	19,9	7,3	49,0	7,9	18,1	8,7	6,0	1,4	21,0	5,8	5,9
III	12,9	23,6	6,8	56,8	8,5	16,7	10,1	8,1	2,3	18,9	6,8	9,3
IV	15,4	21,8	6,4	57,7	8,2	18,8	9,9	7,0	2,0	18,6	6,0	9,0
V	11,9	23,8	5,9	54,6	9,5	19,8	10,4	7,2	1,8	21,2	7,1	11,5
VI	17,3	21,9	5,0	57,5	9,3	18,5	7,9	7,6	1,8	21,2	6,5	9,7
VII	19,1	22,7	5,3	58,0	10,0	18,4	8,5	8,0	1,6	17,8	5,5	8,6
VIII	13,8	21,1	5,4	53,8	9,6	16,6	7,2	7,9	1,9	20,8	6,5	6,7
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	72,0	92,7	101,6	92,6	96,6	90,4	84,1	98,3	119,1	116,4	118,1	77,8
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	198,5	94,1	84,2	95,0	113,1	98,1	88,1	115,6	100,7	111,5	102,9	69,9

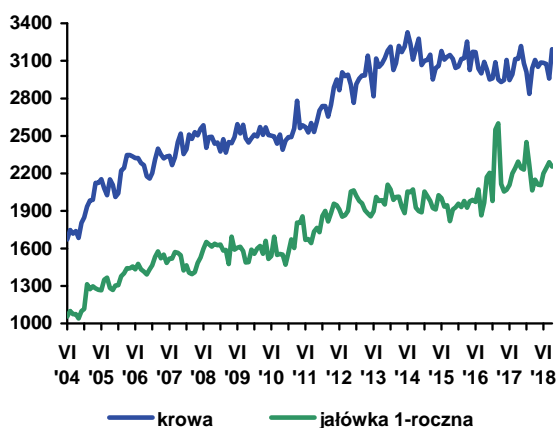
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mlecznych (EUR/t)

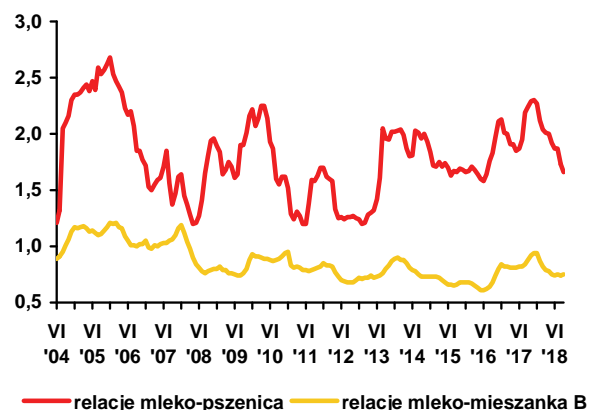
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2016 I-XII	1 755	2 663	2 901	461	1 110	675	1 992	3 252	3 698	504	1 148	491
2017 I-XII	2 020	3 031	4 666	620	1 205	997	1 637	3 506	5 352	787	1 144	548
2017 VII	1 834	3 106	5 185	625	1 190	1 083	2 000	3 549	5 641	910	1 282	532
VIII	1 915	3 204	5 346	658	1 201	1 095	1 852	3 845	6 288	927	1 122	496
IX	1 826	3 188	5 723	708	1 221	1 006	1 886	3 735	6 221	906	1 109	623
X	1 908	3 162	5 561	664	1 224	910	2 013	3 471	8 890	936	1 167	759
XI	1 500	3 057	4 992	641	1 231	844	1 792	3 502	5 750	892	1 167	845
XII	1 739	2 990	4 671	590	1 224	722	1 275	3 305	5 701	798	1 173	691
2018 I	1 378	2 921	4 044	545	1 250	797	1 146	3 374	5 566	905	1 105	483
II	1 595	2 929	4 188	542	1 287	780	1 251	3 556	5 016	630	1 096	543
III	1 547	2 981	4 460	594	1 298	787	1 481	3 600	4 952	647	1 145	479
IV	1 519	2 903	4 553	569	1 228	744	1 199	3 732	5 134	637	1 090	479
V	1 612	3 001	5 128	620	1 197	816	1 296	3 741	5 244	680	1 165	387
VI	1 598	2 994	5 296	635	1 158	793	1 437	3 605	5 611	758	1 073	454
VII	1 599	3 022	5 210	620	1 164	860	1 509	3 598	6 023	642	1 064	419
VIII	1 587	3 097	5 294	563	1 195	882	1 552	3 598	6 059	684	1 113	487
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>VIII 2018</u> <u>VII 2018</u>	99,2	102,5	101,6	90,8	102,7	102,6	102,8	100,0	100,6	106,5	104,6	116,2
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	82,9	96,7	99,0	85,6	99,5	80,5	83,8	93,6	96,4	73,8	99,2	98,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

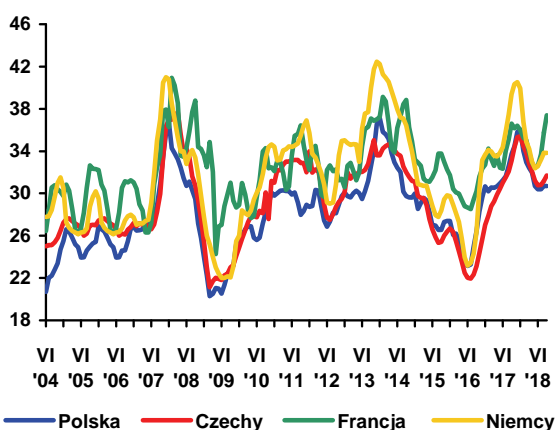
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

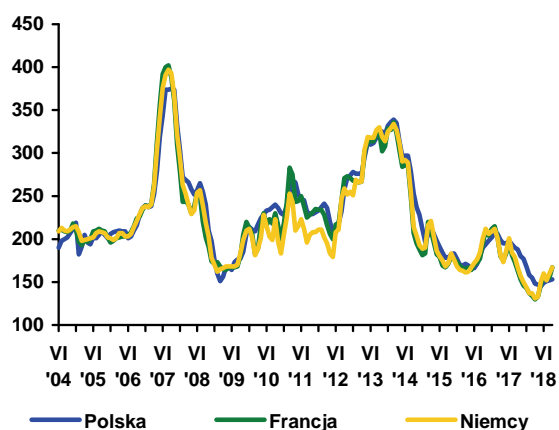
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

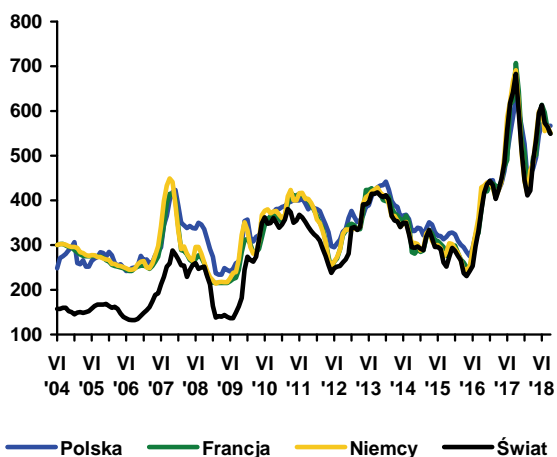
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

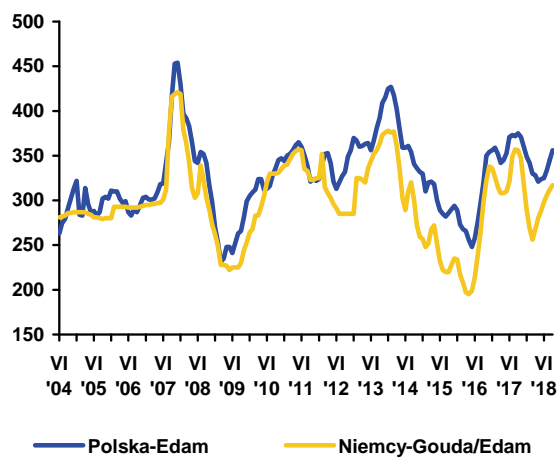
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

**Dorota
Pasińska**

Według ekspertów USDA światowa produkcja wołowiny w br. zwiększy się o 2,0%, a w 2019 r. o 1,2%, czemu towarzyszyć będzie wzrost eksportu (o 5,9% w 2018 r. i o 0,2% w 2019 r.) i importu (o 5,3% w 2018 r. i o 3,7% w 2019 r.). Nadal największymi producentami wołowiny na świecie będą: Stany Zjednoczone, Brazylia, Unia Europejska, Chiny, Indie i Argentyna, a eksporterami: Brazylia, Indie, Australia, Stany Zjednoczone, Nowa Zelandia, Argentyna i Kanada.

W okresie styczeń-wrzesień 2018 r. skupiono 533,7 tys. t bydła (wagi żywej), tj. o 3,9% mniej niż w roku poprzednim, a przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego zatrudniające 50 i więcej pracowników wytworzyły 146 tys. t wołowiny (spadek o 5,3%). Średnia cena skupu bydła wyniosła w tym okresie 6,50 zł/kg i była o 3,9% wyższa niż przed rokiem, a we wrześniu 2018 r. – 6,48 zł/kg (wzrost o 2,7% w porównaniu z wrześniem 2017 r.). We wrześniu 2018 r. cena skupu młodego bydła wyniosła 6,76 zł/kg i była o 0,3% wyższa niż przed miesiącem i o 4,0% wyższa niż we wrześniu 2017 r. Optycalność produkcji (mierzona relacją cen żywicz:mieszanka B2 dla opasów) w pierwszych dwóch miesiącach 2018 r. była korzystniejsza niż w analogicznych okresach roku poprzedniego. W marcu br., była niższa niż przed rokiem, w okresie kwiecień-maj 2018 r. była podobna do tej w analogicznych okresach roku poprzedniego, natomiast w okresie czerwiec-wrzesień br. pogorszyła się.

Utrzymuje się regionalne różnicowanie cen skupu bydła oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu października 2018 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu notowano w regionie północnym (6,00 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym (6,84 zł/kg). Ćwierci z krów i byków były najtańsze w regionie centralnym (i wynosiły odpowiednio 10 810 zł/tonę i 13 534 zł/tonę), natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat i krów były najwyższe w regionie północnym (i wynosiły odpowiednio 13 896 zł/tonę i 11 508 zł/tonę).

W okresie styczeń-wrzesień 2018 r. mięso wołowe zdrożało w detalu średnio o 3,2%, a cielęce o 2,8% (w porównaniu

z analogicznym okresem roku poprzedniego). Ceny detaliczne różnych rodzajów mięsa wołowego zmieniły się nieznacznie. We wrześniu 2018 r. w porównaniu z grudniem 2017 r. spośród asortymentów monitorowanych przez GUS zdrożały: szponder (mięso wołowe z kością) z 19,49 do 20,00 zł/kg, rostbef i antrykot z 27,98 do 28,54 zł/kg, mięso cielęce z kością z 29,31 do 29,80 zł/kg, mięso cielęce bez kości z 48,29 do 49,75 zł/kg i mięso wołowe bez kości z udźca z 33,63 do 33,92 zł/kg.

Liczba ubitych sztuk bydła wzrosła w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2018 r. o 4,5% (do 1316,4 tys. szt.), na co złożyło się zwiększenie ubojów byków o 6,0%, krów o 3,9%, jałówek o 3,4% oraz spadek ubojów cieląt o 6,9%. Podobnie jak przed rokiem największy udział wśród ubitych sztuk bydła miały byki (51,1%), a następnie krowy (o 30,0%), choć udział tych ostatnich spadł o 0,2 pkt. proc. Większy udział w ubojach miały byki (wzrost o 0,7 pkt. proc.), a mniejszy cielęta (spadek o 0,4 pkt. proc. do 3,0%) i jałówki (o 0,2 pkt. proc. do 16,0%).

W pierwszych ośmiu miesiącach 2018 r. eksport produktów wołowych wyniósł 314 tys. t w wadze produktu i był o 1,3% większy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wzrost wywozu był wynikiem 4,9% wzrostu eksportu mięsa schłodzonego, 4,9% podrobów schłodzonych i mrożonych, 5,6% przetworów oraz 19,4% spadku bydła żywego, 8,5% mięsa mrożonego i 10,7% mięsa i podrobów wędzonych. Przy wzroście wolumenu, eksport w ujęciu wartościowym wzrósł o 16,3% do 1134,2 mln EUR. Eksport z Polski nadal będzie utrzymywać się na relatywnie wysokim poziomie pod warunkiem, że nie wystąpią poważne zakłócenia na rynku (np. choroba guzowata skóry bydła, którą zanotowano np. w Rosji). Import w tym czasie zmalał do 44,5 tys. t (z 46,3 tys. t w pierwszych ośmiu miesiącach 2017 r.), głównie na skutek mniejszych zakupów mięsa wołowego schłodzonego. Największy udział w imporcie nadal miało bydło żywe. Dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego produktami wołowymi wzrosło o 127,1 mln EUR do 1019,8 mln EUR.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej ^a	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			ogółem	żywiec	mięso świeże, schłodzone i mrożone	ogółem	żywiec	mięso świeże, schłodzone i mrożone
2017	VI	37,2	40,9	1,5	35,1	4,4	2,4	1,5
	VII	38,2	43,1	1,0	37,7	5,7	3,8	1,3
	VIII	37,8	41,6	1,0	35,9	5,2	2,9	1,6
	IX	39,4	44,5	1,1	38,9	6,3	3,8	1,8
	X	38,1	43,1	1,0	37,6	6,6	3,9	2,1
	XI	36,6	38,9	1,1	33,4	7,5	4,0	2,7
2018	I	33,0	35,0	0,8	29,6	7,3	4,4	2,4
	II	35,8	35,4	0,8	30,4	5,9	3,6	1,5
	III	40,5	42,6	0,8	37,3	5,5	3,3	1,4
	IV	33,7	37,6	0,8	32,4	5,9	3,5	1,8
	V	35,7	41,4	1,0	35,4	5,5	3,3	1,4
	VI	37,9	44,0	1,1	38,1	4,6	2,6	1,5
	VII	36,0	41,2	1,0	35,4	4,5	2,5	1,5
	VIII	36,2	36,6	1,1	30,5	5,3	2,8	1,8
	IX	32,7	x	x	x	x	x	x
w % skupu	sprzed roku	83,0	x	x	x	x	x	x
	sprzed m-ca	90,3	x	x	x	x	x	x

^a dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością ^a w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2017	VII	6,19	9,23	25,34	27,16	4,09	4,39
	VIII	6,36	8,55	25,34	27,27	3,98	4,29
	IX	6,31	8,81	25,33	27,42	4,01	4,35
	X	6,44	6,74	25,55	27,59	3,97	4,28
	XI	6,52	9,66	25,59	27,71	3,92	4,25
	XII	6,68	10,60	25,70	27,98	3,85	4,19
2018	I	6,58	10,04	25,57	28,15	3,89	4,28
	II	6,47	9,60	25,59	28,21	3,96	4,36
	III	6,34	9,86	25,70	28,30	4,05	4,46
	IV	6,58	9,55	25,71	28,34	3,91	4,31
	V	6,63	9,74	25,73	28,20	3,88	4,25
	VI	6,49	9,33	25,75	28,46	3,97	4,39
	VII	6,42	9,36	25,79	28,48	4,02	4,44
	VIII	6,52	9,16	25,80	28,54	3,96	4,38
	IX	6,48	9,31	25,82	28,54	3,98	4,40
w % ceny	sprzed roku	102,7	x	x	x	x	x
	sprzed m-ca	99,4	x	x	x	x	x

^a obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

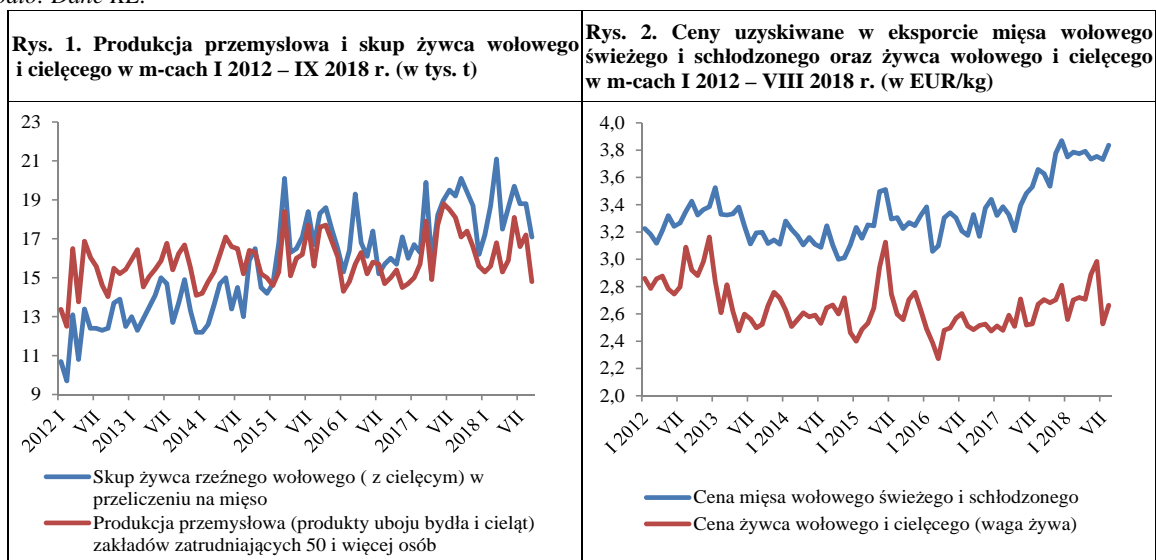
Wyszczególnienie	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,69	6,88	6,86	6,86	6,85	6,89	6,70	6,76	6,72	6,77
Byki (12-24 miesiące)	7,54	7,56	7,50	7,50	7,38	7,42	7,33	7,47	7,39	7,52
Krowy	5,34	5,39	5,47	5,50	5,74	5,74	5,57	5,49	5,53	5,54
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	13,33	12,93	12,80	13,60	12,41	13,49	14,17	-	13,70	14,09
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	13680	13722	13671	13710	13862	13768	13540	13755	13561	13743
ćwierci z krów rzeźnych	11230	11252	11556	11829	11526	11933	11203	11128	10777	11099
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	389,40	384,84	386,13	384,09	378,51	378,74	371,12	369,75	373,28	374,54
Polska	344,93	344,53	337,97	340,58	330,84	332,68	326,75	334,57	328,95	336,63

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Tab. 4. Ceny tusz kategorii A/C/Z klasy R3 w wybranych krajach UE (w EUR/100 kg)

Wyszczególnienie	Niemcy	Irlandia	Hiszpania	Francja	Włochy	Polska	Wielka Brytania	EU	
2017	VII	364,10	400,48	384,04	340,01	394,89	317,40	428,81	374,10
	VIII	379,90	385,05	385,26	345,24	403,70	326,37	423,02	377,40
	IX	384,79	374,49	390,74	348,24	411,50	330,31	429,18	381,40
	X	394,43	369,25	391,68	352,85	419,65	336,90	422,08	383,63
	XI	405,12	373,78	394,29	356,35	423,43	346,04	423,49	387,44
	XII	410,69	391,30	398,03	356,56	427,48	346,56	425,05	390,64
2018	I	403,41	395,01	397,39	352,52	426,89	347,11	420,12	389,26
	II	396,22	388,17	397,63	347,47	422,62	345,79	414,09	385,78
	III	398,55	392,64	395,43	347,80	417,26	338,53	416,05	386,07
	IV	391,42	398,35	394,28	342,79	403,32	338,87	427,07	383,45
	V	375,02	411,13	393,88	337,49	389,70	333,10	429,49	378,75
	VI	373,90	413,19	392,64	336,78	386,41	330,29	432,46	378,03
	VII	366,62	392,30	387,32	338,45	383,38	325,06	423,44	372,04
	VIII	363,24	385,20	384,68	338,50	385,80	334,26	413,76	370,26
	IX	373,04	384,80	381,89	337,65	381,98	335,76	418,74	373,50

Źródło: Dane KE.

W 2018 r. ceny trzody wykazują tendencję spadkową, powodowaną wzrostem ubojów. W I półroczu 2018 r. przeciętna cena trzody klasy E w UE-28 wyniosła 142,42 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w Polsce 140,88 EUR/100 kg. W stosunku do cen z I półrocza 2017 r. ceny w UE-28 były o 12,9% niższe niż rok wcześniej, a w Polsce o 13,4%. Wysoka roczna stopa spadku cen utrzymała się także w III kwartale 2018. Przeciętna cena trzody klasy E wyniosła w UE-28 146,78 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w Polsce 145,22 EUR/100 kg. W stosunku do cen z III kwartału 2017 r. ceny w UE-28 były niższe o 13,4%, a w Polsce o 14,1%.

Ceny skupu trzody w Polsce wyrażone w złotych wyniosły w I półroczu 2018 r. 4,46 zł/kg, a w III kwartale 4,73 zł/kg i w porównaniu do analogicznych okresów sprzed roku było niższe o odpowiednio 14,1% i 10,6%. Nieco większy w I półroczu spadek ceny wyrażonej w złotych niż ceny wyrażonej w euro wynikał z aprecjacji złotego względem euro w skali roku. Z kolei mniejszy spadek w III kwartale był następstwem rocznej deprecjacji złotego.

Komisja Europejska prognozuje, że roczny wzrost ubojów trzody w IV kwartale będzie nieco mniejszy niż w III kwartale. W IV kwartale uboje te mogą wzrosnąć o 1,5%. W krótkookresowej prognozie, Komisja Europejska przewidywała też, że w 2018 r. produkcja trzody w UE-28 zwiększy się w skali roku o 360 tys. t, a eksport o 64 tys. t. Wzrost eksportu zaabsorbuje więc tylko ok. 18% wzrostu produkcji, co będzie skutkowało spadkiem cen.

Można więc sądzić, że w grudniu cena trzody w UE-28 może wynieść ok. 130 EUR/100 kg. Gdyby kurs złotego względem euro wynosił ok. 4,30, oznaczałoby to, że w grudniu cena trzody mogłaby zawierać się w przedziale ok. 4,10-4,40 zł/kg, a więc byłaby niższa niż w grudniu 2017 r. o 4-10%. Im mniejszy będzie grudniowy spadek cen, tym większe możliwości szybszego przekształcenia tendencji spadkowej we wzrostową w 2019 r. Zagrożeniem dla tego scenariusza jest rozwój choroby ASF, który może wyeliminować z handlu do krajów trzecich tradycyjnych, unijnych eksporterów wieprzowiny. Wówczas na unijnym rynku pozostałoby znacznie więcej mięsa niż się przewiduje, co miałoby wpływ na ceny w całej UE, w tym w Polsce.

W I półroczu 2018 r. przeciętna cena 1 prosięcia w UE-28 wyniosła 47,59 EUR/szt., a w Polsce 43,58 EUR. Cena w Polsce była niższa niż przed rokiem o 3,0%, a w UE-28 o 15,0%. W III kwartale 2018 r. przeciętna cena 1 prosięcia w UE-28 wyniosła 37,62 EUR/szt., a w Polsce 42,04 EUR. Ceny te były niższe niż w III kwartale 2017 r. odpowiednio o 24 i 10%. W I półroczu 2018 r. cena prosiąt w Polsce była o 8,4% niższa niż średnia cena w UE-28, ale w III kwartale była od niej wyższa o 11,7%.

Cena prosiąt wyrażona w złotych wyniosła w I półroczu 2018 r. 186,02 zł/szt. i była wyższa niż w I półroczu 2017 r. o 4,2%. Mamy więc do czynienia z nietypową sytuacją związaną ze wzrostem cen prosiąt w sytuacji spadku cen trzody. W rezultacie cena 1 prosięcia w Polsce była ekwiwalentem 41,5 kg tuczniaka (o 21% większej niż rok wcześniej). Oznacza to wzrost kosztów produkcji, który obok wąskich relacji cen trzody do cen pasz, a więc relatywnego tanienia trzody względem pasz może być ważnym czynnikiem ograniczającym dalszy rozwój chowu.

W III kwartale 2018 r. przeciętna cena 1 prosięcia wyniosła 181,90 zł/szt. Oznacza to jej spadek w stosunku do III kwartału 2017 r. o 6%. Było to relatywnie mało w porównaniu ze spadkiem cen trzody. W rezultacie cena 1 prosięcia była ekwiwalentem 38,5 kg tuczniaka (o 5% większej niż rok wcześniej). Świadczy to o postępującym wzroście kosztów produkcji, choć mniejszym niż w I półroczu 2018 r. Przypuszczać można, że taka sytuacja wynika z małej podaży prosiąt na polskim rynku. Ich niedobory uzupełniane są przy pomocy importu. Ceny w imporcie wpływają jednak na długookresowy wzrost cen prosiąt oraz na drożenie prosiąt względem żywca wieprzowego w Polsce.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2017	I	122,9	97,1	63,2	107,3	54,4	103,0	8,8
	II	119,0	94,0	67,8	102,9	52,0	96,5	15,8
	III	137,8	104,7	78,1	123,6	65,3	96,8	12,2
	IV	120,8	100,6	64,2	95,8	55,8	99,3	8,4
	V	125,0	102,1	70,7	106,3	62,1	108,8	8,5
	VI	115,9	97,2	68,3	96,1	59,4	112,7	9,1
	VII	129,0	115,9	66,1	115,2	58,0	106,2	8,1
	VIII	139,4	111,5	71,5	108,8	62,9	102,1	9,5
	IX	133,1	107,8	74,0	105,1	43,3	74,7	10,8
	X	146,7	113,1	78,1	114,5	65,6	98,8	13,8
	XI	147,5	112,1	75,9	114,3	67,7	111,9	7,7
	XII	135,1	100,2	70,6	114,4	64,2	110,9	6,4
2018	I	144,9	117,9	77,1	122,0	66,1	121,5	10,0
	II	123,7	104,0	69,9	103,1	63,9	122,9	6,0
	III	153,0	111,0	80,3	102,8	74,7	114,4	5,6
	IV	134,4	111,3	70,5	109,8	60,3	108,1	10,2
	V	135,3	108,2	71,3	100,8	61,1	98,4	10,2
	VI	132,6	114,4	71,4	104,5	62,9	105,9	8,5
	VII	132,2	102,2	71,8	108,6	64,1	110,5	7,7
	VIII	119,3	85,6	72,9	102,0	69,0	109,7	3,9
	IX	126,9	95,4	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, MF i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanki dla tuczników (II faza tuczu), koncentratu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanki (II faza tuczu) w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka	Cena koncentratu w zł/dt	Relacja cen trzoda: koncentrat	Cena prosiąt w zł/szt.	
		żyta	jęczmienia						
2017	I	4,91	8,3	7,1	138,85	3,5	251,64	2,0	167
	II	4,83	8,0	6,9	139,65	3,5	252,69	1,9	172
	III	4,99	8,2	6,9	139,83	3,6	252,84	2,0	175
	IV	5,39	8,8	7,5	137,85	3,9	252,69	2,1	182
	V	5,53	8,7	7,5	137,04	4,0	252,29	2,2	188
	VI	5,61	8,7	7,5	137,43	4,1	252,23	2,2	188
	VII	5,28	8,0	7,0	137,78	3,8	252,37	2,1	193
	VIII	5,29	8,2	7,2	137,94	3,8	252,48	2,1	197
	IX	5,28	8,2	7,3	139,14	3,8	251,45	2,1	189
	X	4,84	7,5	6,7	137,02	3,5	251,04	1,9	188
	XI	4,65	7,2	6,3	138,37	3,4	250,80	1,9	187
	XII	4,56	7,0	6,1	138,80	3,3	250,24	1,8	183
2018	I	4,26	6,5	5,7	139,02	3,1	251,53	1,7	194
	II	4,43	6,8	5,9	139,47	3,2	251,48	1,8	186
	III	4,63	7,1	6,1	139,63	3,3	252,47	1,8	185
	IV	4,51	6,9	5,8	139,10	3,2	252,98	1,8	188
	V	4,44	6,8	5,9	139,41	3,2	253,93	1,7	181
	VI	4,64	7,3	6,2	141,64	3,3	254,70	1,8	181
	VII	4,68	7,2	6,2	141,81	3,3	255,54	1,8	183
	VIII	4,81	7,3	6,3	140,35	3,4	255,73	1,9	187
	IX	4,69	6,7	5,9	145,17	3,2	256,83	1,8	176

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2017 I	6,43	13,13	20,32	12,62	x	25,01	x	x	123,0	x
II	6,33	12,99	20,34	12,67	x	25,16	x	x	123,7	x
III	6,40	13,05	20,39	12,72	x	24,97	x	x	122,5	x
IV	7,05	13,44	20,47	12,90	x	25,12	x	x	122,7	x
V	7,23	13,68	20,65	13,11	x	25,25	x	x	122,3	x
VI	7,33	13,74	20,79	13,29	x	25,41	x	x	122,2	x
VII	6,90	13,70	20,79	13,39	x	25,60	x	x	123,1	x
VIII	6,91	13,66	20,81	13,44	x	25,75	x	x	123,7	x
IX	6,90	13,60	20,90	13,50	x	25,93	x	x	124,1	x
X	6,32	13,44	20,91	13,47	x	26,15	x	x	125,1	x
XI	6,07	13,30	20,84	13,46	x	26,15	x	x	125,5	x
XII	5,95	13,34	20,88	13,56	x	26,26	x	x	125,8	x
2018 I	5,55	13,02	20,71	13,47	x	26,35	x	x	127,2	x
II	5,78	12,94	20,60	13,42	x	26,41	x	x	128,0	x
III	6,04	13,06	20,65	13,44	x	26,29	x	x	127,3	x
IV	5,88	12,97	20,59	13,44	x	26,42	x	x	128,3	x
V	5,79	12,96	20,59	13,44	x	26,56	x	x	129,0	x
VI	6,05	12,98	20,59	13,45	x	26,64	x	x	129,4	x
VII	6,10	12,97	20,52	13,43	x	26,70	x	x	130,1	x
VIII	6,27	13,14	20,59	13,44	x	26,99	x	x	131,1	x
IX	6,11	13,24	20,74	13,61	x	26,82	x	x	129,3	x

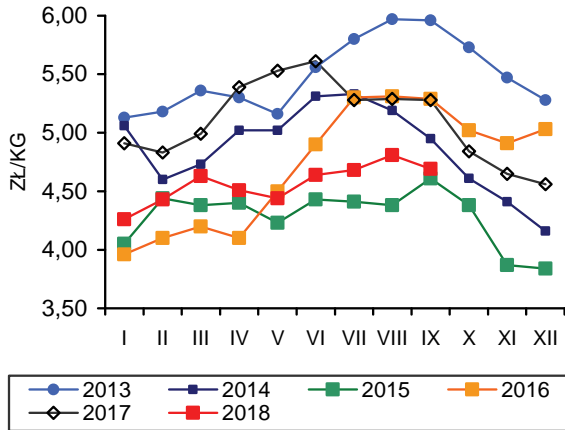
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

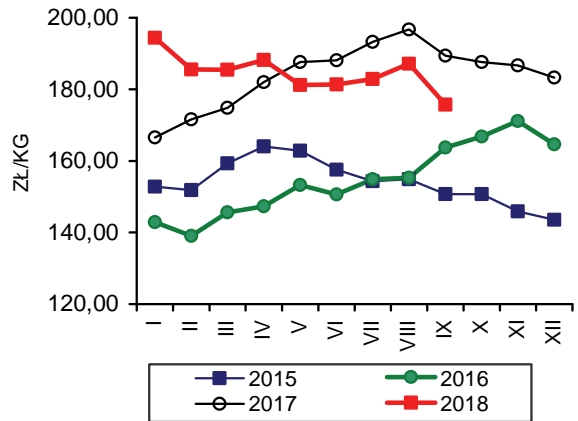
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-28	Niemczech	Danii
2016 IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
VIII	163,46	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
IX	165,64	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2
X	158,01	155,69	161,21	147,49	98,5	96,6	105,6
XI	151,55	149,12	157,48	142,51	98,4	94,7	104,6
XII	153,09	151,47	159,67	146,20	98,9	94,9	103,6
2017 I	151,69	149,99	157,40	141,79	98,9	95,3	105,8
II	152,31	148,98	156,61	141,49	97,8	95,1	105,3
III	156,53	153,49	161,92	143,98	98,1	94,8	106,6
IV	168,85	169,22	176,82	153,96	100,2	95,7	109,9
V	174,01	176,02	182,65	161,56	101,2	96,4	109,0
VI	176,72	178,89	185,64	163,49	101,2	96,4	109,4
VII	172,72	172,26	177,51	158,54	99,7	97,0	108,7
VIII	170,17	169,62	174,74	154,58	99,7	97,1	109,7
IX	165,32	165,27	168,26	151,26	100,0	98,2	109,3
X	151,38	149,70	154,01	142,05	98,9	97,2	105,4
XI	145,65	144,87	149,32	137,20	99,5	97,0	105,6
XII	142,79	142,46	145,52	134,29	99,8	97,9	106,1
2018 I	136,32	134,69	137,11	126,85	98,8	98,2	106,2
II	140,80	140,83	146,43	124,96	100,0	96,2	112,7
III	146,75	146,08	152,28	130,27	99,5	95,9	112,1
IV	143,73	142,58	147,90	127,14	99,2	96,4	112,1
V	141,60	137,94	144,97	127,14	97,4	95,2	108,5
VI	145,32	143,14	148,94	126,75	98,5	96,1	112,9
VII	145,01	142,17	147,13	127,13	98,0	96,6	111,8
VIII	148,73	148,50	154,21	130,01	99,8	96,3	114,2
IX	146,78	144,60	150,28	131,80	98,5	96,2	109,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

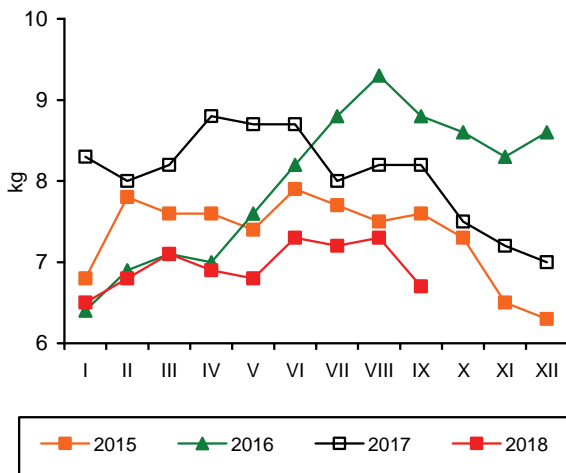
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

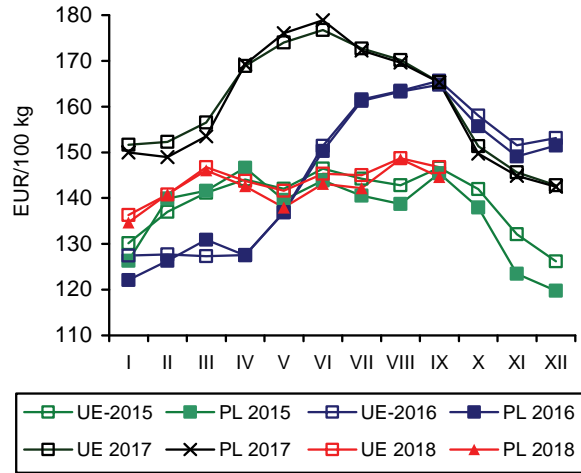
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

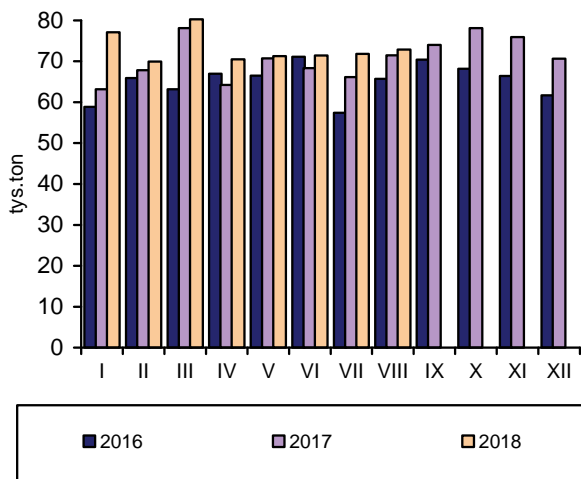
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

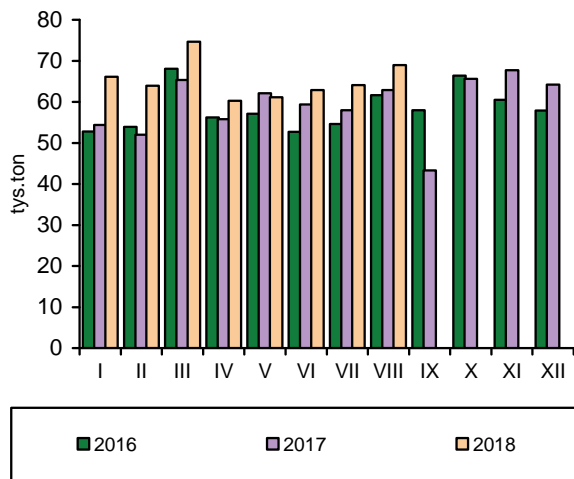
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły we wrześniu 2018 r. ok. 241 tys. t mięsa drobiowego, tj. o 9,5% więcej niż przed miesiącem i o 7,1% więcej niż przed rokiem. Łącznie w okresie dziewięciu miesięcy br., w zakładach przemysłu drobiarskiego wytworzono ok. 1972 tys. t mięsa drobiowego, tj. o ok. 15 tys. t (o 0,8%) mniej niż w analogicznym okresie 2017 r. Dynamika przyrostu eksportu uległa tymczasem znacznemu przyspieszeniu. W ciągu ośmiu miesięcy br. sprzedano za granicę o ok. 132 tys. t, tj. o 18,3% więcej mięsa drobiowego niż w analogicznym okresie przed rokiem. Jest to skutek ponownego otwierania się rynków, zamkniętych w wyniku wykrycia w Polsce wirusa grypy ptaków w 2017 r. Eksport stanowił jednak aż 43,2% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego wytwarzanej w dużych zakładach. W takim samym okresie 2017 r. udział eksportu w produkcji wynosił 36,2%. Sytuacja taka powodowała presję popytową na rynku krajowym, skutkującą wzrostem cen detalicznych drobiu.

W sierpniu 2018 r., sprzedaż zagraniczna zmniejszyła się o 7,6% w relacji miesiąc do miesiąca, ale w relacji rok do roku była o 10,8% większa. Import mięsa drobiowego wzrósł w sierpniu br. o 35,5% w relacji do lipca, ale był aż ponad dwukrotnie większy niż w sierpniu 2017 r. W całym okresie ośmiu miesięcy br. sprowadzono z zagranicy o 38,7% więcej mięsa drobiowego niż w analogicznym okresie przed rokiem. Import stanowił uzupełnienie krajowej podaży tego mięsa.

W okresie dziewięciu miesięcy 2018 r., nieznacznie tylko wzrosły przeciętne koszty paszowe w chowie drobiu. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt brojlerów podrożały o 1,4% w relacji rok do roku. Pasze dla indyków były droższe o 0,6%. W okresie styczeń-październik br. w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. o 3,9% wzrosły ceny skupu kurcząt rzeźnych, natomiast ceny indyków były o 3,6% niższe. W październiku za kurczętą rzeźną płacono w skupie o 5% mniej niż przed miesiącem i o 0,3% mniej niż przed rokiem. Ceny indyków były o 8,1% wyższe niż we wrześniu i o 13,2% wyższe niż przed rokiem. Średnia relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła 2,64 wobec 2,58 w 2017 r., a na rynku indyków 3,62 wobec 3,78. Przeciętna opłacalność produkcji kurcząt poprawiła się więc w tym okresie, a indyków uległa dalszemu pogorszeniu. Wydaje się jednak, że rynek indyków powoli powraca do równowagi po relatywnie długim okresie niskich cen wywołanych wysoką podażą tego mięsa.

Ceny zbytu kurcząt patroszonych uzyskiwane przez zakłady przemysłu drobiarskiego były w październiku 2018 r. o 8,5% niższe niż przed miesiącem. W porównaniu z 2017 r. ich poziom był jednak o 8% wyższy. Średnia cena zbytu indyków była o 3,8% wyższa w relacji miesiąc do miesiąca i o 0,1% niższa niż w październiku poprzedniego roku. Udział ceny skupu kurcząt rzeźnych w cenie zbytu tuszki wynosił 52,8%, a indyków rzeźnych 61,0%. W analogicznym okresie 2017 r. proporcje te wynosiły odpowiednio: 54,4% i 60,2%.

Przeciętna miesięczna cena detaliczna kurczęcia patroszonego w okresie styczeń-wrzesień 2018 r. wyniosła 7,37 zł/kg i była o 5,7% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Dynamika wzrostu cen detalicznych drobiu była więc relatywnie wysoka. We wrześniu, cena detaliczna tuszki kurczęcia wzrosła o 1,2% w relacji do sierpnia, ale o 5,6% przewyższała poziom sprzed roku. Mimo to, drób pozostał najtańszym rodzajem mięsa.

Korzystne relacje cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim utrzymały się. We wrześniu 2018 r., średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 43,8% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 44,5%. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE podniosła się w tym czasie o 2,3%, a w Polsce o 2,8%. We wszystkich obserwowanych państwach członkowskich UE ceny kurcząt patroszonych wzrosły.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jedną osobę w gospodarstwach domowych wyniosła w pierwszym kwartale 2018 r. 1,57 kg i była o 1,3% wyższa niż przed rokiem. W drugim kwartale obniżyła się do 1,48 kg, tj. o 5,1% w relacji do tego samego okresu 2017 r. W pierwszym półroczu br. spożycie bezpośrednie drobiu wyniosło 1,53 kg i było o 1,9% mniejsze niż w 2017 r. W strukturze tej konsumpcji z ok. 13 do 15% wzrósł udział drobiu nie kurzego. Spożycie bezpośrednie wędlin drobiowych zwiększyło się o 5,6% do 0,19 kg miesięcznie.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. t)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
I	162,0	174,0	195,0	212,0	216,0
II	142,0	159,0	188,0	196,0	194,0
III	157,0	174,0	198,0	230,0	225,0
IV	169,0	171,0	218,0	209,0	219,0
V	163,0	182,0	196,0	232,0	223,0
VI	145,0	173,0	206,0	228,0	220,0
VII	169,0	174,0	201,0	227,0	214,0
VIII	154,0	165,0	206,0	228,0	220,0
IX	171,0	172,0	211,0	225,0	241,0
X	179,0	201,0	217,0	236,0	
XI	163,0	189,0	220,0	239,0	
XII	156,0	190,0	207,0	217,0	
RAZEM	1930,0	2124,0	2463,0	2679,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import			Eksport		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	2958	4265	5182	72222	86295	101679
II	2743	4710	4840	76211	83677	97319
III	2612	5212	5609	81296	90495	110600
IV	3143	3673	4013	86933	84695	104045
V	4120	4273	6084	85630	94870	112780
VI	2965	3998	6533	86315	96539	110401
VII	4402	3875	6423	83359	90103	111575
VIII	4009	4156	8704	81933	93086	103120
IX	4748	4534		90229	100657	
X	5014	7201		97592	106751	
XI	4614	5731		97405	105119	
XII	5222	4949		84670	89299	
RAZEM	46550	56577		1023795	1121586	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finiszera (zł/tonę)		Źywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	1281	1286	3,12	3,28	6,76	6,35	6,60	7,12
II	1302	1300	3,28	3,36	6,26	6,62	6,66	7,16
III	1300	1300	3,41	3,43	6,17	6,41	6,94	7,32
IV	1304	1321	3,28	3,40	6,02	6,64	6,89	7,26
V	1315	1340	3,20	3,35	5,82	6,74	6,88	7,13
VI	1307	1349	3,35	3,53	6,10	6,25	6,94	7,46
VII	1320	1355	3,43	3,68	6,06	6,87	7,25	7,57
VIII	1303	1364	3,48	3,73	6,58	6,58	7,26	7,59
IX	1279	1396	3,48	3,62	5,93	7,02	7,27	7,68
X	1274		3,45	3,44	5,94	6,42	7,15	
XI	1254		3,41		5,98		7,20	
XII	1277		3,37		5,88		7,01	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finisz (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	1350	1343	1302	5,91	4,94	5,04	8,83	7,90	8,22
II	1331	1369	1374	5,73	5,05	4,90	8,73	8,20	7,86
III	1347	1351	1333	5,65	5,05	4,70	9,78	8,44	8,51
IV	1325	1358	1360	5,48	5,14	4,73	8,50	8,75	7,91
V	1328	1366	1373	5,38	5,21	4,70	8,85	8,71	7,90
VI	1332	1382	1368	5,36	5,47	4,72	8,67	8,52	8,14
VII	1355	1395	1374	5,17	5,31	4,78	8,10	8,46	8,22
VIII	1336	1384	1426	5,09	5,17	4,91	8,19	8,30	8,09
IX	1317	1345	1457	5,03	5,11	5,41	8,06	8,25	8,68
X	1300	1380		4,97	5,17	5,85	7,91	9,02	9,01
XI	1290	1316		5,01	5,11		8,68	8,64	
XII	1311	1302		5,00	5,03		9,01	9,72	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

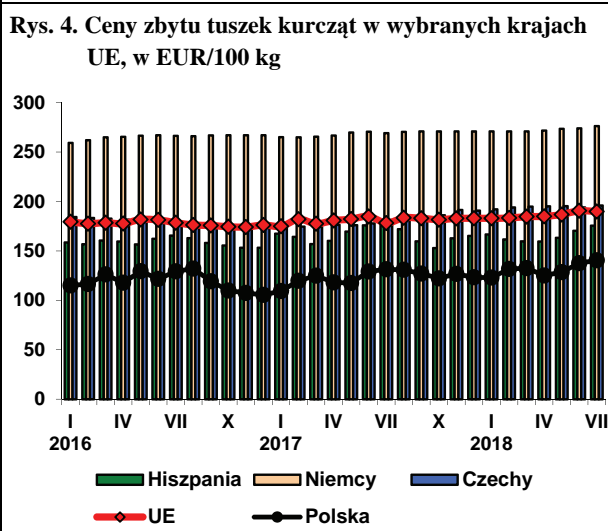
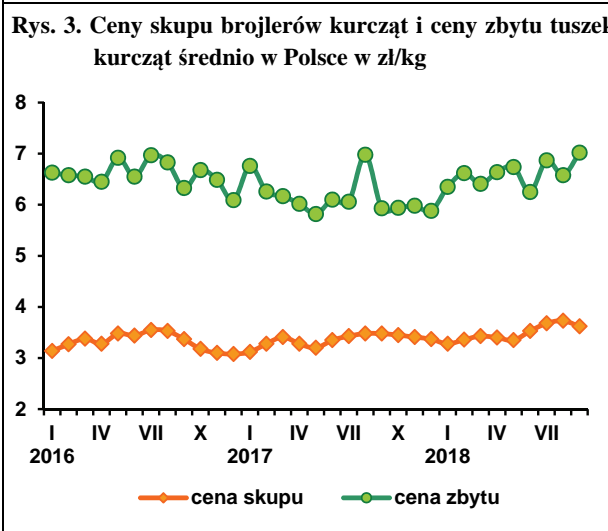
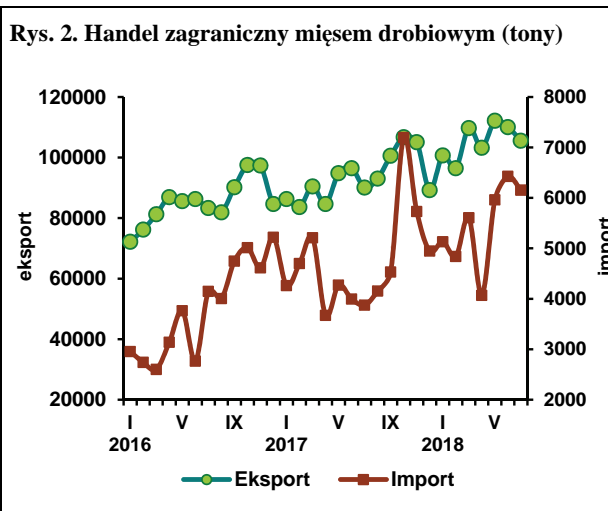
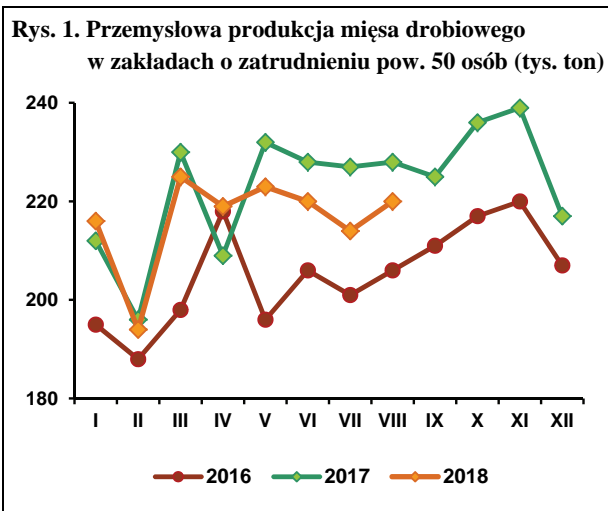
Wyszczególnienie		Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Hiszpania	UE
2016	I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	158,60	179,56
	II	116,51	262,10	183,28	148,55	225,00	156,73	177,61
	III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	160,46	179,01
	IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	159,55	177,68
	V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	156,69	181,83
	VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	162,25	181,41
	VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	165,52	178,59
	VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	163,04	176,24
	IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	158,18	175,79
	X	109,95	267,00	175,50	142,96	225,06	155,47	174,55
	XI	107,57	267,00	176,10	143,48	229,30	153,32	174,20
	XII	105,62	267,00	174,84	140,08	230,00	158,25	174,46
2017	I	109,51	265,06	174,73	140,00	230,00	167,56	176,00
	II	119,81	265,00	174,58	142,23	230,00	164,31	178,47
	III	125,04	265,61	174,35	140,86	230,00	156,94	177,62
	IV	118,21	266,70	176,34	143,56	230,00	160,21	180,74
	V	117,48	269,77	176,08	143,51	230,00	169,53	182,20
	VI	129,28	270,63	177,89	145,74	230,00	175,83	184,92
	VII	131,51	269,13	181,45	144,31	230,00	178,04	178,24
	VIII	130,90	270,42	182,71	149,22	230,00	172,09	183,48
	IX	127,09	271,00	182,69	147,37	230,00	159,74	183,70
	X	122,28	271,00	186,03	147,20	230,00	152,88	181,63
	XI	126,73	271,00	191,50	147,12	230,00	162,84	182,83
	XII	123,30	271,00	190,83	147,06	230,00	165,30	183,05
2018	I	123,71	271,00	192,54	149,90	230,00	166,64	183,15
	II	131,80	271,00	194,12	146,41	230,00	161,63	183,32
	III	132,62	271,00	194,83	148,41	230,00	159,80	184,66
	IV	125,19	271,73	195,11	151,61	230,00	159,52	184,95
	V	128,54	273,56	195,37	152,24	230,00	163,22	186,86
	VI	137,62	274,00	193,98	148,47	230,00	170,33	190,64
	VII	140,49	276,23	195,93	149,53	230,00	175,51	189,87
	VIII	142,23	277,61	198,08	151,89	230,00	178,45	190,00
	IX	130,68	279,87	200,82	149,98	230,00	168,96	187,86

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 osobę miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	1,55	1,55	1,57	0,18	0,18	0,19
II	1,51	1,56	1,48	0,18	0,18	0,18
III	1,55	1,54		0,18	0,19	
IV	1,67	1,57		0,19	0,19	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS, MRiRW i MF.

Po silnej wzrostowej tendencji cen na rynku jaj, jaka wystąpiła w drugiej połowie 2017 r., od początku br. miał miejsce ich stopniowy spadek. W październiku 2018 r., przeciętna cena jaj wszystkich klas wagowych wyniosła 32,88 zł/100 szt. i była już o 28,8% niższa niż przed rokiem i o 2,1% niższa niż w poprzednim miesiącu. W relacji miesiąc do miesiąca, podrożały jaja wszystkich klas wagowych z wyjątkiem jaj średnich, klasy M, których cena obniżyła się aż o 12,7%. Ceny jaj dużych, klasy L wzrosły o 0,8%, a bardzo dużych, klasy XL oraz małych, klasy S o 1,5%. W relacji rok do roku, jaja wszystkich klas wagowych silnie potaniały – najbardziej, bo aż o 41,9% jaja małe, klasy S, a najmniej - tylko o 11,8% jaja bardzo duże, klasy XL. Średnia cena jaj wszystkich klas wagowych płacona przez zakłady pakujące w okresie styczeń-październik br., mimo spadkowej tendencji w pierwszym półroczu, była o prawie 9% wyższa niż w analogicznym okresie 2017 r.

Przeciętne miesięczne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek były w okresie styczeń-wrzesień 2018 r. o 10,5% wyższe od notowanych w takim samym okresie rok wcześniej, natomiast ceny płacone producentom jaj wzrosły o ok. 10%. Relacje cen jaj i pasz pogorszyły się jedynie nieznacznie i nadal zapewniały opłacalność produkcji jaj. Jednak poziom rentowności obniżył się w porównaniu z pierwszymi miesiącami roku, a także z drugim półroczem 2017 r. Warto też zauważyć, że dynamika przeciętnych cen uzyskiwanych przez producentów jaj (+10%) była w 2018 r. znacząco niższa od tempa wzrostu cen jaj w handlu detalicznym. Średnia miesięczna cena detaliczna jaj konsumpcyjnych w okresie styczeń-wrzesień 2018 r. wyniosła 0,68 zł/szt. i była o ok. 31% wyższa niż w takim samym okresie przed rokiem. We wrześniu jaja sprzedawano w detalu po cenach o 1,5% niższych niż przed miesiącem, ale o 23% wyższych niż przed rokiem. Jaja pozostały więc relatywnie drogim źródłem białka zwierzęcego.

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przetwórstwa przemysłowego kształtowały się we wrześniu br. na poziomie o 3,8% wyższym niż w sierpniu, ale o ok. 23% niższym niż w sierpniu 2017 r. W okresie dziewięciu miesięcy 2018 r. przeciętna miesięczna cena skupu jaj przerobowych była o 5,7% niższa niż w analogicznym okresie 2017 r.

W okresie ośmiu miesięcy 2018 r. sprzedano za granicę o 6,6% więcej jaj w skorupkach niż przed rokiem, natomiast eksport przetworów z jaj zmniejszył się o ok. 10%. Import jaj w skorupkach był o 22% mniejszy, a przetworów z jaj o ponad 32% większy w porównaniu z takim samym okresem 2017 r. W kolejnych miesiącach br. handel zagraniczny jajami i ich przetworami powróci prawdopodobnie do normalnych proporcji wynikających z długookresowej tendencji rozwojowej. Oznaczałoby to dalszy powolny spadek cen na rynku krajowym, hamowany jednak ogólną wzrostową tendencją cen żywności. Można jednak przewidywać, że w br. ceny jaj będą jeszcze wyższe niż w 2017 r., szczególnie ceny w handlu detalicznym.

W 2017 r. średnia miesięczna konsumpcja jaj na jedną osobę w gospodarstwach domowych wyniosła 11,42 szt., tzn. była o 2,9% niższa niż w 2016 r. Był to skutek silnego wzrostu cen detalicznych jaj w czwartym kwartale 2017 r. W pierwszym kwartale 2018 r., bezpośrednia konsumpcja jaj obniżyła się do 12,15 szt., tj. o 3,6% w porównaniu do analogicznego okresu przed rokiem. W drugim kwartale wyniosła 10,03 szt. i była o 17,5% niższa niż w pierwszych trzech miesiącach br. i o 16,8% niższa niż w drugim kwartale 2017 r. W pierwszej połowie 2018 r. przeciętne miesięczne spożycie jaj na osobę w gospodarstwach domowych wyniosło 11,09 szt. i było o ok. 10% niższe niż przed rokiem. Ceny jaj w handlu detalicznym pozostają wysokie. Można więc przewidywać, że w br. spadkowa tendencja ich konsumpcji w gospodarstwach domowych utrzyma się.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	import		eksport		import		eksport	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	2268	1224	19160	20067	589	878	3626	4171
II	1851	1955	16558	19853	876	734	3690	3208
III	1985	1137	16003	21975	745	722	3432	2626
IV	1385	1425	15025	18322	331	539	2648	3236
V	1514	1255	18480	18492	537	686	3264	2862
VI	1346	1276	15731	14050	387	678	4068	2715
VII	1206	1098	15354	13577	365	782	3674	2627
VIII	1399	733	50199		776	1065	3519	3569
IX	718		34397		502		3572	
X	1091		22942		589		4537	
XI	820		23124		710		3658	
XII	878		19121		390		2430	
RAZEM	16461		251194		6797		42118	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

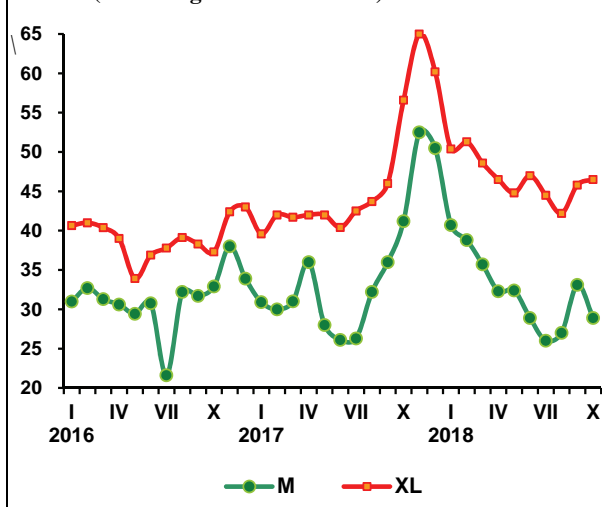
Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	39,60	50,40	34,90	47,30	30,90	40,70	24,00	33,20
II	42,00	51,30	34,00	44,30	30,00	38,80	25,00	27,50
III	41,70	48,60	33,00	40,00	31,00	35,70	30,00	29,40
IV	42,00	46,50	40,50	39,50	36,00	32,30	26,00	27,10
V	42,00	44,80	32,00	38,50	28,00	32,40	23,00	27,50
VI	40,40	47,00	31,90	38,70	26,10	28,90	23,90	24,10
VII	42,50	44,50	31,80	33,10	26,30	26,00	21,30	23,40
VIII	43,70	42,20	36,70	33,70	32,20	27,00	22,80	18,00
IX	46,00	45,80	39,00	36,00	36,00	33,10	27,90	19,50
X	56,60	46,50	48,90	36,30	41,20	28,90	38,00	19,80
XI	65,00		58,70		52,50		44,90	
XII	60,20		57,10		50,50		39,90	

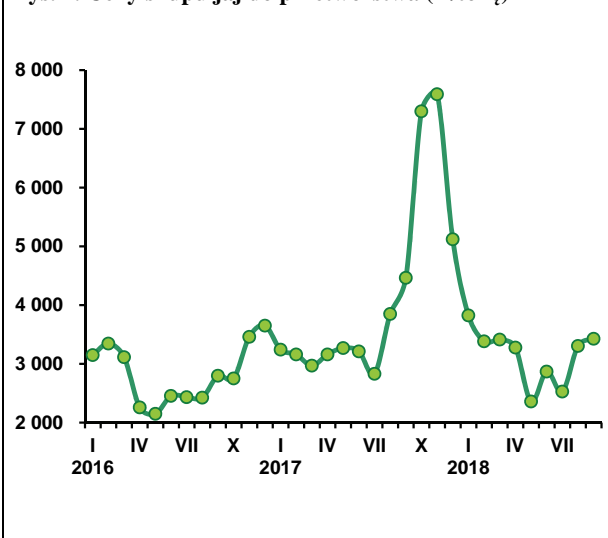
^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL –/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Według wstępnych danych GUS w czerwcu 2018 r. ogólne pogłowie owiec liczyło 279,5 tys. szt., w tym maciorek owczych 167,4 tys. szt. W odniesieniu do czerwca 2017 r. pogłowie owiec wzrosło o 7,0%, a maciorek owczych zmniejszyło o 1,2%. W rezultacie udział pogłowia maciorek owczych w ogólnym pogłowie obniżył się z 65% do 60%. Oslabienie dynamiki ogólnego wzrostu pogłowia (w porównaniu z czerwcem i grudniem 2017 r.), połączone ze spadkiem pogłowia maciorek mogło wynikać z niewielkiego pogorszenia optymalności chowu. W I półroczu 2018 r. przeciętna cena skupu owiec była ekwiwalentem 3,9 kg mieszanki dla jagniąt, podczas gdy w I półroczu 2017 r. odpowiadało to 4,0 kg. Wydaje się, że ważniejszą przyczyną były niskie ceny skupu żywca, które nie zachęcały do rozwoju chowu.

Pogłowie owiec wzrosło w dziewięciu województwach: w lubelskim (o 30,1%), mazowieckim (o 23,4%), małopolskim (o 18,5%), warmińsko-mazurskim (o 16,5%), pomorskim (o 13,8%), świętokrzyskim (o 7,0%), zachodniopomorskim (o 5,6%), podkarpackim (o 2,8%) i wielkopolskim (o 0,7%). W siedmiu województwach nastąpił spadek pogłowia. Najwyższy miał miejsce w woj. opolskim (o 35,3%), dolnośląskim (o 22,8%) i kujawsko-pomorskim (o 21,4%). W pozostałych województwach spadek pogłowia zawierał się w przedziale 5-6%. Na skutek większego, niż średni w Polsce, rocznego wzrostu pogłowia w województwie małopolskim, udział tego województwa w krajowym pogłowie zwiększył się z 28,8% w czerwcu 2017 r. do 31,8%.

Ocenia się, że ze względu na spadek pogłowia maciorek owczych oraz relatywnie mały wzrost cen skupu owiec, w grudniu 2018 r. pogłowie owiec może wynieść ok. 275 tys. szt., co oznaczałoby dalsze osłabienie dynamiki jego wzrostu (do 2-3%). W czerwcu 2019 r. liczebność pogłowia może być podobna jak w grudniu (275 tys. szt.), co oznaczałoby ok. 2% redukcję pogłowia.

W I półroczu 2018 r. eksport owiec w przeliczeniu na mięso łącznie z eksportem mięsa baraniego, wyniósł 491 t i był o 26% mniejszy niż w I półroczu 2017 r. Eksport owiec wyniósł 225 t (w ekwiwalencie mięsa), a mięsa owczego 266 t. W odniesieniu do I półroczu 2017 r., eksport owiec był mniejszy o 41%, a mięsa o 6%. Udział owiec rzeźnych w eksporcie zmniejszył się z 57% do 46%.

Owce rzeźne sprzedawane były głównie we Włoszech i w Holandii. W I półroczu 2018 r. eksport owiec do Włoch wyniósł 138 t, a do Holandii 42 t. W stosunku do I półroczu 2017 r. eksport do Włoch był mniejszy o 33%, a do Holandii o 39%. Eksport do Włoch stanowił 62% eksportu owiec, a eksport do Holandii 19%. Pozostałe owce sprzedano w Słowacji. Przeciętna cena owiec w eksporcie w I półroczu 2018 r. wyniosła 2,37 EUR/kg wagi żywej i była o 5% wyższa niż w I półroczu 2017 r., w którym osiągnęła 2,26 EUR/kg. W skali roku cena w eksporcie do Włoch wzrosła o 10%.

W I półroczu 2018 r. przeciętna cena mięsa w eksporcie wyniosła 6,08 EUR/kg wagi poubojowej i była o 10% niższa niż w przed rokiem. Ze sprzedaży żywca i mięsa baraniego uzyskano w I półroczu 2018 r. łącznie 2,9 mln EUR, a więc o 12% mniej niż rok wcześniej. Ocenia się, że w 2018 r. polski eksport żywca i mięsa baraniego może być o ok. 25% mniejszy od ubiegłorocznego. Jego wartość może być jednak wyższa ze względu na wzrost cen.

W I półroczu 2018 r. import owiec i mięsa baraniego wyniósł 529 t i był o 12,5% mniejszy niż rok wcześniej. Pomimo jego spadku, saldo handlu zagranicznego żywcem i mięsem baranym było ujemne i wynosiło 38 t. Przedmiotem importu było głównie mięso mrożone, które kupowano w Nowej Zelandii (91% importu mięsa). Wartość importu wyniosła 3,3 mln EUR i była o 23% wyższa niż w I półroczu 2017 r. Ocenia się, że w 2018 r. import może być o ok. 13% mniejszy od ubiegłorocznego, ale relatywnie duży spadek eksportu i tak pogłębi ujemne saldo polskiego handlu zagranicznego żywcem i mięsem baranym.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	zmiana w % 2017/2016
I półrocze	609	735	672	91,4
II półrocze	478	531	618	116,4
Rok	1 087	1 266	1 290	101,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2017	74,1	88,2	116,8	208,7	132,7	43,0	90,3	46,4	53,2	68,2	67,1	107,2	1096
2018	66,9	67,4	196,1	35,1	91,4	92,2	73,0	35,2	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	90,3	76,4	167,9	16,8	68,9	214,4	80,8	75,9	x	x	x	x	x
Import 2017	107,1	86,3	149,8	122,4	98,4	40,3	74,8	87,3	70,6	110,9	98,0	116,1	1063
2018	82,2	84,5	82,0	91,0	95,2	55,1	90,3	57,7	x	x	x	x	1162
miesiąc roku poprzedniego = 100	76,8	97,9	54,7	74,3	96,7	136,7	120,7	66,1	x	x	x	x	109,3

Źródło: Dane MF.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2016/17	6,75	6,52	7,56	6,20	6,26	7,39	7,45	6,09	6,28	5,79	6,00	5,86
2017/18	6,41	6,21	7,56	6,11	6,59	7,77	6,50	6,81	6,12	6,28	5,14	5,83
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,0	95,2	100,0	98,5	105,3	105,1	87,2	111,8	97,5	108,5	85,7	99,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg		
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	
VII 2017		7,4	16,0	1,74	3,76
VIII		7,6	16,5	1,78	3,86
IX		7,5	16,2	1,76	3,83
X		7,7	16,4	1,80	3,84
XI		7,6	16,2	1,80	3,84
XII		7,9	16,8	1,87	3,99
I 2018		7,6	16,2	1,83	3,89
II		7,9	16,7	1,88	4,01
III		8,3	17,7	1,97	4,19
IV		8,2	17,4	1,95	4,15
V		8,0	17,0	1,87	3,98
VI		7,9	16,9	1,84	3,91
VII		7,8	16,6	1,81	3,85
VIII		7,4	15,7	1,74	3,70
IX		7,8	16,5	1,80	3,83

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2016/2017	54,95	55,17	54,94	55,04	54,35	53,10	53,55	54,38	55,02	55,36	55,01	54,12
2017/2018	55,84	55,55	54,52	55,16	54,91	54,80	53,99	52,97	52,89	54,96	55,32	55,00
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,6	100,7	99,2	100,2	101,0	103,2	100,8	97,4	96,1	99,3	100,6	101,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-28												
2016/2017	620,5	635,5	619,1	578,1	554,0	484,0	541,7	555,7	562,7	541,4	561,9	618,3
2017/2018	614,3	603,7	597,1	542,6	516,2	534,5	523,5	511,6	511,5	522,4	576,4	594,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,0	95,0	96,4	93,9	93,2	110,4	96,6	92,1	90,9	96,5	102,6	96,2
Włochy												
2016/2017	633,6	663,9	588,8	527,2	492,3	494,3	627,5	578,4	625,3	607,6	617,5	555,3
2017/2018	662,2	681,0	681,5	554,2	499,8	586,9	535,5	500,0	510,7	576,5	592,0	602,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,5	102,6	115,7	105,1	101,5	118,7	85,3	86,5	81,7	94,9	95,9	108,4

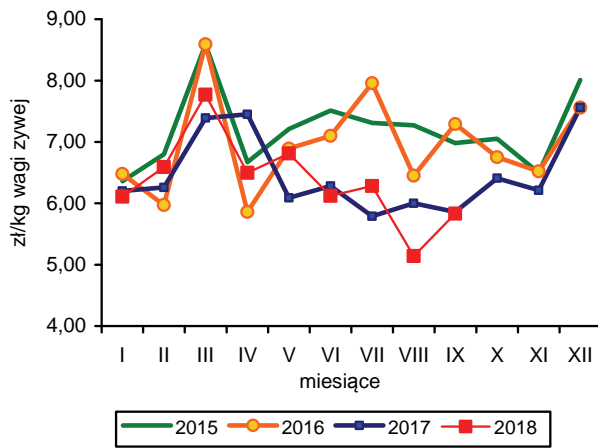
Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

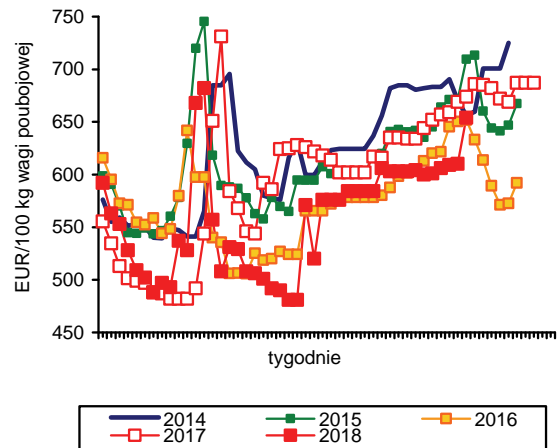
Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-28												
2016/2017	469,0	468,8	478,7	470,3	455,3	471,8	491,5	523,4	541,9	531,9	504,8	482,3
2017/2018	480,2	487,7	495,5	494,9	521,5	573,1	616,3	618,4	581,3	515,6	501,2	491,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,4	104,0	103,5	105,1	114,5	121,5	124,7	118,2	107,2	96,9	99,3	102,0
Wielka Brytania												
2016/2017	430,6	438,4	454,8	440,7	448,3	456,0	484,5	535,0	559,6	510,1	469,9	429,0
2017/2018	430,1	442,9	450,9	465,5	517,8	582,0	647,3	649,4	598,8	491,1	471,9	456,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,9	101,0	99,1	105,6	115,5	127,6	133,6	121,4	107,0	96,3	100,4	106,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

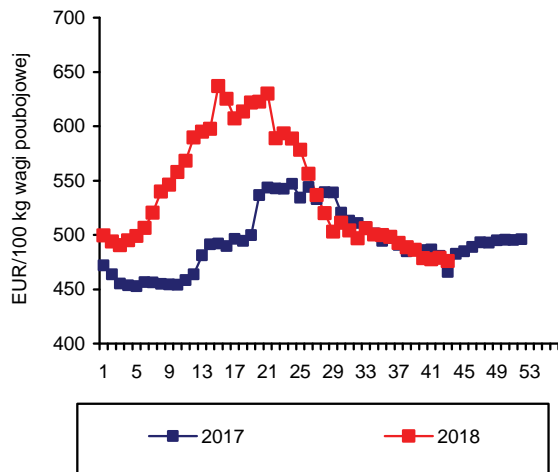
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

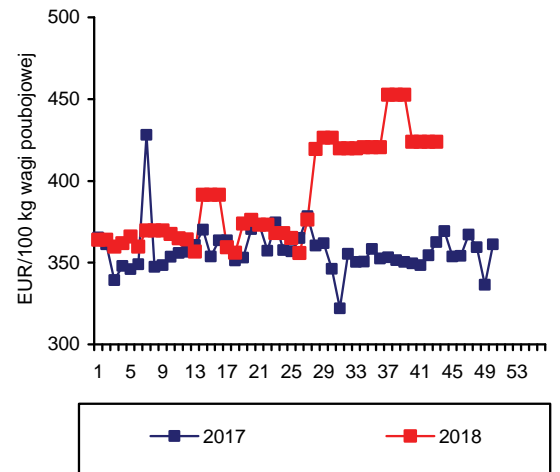
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

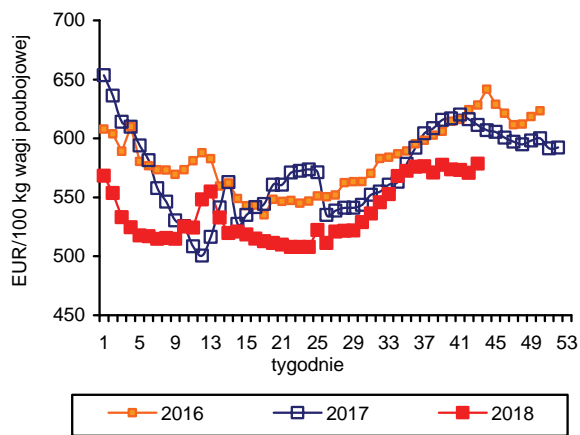
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28

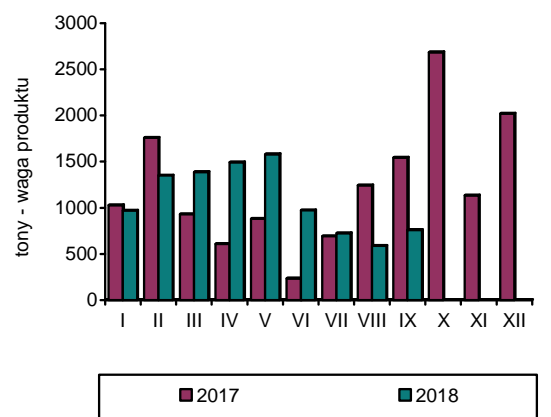
Rys. 4. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w Polsce

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie trzech kwartałów 2018 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 123,6 tys. t i były o 13,2% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zwiększono przede wszystkim wyładunki śledzi (o 25,3% do 35,0 tys. t) oraz storni (o 30,5% do 12,7 tys. t). Połowy szprotów wzrosły o 5,4% do 65,3 tys. t, a dorszy o 1,5% do 4,7 tys. t. Bardzo dobre wyniki odnotowano także w połowach ryb liczonych w sztukach – troci i łososi, które zwiększyły się o ok. 40% do odpowiednio 55,5 i 5,8 tys. szt.

W okresie styczeń-sierpień 2018 r. średnie i duże przetwornie ryb (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyprodukowały 305,3 tys. t wyrobów, tj. o 10,2% więcej niż w analogicznym okresie 2017 r. Zwiększyła się przede wszystkim produkcja całych ryb mrożonych (o 45,8% do 21,7 tys. t), świeżych lub chłodzonych filetów (o 21,8% do 46,2 tys. t), marynat (o 10,9% do 54,9 tys. t) oraz konserw (o 7,5% do 45,3 tys. t). Produkcja ryb wędzonych zwiększyła się o 1,6% do 46,5 tys. t, w tym wędzonych łososi wzrosła o 4,3% do 34,4 tys. t. Znaczący spadek produkcji odnotowano natomiast w asortymencie mrożonych filetów z ryb morskich (o 14,3% do 18,2 tys. t) oraz solonych filetów (o 15,1% do 4,6 tys. t). Spośród produktów wysokoprzetworzonych (konserw, prezerw, marynat oraz innych przetworów) największy wzrost produkcji wystąpił w przypadku przetworzonych łososi (o 67,1% do 9,8 tys. t) oraz szprotów i sardynek (o 28,5% do 11,5 tys. t). Podaż przetworów ze śledzi, które są najważniejszym gatunkiem wykorzystywanym w przetwórstwie pogłębionym, zwiększyła się w analizowanym okresie o 0,5% i wyniosła 66,1 tys. t.

W okresie styczeń-sierpień 2018 r. eksport produktów rybołówstwa wyniósł 334,4 tys. t o wartości 5,77 mld zł i był odpowiednio o 3,9% i 6,8% większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zwiększył się wywóz wszystkich podstawowych grup produktów rybołówstwa, w tym najbardziej ryb wędzonych, solonych i suszonych. Wyniósł on 38,6 tys. t o wartości 2,01 mld zł, tj. o 11,8% i 4,1% więcej niż rok wcześniej. Na niższą dynamikę wartości wywozu wpływ miał spadek cen transakcyjnych uzyskiwanych w eksporcie wędzonych łososi (o 5,5% do 60,47 zł/kg). Eksport przetworów i konserw z ryb zwiększono o 8,9% do 97,6 tys. t, przy nieco wyższej dynamice wzrostu wartości sprzedaży (o 10,5% do 1,47 mld zł). Tradycyjnie najwięcej wyeksportowano przetworów ze śledzi (33,6 tys. t). Dobre wyniki uzyskano także w eksporcie filetów i mięsa z ryb. Wolumen wywozu tej grupy towarowej wzrósł o 7,9% do 61,5 tys. t, a jego wartość o 12,0% do 1,81 mld zł. W tej grupie towarowej najwięcej sprzedano filetów z łososi (27,6 tys. t). Import ryb i owoców morza wyniósł w analizowanym okresie 365,1 tys. t i był o 2,9% większy niż rok wcześniej, na-

tomiał wydatki, pod wpływem spadku cen wielu gatunków ryb, obniżyły się o 2,3% do 5,49 mld zł. W strukturze ilościowej importu przeważają produkty o niewielkim stopniu przetworzenia, które w zdecydowanej większości kierowane są do krajowych przetworni (ryby świeże, chłodzone, mrożone oraz filety i mięso z ryb). Import ryb świeżych i chłodzonych wyniósł 113,6 tys. t i był o 0,7% większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Filetów i mięsa z ryb sprowadzono o 13,7% więcej (125,2 tys. t), natomiast import ryb mrożonych zmniejszono o 4,7% do 69,5 tys. t. Import łososi zwiększono o 1,7% do 98,8 tys. t, śledzi o 10,1% do 51,8 tys. t, makreli o 4,6% do 32,8 tys. t, a mintajów o 12,7% do 29,7 tys. t. Mniejszy niż przed rokiem był tylko przywóz dorszy (o 11,3% do 37,6 tys. t).

Ceny detaliczne ryb, owoców morza oraz ich przetworów w okresie trzech kwartałów 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wzrosły o 1,2%, natomiast w relacji wrzesień br. do grudnia ub.r. tempo wzrostu było wyższe i wyniosło 1,6%. Produkty rybne są grupą żywności o relatywnie niewielkiej dynamice wzrostu cen. Żywność i napoje bezalkoholowe podrożały bowiem przeciętnie w okresie dziewięciu miesięcy o 3,1%, w tym mięso i przetwory o 2,3%, a nabiał i jaja o 7,2%. Spośród produktów rybnych w okresie styczeń-wrzesień 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, najbardziej podrożały mrożone owoce morza (o 1,9%), ryby świeże i chłodzone, ryby mrożone oraz grupa pozostałych przetworów z ryb i owoców morza (o 1,5-1,7%). Tańsze niż przed rokiem były natomiast ryby i owoce morza suszone, solone i wędzone (o 0,1%) oraz świeże i chłodzone owoce morza (o 1,7%).

W I półroczu 2018 r. kontynuowany był spadek spożycia ryb i owoców morza w gospodarstwach domowych. Najbardziej w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego ograniczono konsumpcję mrożonych owoców morza (o 13,3%) oraz ryb mrożonych (o 11,8%) i ryb świeżych i chłodzonych (o 10,6%). Nieznacznie mniejsze niż przed rokiem było spożycie ryb i owoców morza wędzonych, suszonych i solonych (o 0,5%), a spośród analizowanych grup produktów zwiększył się tylko popyt na świeże i chłodzone owoce morza (o 23,1%). Wydatki na zakup produktów rybołówstwa spadły o 2,2% do 8,14 zł/osobę/miesięcznie.

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2016 I-XII	60 046	44 047	10 359	15 080	9 162	138 694	42 398	3 623
2017 I-XII	69 972	43 672	7 453	11 206	5 187	137 490	44 043	7 383
2017 VIII	222	3 947	146	505	483	5 304	1 104	21
IX	1 430	4 229	503	323	387	6 871	1 282	28
X	1 646	4 460	640	334	328	7 408	413	60
XI	2 516	6 207	1 234	605	203	10 765	2 029	666
XII	3 270	5 111	981	564	197	10 124	2 046	2 545
2018 ^{a,b} I	11 079	5 007	423	1 895	333	18 737	3 244	224
II	13 770	5 286	289	3 168	163	22 676	9 702	768
III	15 204	4 138	500	1 727	224	21 793	16 169	1 296
IV	16 835	7 207	869	1 590	1 085	27 586	15 817	1 827
V	6 714	5 434	877	1 971	1 414	16 410	6 461	1 191
VI	679	1 695	778	795	713	4 660	699	55
VII	250	2 030	254	575	578	3 687	2 065	149
VIII	333	1 417	62	523	721	3 056	863	85
IX	1 066	2 748	614	414	156	4 998	438	195
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2018</u> <u>IX 2017</u>	74,6	65,0	122,2	128,3	40,3	72,7	34,1	696,4
<u>I-IX 2018</u> <u>I-IX 2017</u>	105,4	125,3	101,5	130,5	120,8	113,2	140,2	140,8

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 05.11.2018 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMIŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 750	387 483
2016 I-XII	59 309	64 214	100 322	224 047	108 641	13 861	14 362	447 892
2017 I-XII	62 617	64 248	87 703	228 514	108 162	14 105	15 482	443 082
2017 VIII	5 846	4 748	6 303	18 677	8 877	923	1 221	35 574
IX	5 838	5 324	7 456	19 442	9 382	1 226	1 222	38 060
X	6 704	5 377	7 854	21 561	10 452	1 277	1 349	41 496
XI	5 802	5 250	9 415	22 729	11 717	1 411	1 403	43 196
XII	6 344	5 502	11 043	20 407	10 823	1 221	997	43 296
2018 I	5 464	6 155	6 093	21 766	9 576	1 459	1 515	39 479
II	6 036	7 073	6 980	21 704	9 569	1 614	1 826	41 793
III	5 515	7 523	8 703	23 872	10 165	2 002	1 923	45 613
IV	5 575	8 997	5 773	19 639	7 456	1 523	1 625	39 984
V	5 256	4 759	5 667	18 874	7 398	1 243	1 528	34 556
VI	5 851	3 842	6 307	18 915	6 786	1 255	1 356	34 915
VII	5 645	4 014	6 004	16 757	7 296	1 076	1 072	32 420
VIII	6 836	3 594	6 283	19 836	7 865	1 353	1 325	36 549
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VIII 2018</u> <u>VIII 2017</u>	116,9	75,7	99,7	106,2	88,6	146,6	108,5	102,7
<u>I-VIII 2018</u> <u>I-VIII 2017</u>	121,7	107,4	99,8	111,8	100,5	128,5	115,8	110,2

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^b					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2016 I-XII	469,6	135,6	78,3	59,1	85,2	569,1	199,9	104,0	45,4	178,2
2017 I-XII	478,2	140,1	87,7	54,6	81,7	576,8	194,4	109,3	44,3	180,3
2017 VIII	31,2	11,0	6,7	4,0	4,7	48,2	14,6	7,8	3,3	18,0
IX	32,9	11,6	6,8	4,0	4,1	51,1	19,1	8,1	3,4	16,1
X	38,8	12,8	8,4	4,7	6,3	55,9	18,7	10,5	4,1	18,2
XI	42,3	14,0	8,6	5,4	6,8	63,7	26,6	10,1	4,5	17,2
XII	42,2	13,0	6,8	6,1	7,4	51,1	19,8	7,5	3,6	16,1
2018 ^c I	39,0	12,8	7,9	4,3	5,5	60,0	23,9	12,8	3,9	15,4
II	44,9	12,1	7,0	4,2	7,9	47,3	16,4	10,6	3,6	13,3
III	53,0	13,4	8,8	6,0	9,9	53,9	18,1	10,4	4,0	17,4
IV	50,0	12,2	8,4	4,2	9,4	42,9	14,7	8,3	2,9	13,6
V	44,5	11,8	7,8	4,4	8,6	40,2	12,1	7,0	3,4	13,9
VI	38,9	12,0	7,7	5,6	7,2	39,4	12,8	7,3	2,8	13,4
VII	34,0	10,7	6,8	5,7	7,4	40,4	11,3	6,8	3,7	15,2
VIII	30,0	11,8	7,2	4,2	3,2	41,0	15,9	6,3	3,6	11,4
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2018 VIII 2017	96,0	107,8	106,6	104,5	66,8	85,1	109,1	80,4	107,0	634
I-VIII 2018 I-VIII 2017	103,9	108,9	107,9	111,8	103,4	102,9	113,7	95,3	97,5	100,7

^a wskaźniki zmian obliczone na danych o większej dokładności, ^b z eksportem burtowym, ^c dane wstępne,
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Owce	Norwegia	mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b		
						Chiny	Wietnam	Argentyna	Norwegia	Filipiny
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,29	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,05
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	5,35	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	14,77
2016 I-XII	7,98	7,62	4,82	5,57	5,00	7,77	6,12	13,94	27,54	13,82
2017 I-XII	6,41	5,39	5,00	5,33	5,11	7,26	5,97	12,86	27,04	15,93
2017 VIII	6,12	4,98	4,96	4,86	4,99	7,76	6,06	12,31	26,00	15,59
IX	5,93	5,06	4,86	5,18	5,36	6,72	5,61	12,20	24,80	14,83
X	5,87	4,68	4,25	5,47	5,50	6,43	6,38	11,92	25,17	16,18
XI	5,50	4,35	4,84	5,52	5,34	6,36	5,44	12,17	23,66	16,96
XII	5,17	4,31	4,90	5,56	5,11	6,30	6,29	12,25	22,58	17,12
2018 I	4,97	4,56	5,13	6,14	5,31	6,70	6,68	12,10	24,58	15,92
II	5,06	4,74	5,21	5,82	5,36	6,49	5,78	11,60	24,81	16,64
III	5,11	4,22	5,28	5,95	5,29	6,74	5,57	11,21	26,28	15,67
IV	4,84	4,49	5,05	5,46	5,46	7,33	6,53	11,62	28,07	14,16
V	4,66	3,82	5,29	5,69	5,29	8,04	7,00	12,05	29,66	15,37
VI	4,61	4,05	5,39	5,53	5,58	8,83	8,66	12,40	27,37	15,93
VII	4,97	4,54	5,27	5,53	5,45	8,34	8,57	13,10	25,29	12,83
VIII	4,93	3,58	5,60	7,16	6,10	8,31	8,35	13,27	23,75	16,24
Wskaźnik zmian (%)										
VIII 2018 VIII 2017	80,6	71,9	112,9	147,2	122,4	107,1	137,7	107,8	91,3	104,1
I-VIII 2018 I-VIII 2017	67,7	63,9	101,3	112,4	108,4	95,9	115,4	91,2	91,4	96,1

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Makrela mrożona 03035410 ^b	Filety z łososi 03048100 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Wietnam
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	7,49	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	5,33	1,10
2016 I-XII	10,96	27,52	24,47	25,75	57,20	54,80	96,26	5,74	1,19
2017 I-XII	11,43	24,67	23,89	23,68	64,45	53,57	115,21	6,57	28,54
2017 VIII	11,21	25,23	24,25	21,68	65,39	55,81	40,33	6,56	27,92
IX	11,29	25,86	27,56	23,48	64,83	55,89	87,99	6,15	27,69
X	11,43	26,37	24,09	22,88	63,80	56,18	81,72	5,86	27,24
XI	11,05	25,51	22,01	25,50	64,24	56,30	92,00	5,58	29,18
XII	11,58	25,08	23,98	24,65	64,14	57,00	83,02	5,36	26,58
2018 I	10,71	27,31	20,02	24,90	61,10	55,62	84,89	5,38	26,40
II	10,48	27,86	22,10	26,31	58,91	53,90	98,51	5,26	25,62
III	10,67	28,42	19,99	26,16	58,20	55,56	102,69	5,56	24,89
IV	10,93	28,06	19,61	25,64	55,77	57,56	116,13	5,76	26,84
V	10,15	26,23	21,13	26,24	57,54	59,05	112,88	5,64	26,75
VI	10,41	24,98	22,80	26,46	67,56	62,64	103,38	6,52	28,39
VII	10,78	31,75	27,50	27,24	67,43	61,59	86,98	7,16	27,62
VIII	11,00	31,93	24,86	28,46	67,01	64,98	64,50	6,17	26,20
Wskaźnik zmian (%)									
VIII 2018 / VIII 2017	98,1	126,6	102,5	131,3	102,5	116,4	159,9	94,1	93,8
I-VIII 2018 / I-VIII 2017	92,8	115,6	91,3	111,4	95,0	113,3	67,8	84,0	91,5

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2016 I-XII	11,49	-	13,67	60%	15,34	64%	14,76	-	10,58	84%	11,46	74%
2017 I-XII	12,25	-	14,15	61%	15,60	63%	17,46	-	11,22	85%	12,25	74%
2017 IX	12,68	-	14,08	60%	15,95	64%	18,00	-	11,46	86%	12,30	74%
X	12,73	-	14,10	60%	15,06	61%	18,79	-	11,40	86%	12,05	72%
XI	12,37	-	13,78	59%	14,97	61%	18,56	-	10,78	81%	11,49	69%
XII	12,42	-	13,87	60%	15,09	61%	18,48	-	10,68	81%	11,14	69%
2018 I	12,57	-	13,52	58%	15,92	65%	18,53	-	11,06	83%	11,14	69%
II	12,73	-	13,70	58%	15,92	65%	19,76	-	10,52	80%	11,03	69%
III	12,72	-	13,94	59%	15,99	66%	19,58	-	10,55	80%	11,01	69%
IV	12,92	-	13,99	59%	16,00	65%	19,91	-	10,69	81%	11,02	69%
V	12,94	-	14,12	59%	15,75	65%	19,98	-	11,35	87%	10,92	68%
VI	13,24	-	14,08	60%	15,77	65%	19,98	-	11,15	85%	10,84	68%
VII	13,26	-	14,08	59%	15,85	65%	20,01	-	11,13	86%	10,85	68%
VIII	13,41	-	14,12	59%	15,86	66%	20,39	-	11,03	84%	10,83	68%
IX	13,31	-	14,03	59%	16,40	68%	20,44	-	11,04	84%	10,83	68%
Wskaźnik zmian (%)												
IX 2018 / IX 2017	105,0	x	99,6	x	102,8	x	113,6	x	96,3	x	88,0	x
I-IX 2018 / I-IX 2017	107,0	x	97,9	x	100,7	x	116,6	x	96,9	x	87,6	x

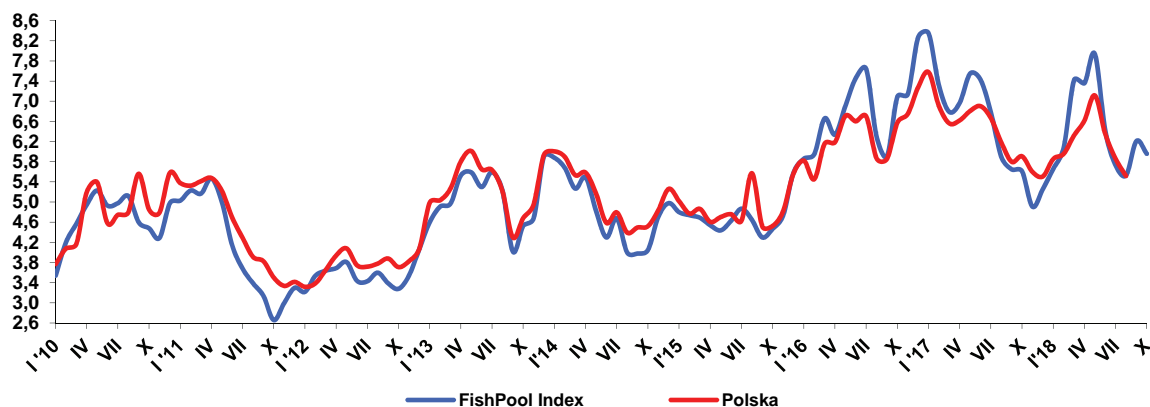
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

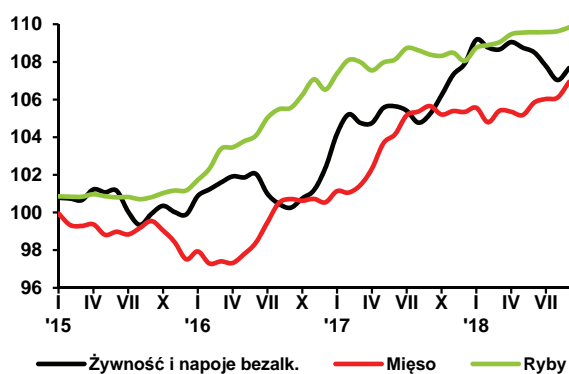
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makreła	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2016I-XII	24,10	32,40	84,50	33,04	15,58	25,19	28,06	33,18	15,45	14,44	22,84
2017I-XII	24,66	32,54	101,80	33,38	16,12	25,61	29,44	32,94	16,55	14,98	23,35
2017IX	24,73	32,36	103,00	33,33	16,16	25,87	30,56	33,24	16,66	-	23,34
X	24,78	32,28	103,00	33,22	16,26	25,87	30,38	33,12	16,65	-	23,56
XI	24,57	32,25	103,30	33,40	16,13	26,03	30,50	33,24	16,57	15,47	23,17
XII	24,63	32,21	102,80	33,35	16,03	26,13	30,38	32,88	16,13	14,37	23,17
2018 I	24,63	32,28	101,00	33,57	16,15	26,29	30,50	33,35	16,15	15,10	23,46
II	24,61	32,33	100,30	33,56	16,12	26,39	30,38	33,12	16,04	15,16	23,53
III	24,40	32,39	100,30	33,57	16,19	26,52	30,44	33,53	16,03	-	23,54
IV	24,54	32,66	100,20	33,57	16,20	26,45	30,44	33,65	16,04	-	23,84
V	24,29	32,76	100,60	33,21	16,28	26,58	30,56	33,65	15,99	-	23,77
VI	24,27	32,73	101,10	33,28	16,21	26,71	30,69	33,94	15,94	-	23,60
VII	24,22	32,87	100,40	33,73	16,24	26,68	30,63	34,00	16,00	-	23,97
VIII	24,18	32,98	101,10	33,76	16,29	26,58	30,31	33,82	16,01	-	23,80
IX	24,21	32,93	101,50	34,00	16,38	26,35	30,00	34,18	15,84	-	23,72
Wskaźnik zmian (%)											
<u>IX 2018</u> IX 2017	97,8	101,8	98,5	102,0	101,4	101,9	98,2	102,8	95,1	x	101,6
<u>I-IX 2018</u> I-IX 2017	98,9	100,1	99,4	100,5	100,7	104,0	104,4	102,3	96,5	100,6	101,4

Źródło: Dane GUS.

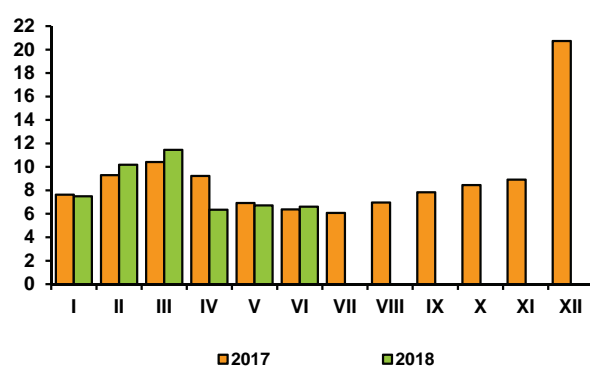
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importatorów (EUR/kg)

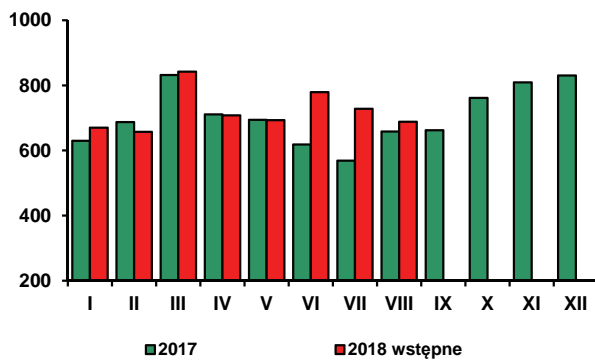
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2014=100)

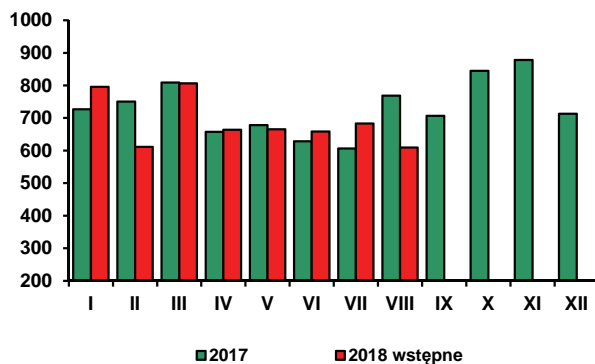
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę/)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

We wrześniu 2018 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,6%, po spadku o 0,7% w lipcu br. Ceny żywności zwiększyły się o 0,7%, a napojów bezalkoholowych uległy nieznacznej redukcji (o 0,1%). Najbardziej, bo o 3,8% wzrosły przeciętne ceny warzyw, w tym zwłaszcza świeżych o 6,9%. Wydatnie podrożały m.in. pomidory (o 35,5%), ogórki (o 14,6%), warzywa kalafiorowe (o 11,2%), kapusta (o 9,5%) i sałata (o 3,7%), przy spadku cen cebuli, marchwi i buraków o 4-5%. Wzrosły ceny cukru (o 1,1%), artykułów mięsnych (o 0,8%) oraz pieczywa i produktów zbożowych (o 0,7%). W grupie produktów mięsnych najbardziej podrożała kulinarna wieprzowina (o 1,7%). Ceny mięsa drobiowego zwiększyły się o 0,8%, a wołowego o 0,6%. Więcej niż przed miesiącem konsumenci musieli płacić za pieczywo (o 1,4%) oraz kasze, makarony i pozostałe wyroby piekarskie (po 0,3%). O wzroście cen produktów mlecznych (średnio o 0,3%) zdecydował wzrost cen twarogów (o 1,3%), mleka w proszku (o 1,0%), serów dojrzewających i śmietany (po 0,4%). Wzrost cen ryb i owoców morza wyniósł 0,2%, w tym ryb mrożonych 0,7%, a mrożonych owoców morza 0,6%. Przeciętne ceny tłuszczów jadalnych utrzymały się na niezmiennym poziomie. Spadły ceny masła (o 0,3%), a wzrosły - margaryny i olejów roślinnych (po 0,4%) oraz tłuszczów wieprzowych (o 0,1%). Do spadku cen owoców (o 1,6%) przyczyniła się znacząca obniżka cen jabłek (o 18,1%), której towarzyszył wzrost cen owoców jagodowych (o 3,9%), bananów (o 4,9%) i cytrusów (o 0,7%). Obniżyły się ceny jaj (o 1,0%), jogurtów (o 0,6%) i wyrobów cukierniczych (o 0,4%). Zmalały ceny soków owocowych (o 1,5%) i herbaty (o 0,7%), a wzrosły wód mineralnych i źródlanych (o 0,4%) oraz nieznacznie kawy (o 0,1%).

We wrześniu 2018 r., w porównaniu z wrześniem 2017 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 2,3%. Wzrosły ceny większości monitorowanych przez GUS grup produktów spożywczych. Najbardziej zwiększyły się ceny jaj (o 21,9%), warzyw (o 10,2%) oraz pieczywa i produktów zbożowych (o 3,9%). Znacząco podrożały warzywa świeże (o 13,7%), w tym m.in. marchew (o 39,9%), kapusta (o 24,9%), warzywa kalafiorowe (o 22,3%), pomidory (o 17,5%) i cebula (o 13,0%). Ceny ziemniaków wzrosły o 22,8%. Istotnie zwiększyły się ceny pieczywa (o 5,9%), pozostałych wyrobów piekarskich i półproduktów mącznych (po 3,0%) oraz kasz i ziaren zbóż (o 2,1%). We wrześniu br. za produkty mleczne konsumenci płacili przeciętnie o 2,3% więcej, a za tłuszcze jadalne o 1,7% więcej niż we wrześniu ub. roku. Jogurty i śmietana podrożały po 5,9%, napoje i desery mleczne oraz serki twarogowe smakowe po 3,0%, sery twarogowe o 2,9%, przy stabilizacji cen serów dojrzewających i topionych. Wzrost cen masła wyniósł 2,5%, pozostałych tłuszczów zwierzęcych 1,3%, a margaryny 0,9%, przy niewielkiej wyższości cen olejów roślinnych (o 0,1%). We wrześniu br. droższe niż przed rokiem były ryby i owoce morza (o 1,3%) oraz artykuły mięsne (o 1,2%). Ryby świeże i mrożone podrożały po 2,2%, owoce morza mrożone o 1,2%, przy spadku cen świeżych owoców morza o 1,3%. O wzroście cen produktów mięsnych zdecydował wzrost cen mięsa drobiowego o 5,4%, w tym mięsa kurcząt o 6,3%. Ceny mięsa wołowego zwiększyły się o 3,5%, przetworów mięsnych o 1,8%, a mięsa wieprzowego obniżyły się o 3,6%. W porównywanym okresie ceny owoców zmalały przeciętnie o 5,1%, głównie za sprawą głębokiej redukcji cen jabłek (o 24,7%) i owoców pestkowych (o 24,5%). Ceny większości pozostałych rodzajów owoców wzrosły, w tym m.in. owoców jagodowych o 8,0%, bananów o 2,9% a owoców cytrusowych o 1,4%. Spadkowi cen cukru (o 29,4%) towarzyszył wzrost cen dżemów, marmolad i miodu o 3,5%, czekolady o 2,0% i wyrobów cukierniczych o 1,2%. Napoje bezalkoholowe podrożały średnio o 1,5%, w tym soki owocowe o 2,5%, wody mineralne i źródlane o 2,1%, a kawa, herbata i kakao o 1,3%.

W okresie styczeń-wrzesień 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r., wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 3,1%, w tym żywności 3,3% i był blisko dwukrotnie wyższy od stopy inflacji (1,7%). Żywność była jedną z najszybciej drożejących grup towarów i usług konsumpcyjnych. Bardziej niż żywność podrożały jedynie towary i usługi związane z transportem, głównie za sprawą znaczącego wzrostu cen paliw do prywatnych środków transportu (o 6,9%). Realnie, tj. w stopniu wyższym od inflacji, podrożały usługi restauracyjno-hotelarskie (o 2,9%), towary i usługi związane z edukacją (o 2,2%), użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii (o 2,1%) oraz ze zdrowiem (o 1,9%). Wolniej niż ceny towarów i usług konsumpcyjnych rosły ceny napojów alkoholowych, towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa

domowego. Obniżył się przeciętny poziom cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych z łącznością.

Wzrostowi cen towarów i usług konsumpcyjnych towarzyszył wzrost dochodów gospodarstw domowych kreowany przez pozytywne zjawiska na rynku pracy i realny wzrost płac. We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób) było o 3,2% wyższe niż przed rokiem, liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 1,2%, a w skali roku o 15,2%. W końcu września br. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,7% i była o 1,1 pkt. proc. niższa niż w końcu września ub. roku. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw były we wrześniu br. o 6,7% wyższe, a realne o 4,7% wyższe niż rok wcześniej. W porównywanym okresie przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w systemie pracowniczym zwiększyły się nominalnie o 4,5%, a ich siła nabywcza wzrosła o 2,7%. Dochodowe uwarunkowania wraz z poprawą nastrojów konsumenckich wspierały konsumpcję prywatną. Bieżące obserwacje rynku wskazują jednakże na możliwe spowolnienie tempa jej wzrostu.

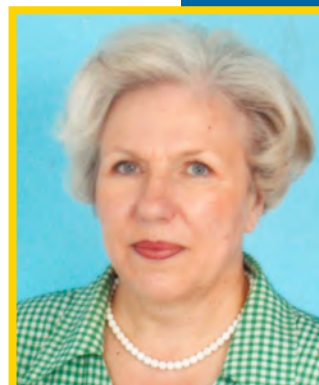
Z danych GUS wynika, że we wrześniu br., w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, sprzedaż detaliczna ogółem w cenach stałych była o 3,6% wyższa niż przed rokiem, podczas gdy w sierpniu br. jej wzrost w skali roku wyniósł 6,7%. Poprawa sytuacji dochodowej ludności znalazła odzwierciedlenie we wzroście popytu, większym jednak na towary nieżywnościowe niż na żywność. We wrześniu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) ukształtowała się na poziomie o 4,1% niższym niż w poprzednim miesiącu i o 0,9% niższym niż we wrześniu ub. roku. Konkurencją dla żywności stały się zakupy odzieży, obuwia, farmaceutyków i kosmetyków, mebli oraz sprzętu rtv i agd. Należy zauważyć, że ze względu na rosnącą rolę gastronomii w żywieniu ludności, rzeczywista sprzedaż żywności była prawdopodobnie większa, niż szacowana na podstawie statystyk handlu detalicznego.

W ostatnich miesiącach br. w Polsce należy się liczyć z przyspieszeniem dynamiki wzrostu cen żywności ze względu na działanie czynników sezonowych oraz nasilenie presji popytowej i kosztowej w gospodarce. Można przypuszczać, że w grudniu br. ceny detaliczne żywności będą o 1,0-1,3% wyższe, niż przed rokiem.

Według metodologii Eurostatu (HICP), we wrześniu br., w porównaniu z poprzednim miesiącem, w UE-28 **ceny żywności** wzrosły przeciętnie o 0,4%, a w strefie euro o 0,3%. W 21 krajach odnotowano ich wzrost, w 2 stabilizację, a w 5 pozostałych – spadek. Najbardziej zwiększyły się one na Litwie (o 3,0%), na Malcie (o 1,4%), w Bułgarii (o 1,3%), w Rumunii (o 1,1%) oraz w Czechach (o 1,0%). Spadek cen żywności miał miejsce w Holandii i Chorwacji (po 0,4%), w Irlandii (o 0,3%) oraz we Włoszech i na Cyprze (po 0,1%). W Polsce według tej metodologii żywność podrożała o 0,6%. We wrześniu br. w UE-28 i w strefie euro ceny żywności były odpowiednio o 2,3% i 2,1% wyższe niż przed rokiem. Żywność podrożała we wszystkich krajach unijnych, z wyjątkiem Irlandii i Danii, gdzie jej ceny spadły odpowiednio o 2,2% i 0,8%. W Rumunii ceny żywności zwiększyły się o 5,1%, na Węgrzech o 4,5%, na Cyprze o 3,9%, w Słowacji o 3,7%, w Estonii o 3,5%, na Malcie o 3,3%, a w Szwecji o 3,2%. W Polsce wzrost cen żywności oszacowano na 2,0%. Najniższy wzrost cen żywności wystąpił w Chorwacji (o 0,2%) i w Holandii (o 0,5%).

Według FAO, we wrześniu 2018 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności obniżyły się o 1,4%. Spadły ceny wszystkich monitorowanych produktów, z wyjątkiem cukru. Ceny zbóż zmalały o 2,8%, mleka i olejów po 2,4%, przy nieznacznym spadku cen mięsa (o 0,1%). Ceny cukru wzrosły o 2,6%.

We wrześniu 2018 r., w ujęciu rocznym, przeciętny poziom światowych cen żywności obniżył się o 7,4%, wobec spadku o 5,4% w sierpniu. Potaniały wszystkie grupy produktów spożywczych, z wyjątkiem zbóż. Ceny olejów roślinnych zmalały o 21,5%, cukru o 20,9%, produktów mlecznych o 14,6%, a mięsa o 4,5%. Ceny zbóż wzrosły o 8,0%.

**Krystyna
Świetlik**

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2018 r.

Wyszczególnienie	IX 2018			I-IX 2018
	VIII 2018=100	IX 2017=100	XII 2017=100	I-IX 2017=100
O G Ó Ł E M	100,2	101,9	100,7	101,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,6	102,3	99,8	103,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,2	101,6	101,7	101,5
Odzież i obuwie	102,4	96,7	95,1	96,1
Mieszkanie	100,2	102,0	101,3	101,8
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,3	102,2	101,4	102,1
w tym nośniki energii	100,3	101,8	100,6	101,8
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,0	101,1	101,2	100,5
Zdrowie	100,4	102,1	102,0	101,9
Transport	99,7	107,0	104,4	103,7
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	100,5	112,0	109,2	106,9
Łączność	97,7	96,4	96,6	99,3
Rekreacja i kultura	99,1	101,8	101,5	101,4
Edukacja	101,4	102,6	102,0	102,2
Restauracje i hotele	100,4	103,0	102,4	102,9
Inne towary i usługi	100,6	99,8	100,0	99,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności we wrześniu 2018 r.

Wyszczególnienie	IX 2018			I-IX 2018
	VIII 2018=100	IX 2017=100	XII 2017=100	I-IX 2017=100
Żywność (bez napojów)	100,7	102,3	99,6	103,3
Pieczywo i produkty zbożowe	100,7	103,9	103,2	103,4
Pieczywo	101,4	105,9	104,2	104,7
Ryż	100,0	100,9	101,4	101,4
Makarony	100,3	101,1	100,9	102,0
Mięso i przetwory	100,8	101,2	101,5	102,3
Mięso wieprzowe	101,7	96,4	98,6	98,7
Mięso wołowe	100,6	103,5	101,5	103,2
Mięso drobiowe	100,8	105,4	106,6	104,9
Przetwory mięsne i wędliny	100,4	101,7	101,1	102,8
Ryby i owoce morza	100,2	101,3	101,6	101,2
Mleko, sery i jaja	100,1	104,9	97,9	107,2
Artykuły mleczarskie	100,3	102,3	100,6	103,8
Mleko	100,5	100,8	99,8	101,8
Sery twarogowe	101,3	102,9	102,4	102,2
Sery dojrzewające i topione	100,4	100,0	99,0	102,4
Jaja	99,0	121,9	85,4	129,7
Oleje i tłuszcze	100,0	101,7	101,3	109,8
Masło	99,7	102,5	101,1	118,5
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,1	101,3	98,8	103,8
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,4	100,9	103,4	101,8
Oleje roślinne	100,4	100,1	100,1	100,3
Owoce	98,4	94,1	91,4	104,0
Jabłka	81,9	75,3	74,8	126,6
Owoce cytrusowe	100,7	101,4	129,5	99,1
Banany	104,9	102,9	93,0	101,7
Warzywa	103,8	110,2	94,7	103,0
Ziemniaki	99,6	122,8	122,7	105,2
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,2	97,5	99,7	97,2
Cukier	101,1	70,6	80,8	69,3
Napoje bezalkoholowe	99,9	101,5	101,8	101,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5	100,4	101,2
	2017	101,8	101,0	99,6	100,0	100,8	100,1	99,8	99,4	100,4	100,9	101,0	100,5
	2018	101,2	99,6	99,9	100,4	99,7	99,8	99,3	99,3	100,6			
Pieczywo i produkty zbożowe	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,1	100,0
	2017	100,4	100,2	100,2	100,0	100,3	100,1	100,5	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2
	2018	100,7	100,4	100,2	100,3	100,1	100,2	100,3	100,3	100,7			
Mięso	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9	100,1	99,8
	2017	100,6	99,9	100,4	100,9	101,3	100,5	101,0	100,2	100,3	99,6	100,2	100,0
	2018	100,2	99,3	100,6	99,9	99,8	100,6	100,2	100,1	100,8			
Ryby i owoce morza	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6	100,8	99,5
	2017	100,8	100,7	99,9	99,6	100,4	100,1	100,6	99,9	99,8	99,9	100,2	99,6
	2018	100,6	100,1	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	100,0	100,2			
Mleko, sery, jaja	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8	100,8	101,0
	2017	101,0	100,6	100,2	99,7	100,3	100,1	100,5	100,7	100,7	101,3	104,9	100,9
	2018	100,1	99,1	99,5	99,7	99,6	99,7	100,0	100,1	100,1			
Oleje i tłuszcze	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3	102,0	101,0
	2017	101,6	100,7	100,1	98,1	102,7	100,5	104,0	105,0	103,5	101,9	101,0	97,5
	2018	99,2	98,1	99,5	100,4	100,6	101,9	101,4	100,3	100,0			
Owoce	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7	98,8	104,3
	2017	107,7	102,5	100,3	99,1	105,8	100,8	99,1	96,0	99,0	102,5	99,8	100,4
	2018	106,9	102,5	98,9	99,9	98,4	97,5	94,7	94,5	98,4			
Warzywa	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9	102,8	109,3
	2017	106,9	106,4	94,6	100,1	97,4	98,2	92,5	91,9	102,4	106,7	103,1	106,6
	2018	104,5	98,4	99,4	102,7	99,1	96,9	94,9	95,4	103,8			
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5	100,0	99,8
	2017	100,8	99,8	99,6	100,3	100,7	99,9	100,6	100,1	99,1	99,6	99,3	98,6
	2018	100,3	98,7	99,4	100,6	99,9	100,1	100,4	100,2	100,2			
Cukier	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4	100,0	100,2
	2017	100,3	100,3	100,0	99,6	100,2	99,4	99,4	97,8	97,1	98,2	94,2	94,5
	2018	96,5	91,1	97,3	97,7	96,9	98,2	96,9	103,8	101,1			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	100,7
	2017	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8	99,8	99,9	100,4	100,5	100,5	100,2
	2018	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1	99,8	100,0	100,2			
III. Średnia płaca ^a	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	107,1
	2017	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7	99,9	99,8	99,6	102,3	100,8	107,9
	2018	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2	99,5	99,4	99,9			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4	101,2	100,8
	2017	103,3	103,9	103,1	102,8	103,7	103,7	104,4	104,3	105,0	105,8	106,0	105,4
	2018	104,8	103,4	103,7	104,1	103,0	102,7	102,2	102,1	102,3			
Pieczywo i produkty zbozowe	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8	101,1	101,0
	2017	101,2	101,4	101,6	101,4	101,7	101,8	102,3	102,6	102,6	102,5	102,7	102,9
	2018	103,2	103,4	103,3	103,6	103,4	103,5	103,3	103,3	103,9			
Mięso	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6	102,3	103,1
	2017	103,2	103,8	104,1	105,1	105,9	105,8	105,7	104,8	104,9	104,6	104,6	104,8
	2018	104,3	103,7	103,9	103,0	101,5	101,6	100,8	100,7	101,2			
Ryby i owoce morza	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1	105,8	105,3
	2017	105,2	105,6	104,5	103,9	104,0	103,9	103,6	103,0	102,7	102,0	101,4	101,4
	2018	101,3	100,8	101,0	101,8	101,5	101,4	100,8	100,9	101,3			
Mleko, sery, jaja	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3	100,3	101,5
	2017	102,5	103,4	103,8	104,0	104,6	104,9	105,4	105,9	106,6	107,1	111,5	111,4
	2018	110,3	108,7	107,9	107,9	107,2	106,7	106,2	105,5	104,9			
Oleje i tłuszcze	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2	106,4	108,1
	2017	109,6	110,4	111,4	108,9	112,3	112,8	116,9	121,5	123,9	123,2	121,9	117,5
	2018	114,3	111,3	110,7	113,3	111,1	112,7	110,0	105,1	101,7			
Owoce	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9	100,4	104,1
	2017	107,4	105,6	103,7	102,4	108,1	106,2	106,6	105,3	107,9	114,4	116,3	113,3
	2018	112,6	112,7	110,9	111,5	103,8	100,4	96,2	94,7	94,1			
Warzywa	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5	94,4	100,9
	2017	104,1	108,7	101,3	99,0	97,8	98,0	101,6	100,8	105,2	107,6	108,0	104,9
	2018	102,7	95,1	99,8	102,3	104,1	102,5	104,8	108,6	110,2			
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2	104,9	105,6
	2017	105,2	104,2	103,2	103,0	103,8	103,9	104,1	103,4	101,3	100,4	99,7	98,5
	2018	98,4	97,4	97,1	97,4	96,7	96,9	96,2	96,6	97,5			
Cukier	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5	127,6	127,7
	2017	126,8	121,6	116,6	114,4	113,8	112,4	111,5	103,3	95,7	92,7	87,3	82,3
	2018	79,2	71,9	69,9	68,6	66,4	65,6	63,9	97,8	70,6			
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	100,8
	2017	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5	101,7	101,8	102,2	102,1	102,5	102,1
	2018	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0	102,0	102,0	101,9			
III. Średnia płaca ^a	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	102,7
	2017	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0	104,9	106,6	106,0	107,4	106,5	107,3
	2018	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5	107,2	106,8	106,7			

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

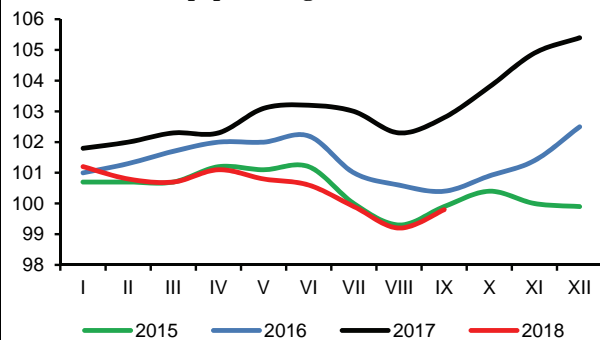
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

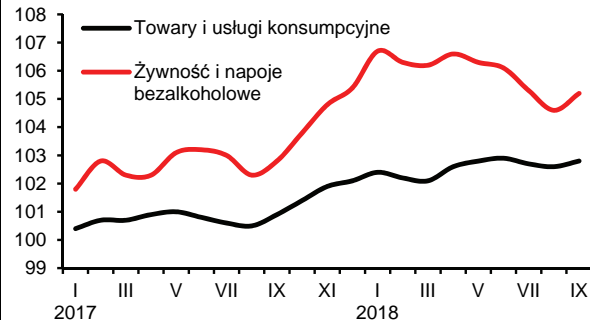
Wyszczególnienie a – 2017 r. b – 2018 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,86	3,88	3,86	3,84	3,85	3,84	3,86	3,83	3,84	3,82	3,86	3,83
	b	3,83	3,81	3,83	3,83	3,83	3,81	3,77	3,77	3,85			
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,22	2,22	2,23	2,23	2,23	2,24	2,25	2,28	2,28	2,29	2,30	2,31
	b	2,33	2,34	2,35	2,35	2,34	2,36	2,37	2,38	2,41			
Makaron – 250 g	a	2,25	2,25	2,25	2,23	2,24	2,23	2,25	2,27	2,27	2,27	2,27	2,28
	b	2,29	2,29	2,30	2,31	2,32	2,31	2,31	2,31	2,31			
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,50	2,52	2,53	2,46	2,51	2,48	2,50	2,51	2,52	2,46	2,49	2,43
	b	2,53	2,49	2,44	2,46	2,47	2,47	2,52	2,53	2,52			
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	26,81	27,00	26,95	27,04	27,05	27,12	27,16	27,27	27,42	27,59	27,71	27,98
	b	28,15	28,21	28,30	28,34	28,20	28,46	28,48	28,54	28,54			
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,88	32,56	32,91	33,24	33,20	33,30	33,22	33,30	33,16	33,21	33,39	33,63
	b	33,69	33,72	33,50	33,89	33,50	33,41	33,53	33,61	33,92			
Mięso wieprzowe bez kości (schab środkowy) – 1 kg	a	17,39	16,80	16,55	17,32	18,13	17,91	18,01	17,88	18,02	17,65	17,36	17,30
	b	17,12	16,47	17,00	17,07	16,87	17,14	16,94	17,00	17,42			
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,60	6,66	6,94	6,89	6,88	6,94	7,25	7,26	7,27	7,15	7,17	7,11
	b	7,12	7,16	7,32	7,26	7,13	7,67	7,57	7,59	7,68			
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	25,01	25,16	24,97	25,12	25,25	25,41	25,60	25,75	25,93	26,15	26,15	26,26
	b	26,35	26,41	26,29	26,42	26,56	26,64	26,70	26,99	26,82			
Kielbasa, na wagę – 1kg	a	17,34	17,37	17,18	17,35	17,45	17,75	17,58	17,77	17,89	17,92	18,05	18,16
	b	18,32	18,36	18,32	18,27	18,30	18,32	18,41	18,37	18,50			
Filety mrożone z morszczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	24,58	24,54	24,65	24,45	24,80	24,76	24,71	24,67	24,73	24,78	24,57	24,63
	b	24,63	24,61	24,40	24,54	24,29	24,27	24,22	24,18	24,21			
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,79	2,78	2,73	2,73	2,77	2,75	2,76	2,76	2,80	2,80	2,77	2,78
	b	2,78	2,77	2,76	2,75	2,75	2,74	2,74	2,72	2,72			
Jogurt naturalny – a-150 g, b-400 g	a	1,06	1,06	1,06	1,07	1,07	1,06	1,07	1,08	1,10	1,12	1,13	1,14
	b	2,60	2,59	2,60	2,59	2,58	2,59	2,59	2,60	2,61			
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,41	13,37	13,30	13,21	13,33	13,38	13,41	13,43	13,41	13,45	13,45	13,36
	b	13,44	13,36	13,39	13,50	13,53	13,48	13,42	13,38	13,55			
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	20,99	20,89	20,61	20,55	20,51	20,62	20,93	21,32	21,36	21,38	21,49	21,52
	b	21,21	20,75	20,69	20,65	20,48	20,42	20,39	20,22	20,51			
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	6,07	6,13	6,10	6,03	6,11	3,13	6,22	6,35	6,46	6,61	6,80	6,83
	b	6,83	6,78	6,76	6,81	6,83	6,86	6,86	6,90	6,92			
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,52	0,52	0,52	0,52	0,51	0,51	0,51	0,52	0,52	0,55	0,71	0,75
	b	0,74	0,71	0,69	0,70	0,66	0,66	0,65	0,65	0,64			
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	5,02	5,03	4,99	4,98	5,03	5,12	5,78	6,37	6,80	7,08	7,00	6,75
	b	6,35	5,95	5,91	5,91	5,99	6,47	6,64	6,66	6,63			
Margaryna do smarowania pieczywa – 400 g	a	3,87	3,86	3,87	3,91	3,94	3,88	3,84	3,90	3,89	3,90	3,94	3,90
	b	3,80	3,71	3,73	3,77	3,82	3,75	3,86	3,82	3,78			
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,95	6,10	6,18	6,07	6,21	6,11	6,09	6,16	6,07	6,12	6,14	6,03
	b	6,06	6,06	6,10	6,13	6,10	6,11	6,04	6,04	6,01			
Ślonina – 1 kg	a	5,68	5,67	5,72	5,78	5,87	5,90	5,96	5,99	6,03	6,05	6,07	6,08
	b	6,08	6,05	6,05	6,05	6,01	6,02	5,95	5,99	6,05			
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,66	1,63	1,65	1,65	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,69	1,70	1,75
	b	1,76	1,70	1,74	1,73	1,72	1,72	1,71	1,72	1,71			
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,17	3,18	3,19	3,17	3,17	3,15	3,13	3,07	2,98	2,92	2,76	2,62
	b	2,52	2,28	2,21	2,15	2,08	2,03	1,97	2,04	2,07			
Jabłka – 1 kg	a	2,37	2,36	2,43	2,49	2,78	3,23	3,47	3,55	3,56	3,53	3,58	3,59
	b	3,61	3,71	3,81	3,91	4,01	4,03	3,99	3,27	2,71			

Źródło: Dane GUS.

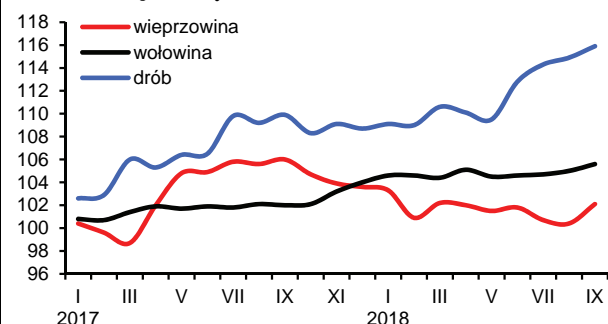
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

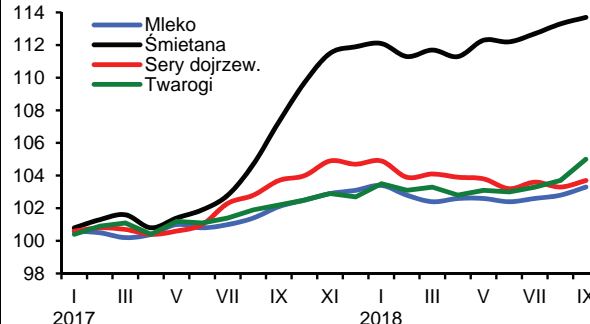
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2016 = 100) (w %)

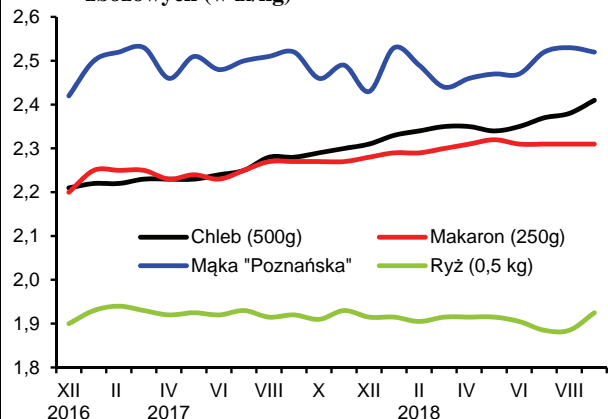
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2016 = 100) (w %)

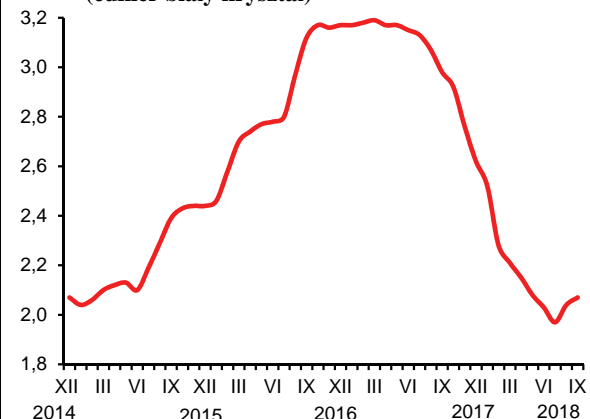
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2016 = 100) (w %)

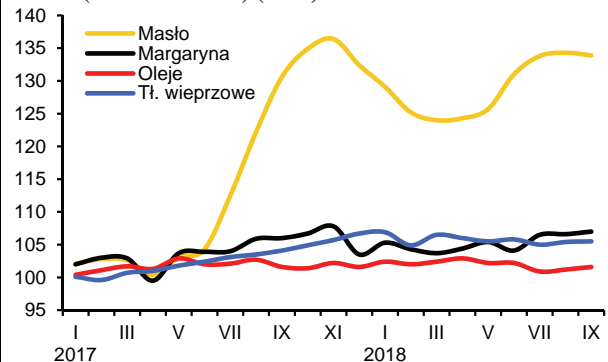
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w zł/kg)

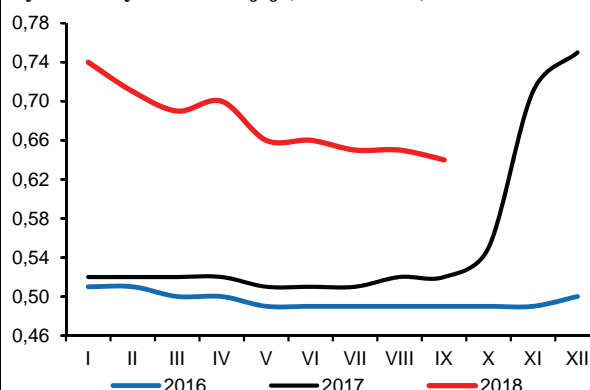
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2016 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

We wrześniu 2018 r. popyt na większość podstawowych środków produkcji dla rolnictwa był stosunkowo niewielki, zdecydowanie mniejszy niż w I półroczu br. Mniejszy popyt nie przyczynił się jednak do obniżek cen. Tempo wzrostu cen nawet nieco przyspieszyło w porównaniu z poprzednim miesiącem, było jednak nieznacznie mniejsze niż rok wcześniej, tj. we wrześniu 2017 r. We wrześniu br. w porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosły przede wszystkim ceny bezpośrednich nośników energii, nawozów mineralnych oraz materiałów budowlanych. W mniejszym stopniu podrożały również środki ochrony roślin. Ceny maszyn i urządzeń rolniczych nie zmieniły się istotnie. Ceny zdecydowanej większości środków produkcji, w tym głównie nośników energii były wyraźnie wyższe w porównaniu z wrześniem 2017 r. Wyższe od ubiegłorocznych były nawet ceny nawozów mineralnych, które we wcześniejszych miesiącach utrzymywały się na poziomach niższych niż rok wcześniej.

Jeszcze na początku 2018 r. ceny nawozów mineralnych na krajowym rynku były średnio o kilka procent niższe niż rok wcześniej. W kolejnych miesiącach roczna dynamika cen systematycznie się jednak zmniejszała. We wrześniu br. pod wpływem m.in. wzrostu popytu na nawozy wieloskładnikowe i fosforowe ich ceny zauważalnie wzrosły w porównaniu z miesiącem poprzednim. Średni wzrost cen nawozów mineralnych we wrześniu br. wyniósł przeciętnie ponad 0,6%, przy czym podrożał przede wszystkim fosforan amonu, superfosfat potrójny i polifoska. W rezultacie we wrześniu br. średnie ceny nawozów mineralnych były na poziomie nieco wyższym od ubiegłorocznych, tj. z września 2017 r. Przeciętny wzrost cen w tym okresie wyniósł 0,3%, przy czym najbardziej podniosły się ceny fosforanu amonu oraz superfosfatu potrójnego.

W kolejnych miesiącach popyt na nawozy mineralne będzie stopniowo wzrastał, co może przełożyć się na podwyżki cen, zwłaszcza w pierwszych miesiącach 2019 r. Wyższe ceny mogą być ponadto następstwem obserwowanego od kilkunastu miesięcy stopniowego wzrostu cen nawozów w handlu światowym pod wpływem m.in. drożejących surowców energetycznych, w tym gazu ziemnego, który stanowi istotny składnik kosztów produkcji nawozów azotowych. W ciągu ostatnich 12 miesięcy ceny nawozów mineralnych w handlu światowym wzrosły już średnio o 17%. Pewien wpływ na wyższe ceny krajowe może mieć również obserwowany w ostatnich miesiącach zwiększony eksport nawozów, w tym zwłaszcza na Ukrainę, który może wpływać na nieco niższą podaż krajową. Eksport nawozów mineralnych na Ukrainę w pierwszych ośmiu miesiącach br. był ilościowo ok. 2-krotnie większy niż w analogicznym okresie 2017 r.

Relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż poprawiły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Średnio na zakup 1 kg czystego składnika nawozu należało w sierpniu br. przeznaczyć równowartość 4,3 kg pszenicy, tj. o 0,2 kg mniej niż w miesiącu poprzednim oraz o 1,0 kg mniej niż rok wcześniej. Relacje cen nawo-

zów do cen skupu żywca wieprzowego nie poprawiły się jednak w porównaniu z miesiącem poprzednim. Były również gorsze niż przed rokiem. Średnio na zakup 1 dt czystego składnika nawozu należało przeznaczyć równowartość 73 kg żywca wieprzowego, tj. o 2 kg więcej niż w sierpniu br. oraz o 8 kg więcej niż rok wcześniej.

Kolejny raz w br. podrożały bezpośrednie nośniki energii. We wrześniu br. tempo wzrostu cen wyraźnie przyspieszyło w porównaniu z miesiącem poprzednim. Przeciętny wzrost cen nośników energii wyniósł we wrześniu 1,3%, przy czym najbardziej podrożał gaz ziemny propan-butan LPG (o 6,5%) oraz olej opałowy (o 2,9%). Mniejsze wzrosty cen odnotowano w przypadku pozostałych paliw ropopochodnych. Bezpośrednie nośniki energii były we wrześniu tego roku przeciętnie o 8,0% droższe niż rok wcześniej. Wyższe ceny w tym okresie dotyczyły przede wszystkim paliw ropopochodnych i gazu ziemnego oraz w nieco mniejszym stopniu paliw stałych. Podwyżki te są następstwem przede wszystkim wzrostu cen surowców energetycznych w handlu światowym.

W br. popyt na sprzęt rolniczy jest nieco większy niż rok wcześniej. W okresie styczeń-wrzesień br. liczba rejestracji nowych przyczep rolniczych wzrosła o 7,4% w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r.¹ Liczba rejestracji nowych ciągników rolniczych była w tym okresie nadal niższa niż rok wcześniej, po bardzo dobrych wynikach w grudniu 2017 r., w związku z rejestracją ciągników, które nie spełniały nowych wymogów homologacyjnych. Przypuszcza się, że sprzedaż wielu innych środków mechanizacji rolnictwa w okresie styczeń-wrzesień 2018 r. mogła być o kilka procent większa niż rok wcześniej. Większej sprzedaży maszyn rolniczych towarzyszył wzrost ich cen. Maszyny rolnicze były we wrześniu br. nieznacznie droższe niż miesiąc wcześniej, natomiast w ciągu 12 miesięcy zdrożały już średnio o prawie 5%. Najbardziej w ciągu 12 miesięcy, o ponad 10%, podrożały kultywatory oraz pługi. Wyższe ceny sprzętu rolniczego mogły być ponadto związane z podwyżkami cen stali, która stanowi dość istotny składnik kosztów, zwłaszcza w przypadku maszyn do uprawy gleby.

W sierpniu br. średnie ceny materiałów budowlanych wzrosły o kolejne 0,6%, a środków ochrony roślin o 0,3%. W ciągu ostatnich 12 miesięcy ceny materiałów budowlanych pod wpływem m.in. wyraźnego zwiększenia inwestycji wzrosły przeciętnie o prawie 7%. Najbardziej podwyższono ceny płyt OSB, płyt styropianowych oraz materiałów stalowych. Wzrost cen środków ochrony roślin był w tym okresie relatywnie niższy. Podrożały one w porównaniu z wrześniem 2017 r. przeciętnie o 1,4%.

1. Informacje Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego (PZPM) na podstawie danych CEPIK.

**Arkadiusz
Zalewski**

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)					Relacje 1 kg NPK do:	
			IX 2018	IX 2018 VIII 2018	IX 2018 XII 2017	IX 2018 IX 2017	I-IX 2018 I-IX 2017	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	106,36	99,8	99,3	100,3	99,1	4,75	0,81	
Saletra amonowa 34%N	1 dt	121,00	100,5	98,2	100,0	99,4	4,45	0,76	
Mocznik 46%N	1 dt	143,28	100,4	97,3	98,1	97,2	3,89	0,66	
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	1 dt	84,80	100,3	99,6	98,5	96,4	5,30	0,90	
Superfosfat potrójny 40% P ₂ O ₅	1 dt	154,08	101,4	102,9	101,9	98,1	4,81	0,82	
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	1 dt	201,20	101,4	103,3	103,0	98,5	3,93	0,67	
Sól potasowa 60% K ₂ O	1 dt	154,60	100,2	101,3	100,4	98,8	3,22	0,55	
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	1 dt	172,24	100,8	101,6	100,7	97,2	3,84	0,66	

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)					Relacje środków ochrony do:	
			IX 2018	IX 2018 VIII 2018	IX 2018 XII 2017	IX 2018 IX 2017	I-IX 2018 I-IX 2017	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Mospilan 20 SP	80 g	45,55	100,1	100,9	100,8	100,4	56,91	9,71	
Dursban 480 EC	1 l	48,65	99,8	100,1	99,4	97,7	60,78	10,37	
Decis Mega 50 EW	250 ml	38,03	100,3	103,8	104,0	102,7	47,51	8,11	
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	43,32	101,8	103,7	103,4	102,6	54,12	9,24	
Gwarant 500 SC	1 l	52,94	100,0	99,8	99,3	98,7	66,14	11,29	
Miedzian 50 WP	1,5 kg	66,77	100,0	100,5	100,3	100,2	83,42	14,24	
Roundup	1 l	38,16	99,4	101,9	102,1	102,5	47,68	8,14	
Acrobat MZ 69 WG	1 kg	86,61	100,8	102,6	103,0	103,8	108,21	18,47	
Fusilade Forte	1 l	137,84	100,2	100,2	99,9	101,1	172,21	29,39	
Chwastox Extra 300 SL	1 l	20,44	100,8	104,3	104,0	102,9	25,54	4,36	
Środek gryzoniobójczy	1 kg	34,20	99,6	98,5	98,6	99,6	42,73	7,29	

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny nośników energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)					Relacje nośników energii do:	
			IX 2018	IX 2018 VIII 2018	IX 2018 XII 2017	IX 2018 IX 2017	I-IX 2018 I-IX 2017	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny (kostka)	1 t	907,88	101,0	99,4	106,0	109,8	1134,28	193,58	
Ekogroszek	1 t	876,02	100,1	99,8	105,4	109,5	1094,48	186,78	
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	5,13	100,6	109,1	111,0	106,8	6,41	1,09	
Olej napędowy	1 l	5,07	100,8	110,5	115,5	108,9	6,33	1,08	
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	3,51	102,9	115,5	123,2	112,5	4,39	0,75	
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,31	106,5	106,9	110,0	104,3	2,89	0,49	
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,88	100,2	101,0	101,3	101,5	41,08	7,01	
Płyn do chłodziw „Pettygo”	1 l	12,89	99,8	99,3	99,5	100,2	16,10	2,75	
Energia elektryczna (taryfa G-11)	1 kWh	0,65	100,0	100,0	100,0	100,0	0,81	0,14	

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)				Relacje materiałów budowlanych do:	
		IX 2018	IX 2018 VIII 2018	IX 2018 XII 2017	IX 2018 IX 2017	I-IX 2018 I-IX 2017	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	21,74	100,1	103,0	103,1	101,7	27,16	4,64
Wapno	1 t	630,74	100,8	104,4	105,2	104,0	788,03	134,49
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	177,95	100,6	102,9	108,0	109,7	222,33	37,94
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3881,40	100,7	106,5	111,4	111,4	4849,33	827,59
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	14,75	100,6	105,1	108,1	107,5	18,43	3,14
Dwuteownik gruby	1 t	3745,42	100,6	105,3	107,6	106,8	4679,44	798,60
Blacha dachowa	1 m ²	31,09	100,9	103,3	103,1	102,3	38,84	6,63
Tynk „Atlas”	25 kg	50,08	99,2	100,6	100,0	100,3	62,57	10,68
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,21	100,0	104,3	106,1	104,8	1,51	0,26
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	755,14	101,5	103,7	105,1	103,7	943,45	161,01
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	748,71	100,8	100,9	101,3	100,1	935,42	159,64
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	86,44	100,8	111,5	123,4	125,2	108,00	18,43
Okno drewniane szklone	1 szt.	2026,53	101,0	105,1	106,7	105,8	2531,90	432,10
Drzwi płytowe zewnętrzne 2000x800 mm	1 szt.	1692,87	100,8	101,9	101,9	102,1	2115,03	360,95

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

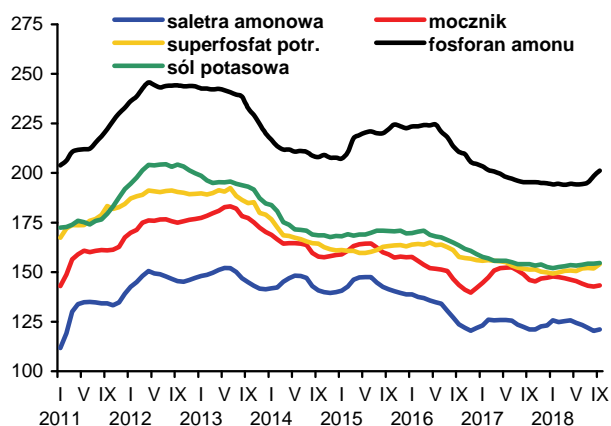
Tab. 5. Ceny maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)				Relacje środków mechanizacji do:	
	IX 2018	IX 2018 VIII 2018	IX 2018 XII 2017	IX 2018 IX 2017	I-IX 2018 I-IX 2017	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	577711,4	100,0	102,7	102,2	101,5	7217,78	1231,79
Kombajn do ziemniaków	92611,8	100,4	105,2	104,0	104,8	1157,07	197,47
Samochód dostawczy	108832,3	99,5	103,1	100,0	100,5	1359,72	232,05
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	60695,1	100,0	108,3	109,7	111,7	758,31	129,41
Siewnik 25 redlic	20052,9	99,7	103,2	103,3	104,5	250,54	42,76
Ciągnik Ursus C-3110	185213,9	100,0	103,1	102,8	102,1	2314,02	394,91
Ciągnik 90 kW	228178,4	100,3	100,0	99,5	100,5	2850,80	486,52
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	41072,0	100,3	102,2	101,9	102,3	513,14	87,57
Kopaczka elewatorowa	17394,9	100,2	106,6	106,6	105,1	217,33	37,09
Zestaw uprawowo-siewny	55960,1	99,1	100,5	100,8	102,9	699,15	119,32
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	8787,6	100,1	105,8	106,2	106,6	109,79	18,74
Prasa zwijająca, stałokomorowa	66483,7	100,4	99,1	99,4	99,1	830,63	141,76
Opryskiwacz 400 l	6518,5	100,1	103,3	104,9	106,5	81,44	13,90
Agregat uprawowy (kultywator i wał strunowy)	9287,2	100,5	108,2	110,0	106,4	116,03	19,80
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	15969,9	100,0	104,1	104,9	105,7	199,52	34,05
Plug 4-skbowy	14195,9	100,2	105,0	110,6	111,4	177,36	30,27
Kultywator 2,1-2,8 m	5624,0	100,3	110,9	114,0	110,9	70,26	11,99
Glebogryzarka	6281,2	100,4	103,3	103,7	102,6	78,48	13,39
Rozsiewacz nawozów zawieszany	6488,1	100,2	106,6	102,3	102,6	81,06	13,83
Dojarka 2 konwie ^a	7509,7	100,0	105,0	107,8	104,7	99,89	56,56

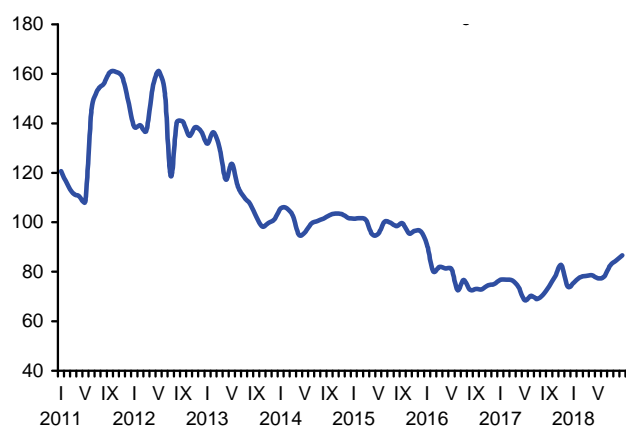
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

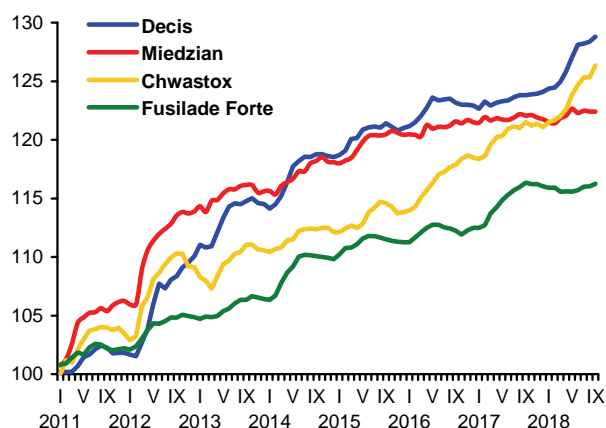
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

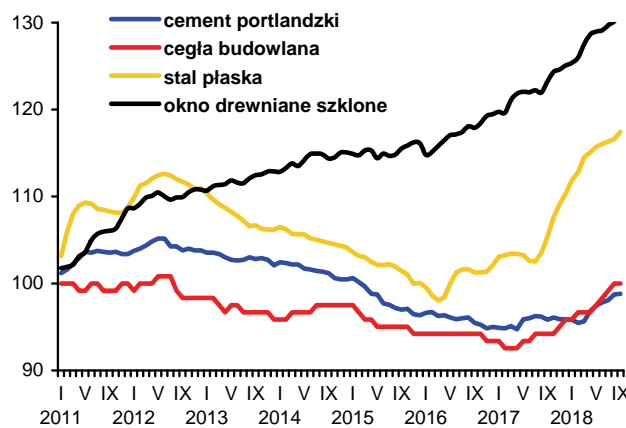
Rys. 2. Dynamika cen nawozów mineralnych w handlu światowym (2010=100)

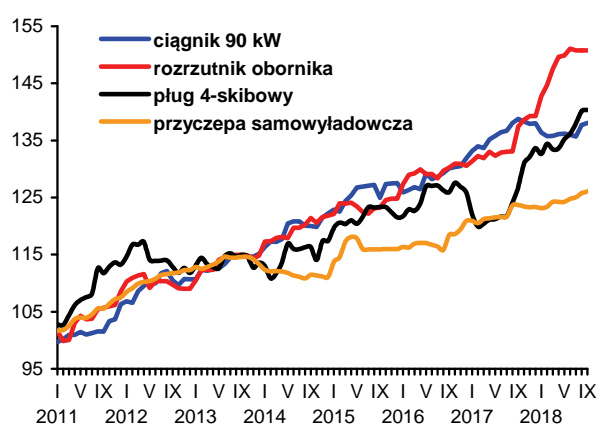
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce (lewa oś) oraz światowe ceny ropy naftowej (prawa oś)

